

วารสารวิทยาการจัดการ

JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCE

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

PIBULSONGKRAM RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2564 || ISSN: Print 2697-4010, Online:2697-4738

บทความวิจัย

- การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจ ในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี
เสกสรร สายสีสอด, ดศพร เกิดทิม, ปริญชัย จำปาศักดิ์, สลิดา ศรีตะหา, พลอยชมพู บุญมา, ภาณิรักษ์ อุดรรักษ์
- โครงสร้างรายจ่ายและผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย
อรกษ เก็จพิรุฬห์, พรนภา ศรีแก้ว
- การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2559
ศิรินทร์ ทิมจันทร์
- ประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ภาณุพงษ์ โมกโธสง
- การวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย
ธานินทร์ ไชยเย็น, กัญญณัฐ มีชูบท, ภัฏราภรณ์ มิ่งสมร
- ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา: กลุ่มทรัพยากร
สุมินทร เบ้าธรรม, อัยรภา สัพโส, สุภารัตน์ ไชยโสธร, เสาวณี ภิรมย์จิตร, สุภัทรา กาญจนบุตร
- การรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
สุวริย์ วงศ์วัฒนา
- หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด
บุญลดา คุณาเวชกิจ, จุฑามาศ อ้วนแก้ว, กิ่งกาญจน์ นาคแก้ว

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

เจ้าของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

- วัตถุประสงค์
1. เพื่อต้องการนำเสนอบทความวิชาการและบทความที่มีคุณภาพ ที่มีประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎี (Theoretical contribution) ที่ช่วยให้นักวิจัยสามารถพัฒนาและสร้างความรู้ และประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ (Managerial contribution) ช่วยให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารธุรกิจ
 2. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบต่างๆ อันเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่เรื่องราวในเชิงวิทยาการจัดการในแขนงต่างๆ รวมทั้งเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่าง คณาจารย์ นักวิชาการ ผู้บริหาร นักธุรกิจ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

กำหนดออก ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

เลขมาตรฐานสากล International Standard Serial Number – ISSN Print 2697-4010, Online 2697-4738

ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษณีย์ เส่งพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรพงษ์ มหนิวงษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บรรณาธิการ	อาจารย์ ดร.พงษ์พันธุ์ พุทธิศิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
------------	----------------------------------	------------------------------

กองบรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
	ศาสตราจารย์ ดร.ปิยะฉัตร จารุธีรคันต์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
	รองศาสตราจารย์ ดร.ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวารี วงศ์วัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
	รองศาสตราจารย์ ดร.เดชาพันธ์ รัฐศาสนศาสตร์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล รุ่งรัชชชัย	ข้าราชการบำนาญ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ อุ่นปรีชาวนิชย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์จิรา พยัคฆ์เพศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตรา จำลองราษฎร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย คั่นซังทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
	อาจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ ชันยศ	ข้าราชการบำนาญ

ฝ่ายประสานงาน : นายสราวุฒิ จันทะกัน
นางสาวสุรีย์พร แก้วหล่อ
หนึ่งฤทัย ล้อมผล

ออกแบบ/ภาพ : นัทรพงศ์ ภู่งคง

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (JMS Journal) มีจุดมุ่งหมายเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน โดยมุ่งเน้นผลงานด้านบริหารธุรกิจ โดยผ่านกระบวนการทบทวนคุณภาพที่เข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิของแต่ละสาขาวิชา วารสารวิทยาการจัดการผลิตผลงานโดยคำนึงถึงคุณภาพงานวิจัย กระบวนการวิจัยที่ถูกต้องและครบถ้วน ฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย 7 เรื่อง ได้แก่ 1) การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจ ในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี 2) โครงสร้างรายจ่ายและผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย 3) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของ คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2559 4) ประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 5) การวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย 6) ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา: กลุ่มทรัพยากร 7) การรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และ 8) หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความวารสารฉบับนี้จะมอบความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการและผู้สนใจทุกท่าน และสามารถนำไปต่อยอด ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาในสายงานวิชาการ งานอาชีพได้ระดับหนึ่ง ด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นไป กองบรรณาธิการมีความยินดีที่จะน้อมรับคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวารสารสู่มาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย / บทความวิชาการ

- 1 เสกสรร สายสัสด, ดศพร เกิดทิม, ปริญชัย จำปาศักดิ์, ลลิตา ศรีตะหา, พลอยชมพู บุญมา, ภาณุรักษ์ อดิรักษ์
การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจ ในการ
ดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี
- 17 อรกษ เก็จพิรุฬห์, พรนภา ศรีแก้ว
โครงสร้างรายจ่ายและผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือน
ไทย
- 32 ศรินทร ทิมจันทร์
การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการ
ประจำปีงบประมาณ 2559
- 50 ภาณุพงษ์ โมกโธสง
ประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไร ของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 63 ธาณินทร์ ไชยเชษฐ์, กัญญณัฐ มีชูบท, ภัฏราภรณ์ มิ่งสมร
การวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน)
และบริษัทย่อย
- 78 สุมินทร เบ้าธรรม, อัยรฎา สัพโส, สุดาร์ตน์ ไชยโสตร์, เสาวณี ภิรมย์จิตร, สุภัทรา กาญจนบุตร
ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา: กลุ่มทรัพยากร
- 89 สุวารีย์ วงศ์วัฒนา
การรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงาน
ตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- 109 บุญลดา คุณาเวชกิจ, จุฑามาศ อ้วนแก้ว, กิ่งกาญจน์ นาคแก้ว
หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน
บริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจ ในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 16 มิถุนายน 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 18 กรกฎาคม 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 13 กันยายน 2564

เสกสรร สายลือสด^{1*}

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ดสพร เกิดทิม ปริญญ์ จำปาศักดิ์ ลลิตา ศรีตะทา พลอยชมพู บุญมา ภาณุรักษ์ อุดรภักดิ์

นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี 3) เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี เครื่องมือในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม จากกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่าง (เพศทางเลือก) ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ขึ้นไป จำนวน 100 คน การสุ่มตัวอย่างเลือกใช้วิธีแบบบอลหิมะ (Snowball sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามชื่นชอบการแต่งตัวลุคแมน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 59.0 สถานที่เลือกซื้อสินค้าที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 47.0 สิ่งที่น่าสนใจในการเลือกซื้อสินค้าคือความสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 27.89

2. ด้านความพึงพอใจของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าสามารถอยู่ในสังคมได้โดยไม่มีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) ยอมรับกับสิ่งที่คุณกำลังเป็นอยู่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) มีความสุขกับการเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ($\bar{x} = 3.81$) พึงพอใจต่่อนโยบายของรัฐที่มีต่อกลุ่มเพศทางเลือก อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ($\bar{x} = 3.10$) และความลำบากมากกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน ($\bar{x} = 2.91$)

3. ด้านความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการใช้สิทธิมนุษยชนที่เป็นสากล อยู่ในเกณฑ์มาก ($\bar{x} = 4.42$) ความเสมอภาค และการห้ามเลือกปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.32$) การรับรองทางกฎหมายในการคุ้มครอง ($\bar{x} = 4.32$) ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับกลุ่ม LGBTQ+ พบว่ายอมรับกับสิ่งที่คุณกำลังเป็นอยู่ ระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$) บุคคลเพศที่ 3 อยู่ในสังคมได้โดยไม่มีปัญหา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$) ความพอใจกับการเบี่ยงเบนทางเพศของตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.72$) มีความสุขกับการเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.81$)

คำสำคัญ : พฤติกรรม การดำรงชีวิต ความพึงพอใจ ความต้องการ LGBTQ+ อุดรธานี

* ผู้ประสานงานหลัก: seksun@yahoo.com

The study of lifestyles and life satisfaction of LGBTQ+ groups in Udon Thani Province

Received: June 16, 2021

Revised: July 18, 2021

Accepted: September 13, 2021

Seksun Saiseesod^{1*}

Assistant Professor of Department of Communication Arts
Faculty of Management Science Udon Thani Rajabhat University

*Dosaporn Kerdtim Pranchai Champasak Lalita Sritata Ploychomphu Bunma Paraneerak Utarak*²

Department of Communication Arts, Faculty of Management Science Udon Thani Rajabhat University

Abstract

research on “Lifestyles and life satisfaction of LGBTQ+ groups in Udon Thani province” The objectives were 1) to study the lifestyles of LGBTQ+ groups in Udon Thani 2) to study life satisfaction LGBTQ+ groups in Udon Thani 3) to study the needs of LGBTQ+ groups in Udon Thani Research tools include questionnaires. from the sample population (LGBTQ) aged 15-60 years old, 100 people. The random sampling was chosen using the Snowball sampling method. The instrument used for data collection was a questionnaire of 4 parts.

1. Lifestyle behavior of LGBTQ+ groups in Udon Thani Province found that most The respondents liked to dress up as a lookman. Accounting for 29.0 percent, most will buy clothes. Accounting for 59.0 percent. Places to shop at the market. accounted for 47.0 percent. The thing that takes into account when choosing a product is beauty. accounted for 27.89 percent

2. The satisfaction of LGBTQ+ groups in Udon Thani province found to be able to live in society without problems At a high level ($\bar{x}$ =4.42) accept what you are. At a high level ($\bar{x}$ = 4.35) Satisfied with the way of life in today's society ($\bar{x}$ =3.81) Satisfied with the government's policy towards LGBT people It was moderate ($\bar{x}$ =3.10) and very difficult living in today's society ($\bar{x}$ =2.91).

3. Regarding the needs of LGBTQ+ groups in Udon Thani province, it was found that LGBTQ+ groups have universal human rights needs. Very compliant ($\bar{x}$ =4.42) equality and non-discrimination ($\bar{x}$ = 4.32) Legal approval of protection ($\bar{x}$ = 4.32) LGBTQ+ satisfaction found to accept what you Being at a high level ($\bar{x}$ =4.35) Third sex individuals can live in society without problems. At a high level ($\bar{x}$ =4.42) satisfaction with their own sexual deviations. At a high level ($\bar{x}$ =3.72), they are happy with their existence in today's society. At a high level ($\bar{x}$ =3.81)

Keywords : Behavior, Lifestyle, Satisfaction, LGBTQ+, Needs, Udon Thani

* Corresponding Author: seksun@yahoo.com

บทนำ

สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมรูปแบบของพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ มีการยอมรับความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมอันแตกต่างของกลุ่มคนเหล่านี้ ซึ่งนำไปสู่ลักษณะของ กฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารบ้านเมืองที่ไม่เคร่งครัด จึงเปิดโอกาสให้มีทางเลือกปฏิบัติไม่มีวัฒนธรรม ใดวัฒนธรรมหนึ่งครอบงำ (Dominant culture) และวัฒนธรรมอื่นถูกรองรับ (Subordinate Culture) ซึ่งก็คือการมีอิสระในการเลือกรับวัฒนธรรมจากหลากหลาย ที่มาผสมผสานให้เข้ากันได้สร้างความหลากหลายให้กับบุคคลในสังคมไทย ก่อเกิดเป็นบุคคลปัจเจกชนที่มีแนวคิด การดำเนินชีวิตที่เปิดพื้นที่ให้กับการแสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ของสังคม เพศในปัจจุบันจึงไม่จำกัดเพียงแค่เพศชาย ที่ชอบเพียงเพศหญิงหรือเพศหญิงที่ชอบเพศชายเท่านั้น แต่ยังมีหลากหลายทางเพศของบุคคลที่มีส่วนผสมที่ซับซ้อนขององค์ประกอบทั้งทางกาย จิตใจ และสังคม ที่สร้างความแตกต่างทางเพศแก่พฤติกรรมมนุษย์โดยอารมณ์และการแสดงออกทางเพศเป็นสิ่งที่สังคมสร้าง ขึ้นหรือเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม และถูกแสดงออกโดยประสบการณ์ชีวิตของบุคคล โดยไม่ถือว่า บุคคลที่มีความแตกต่างทางรสนิยมและการแสดงออกทางเพศเป็นความผิดปกติ ประเทศไทยมักถูกมองว่าเป็นประเทศที่เปิดกว้างทางความคิดของรสนิยมทางเพศที่ตัว บุคคลพึงปรารถนามากกว่า แม้แต่ในบางประเทศที่มีการพัฒนาแล้ว

กลุ่มเพศทางเลือก LGBTQ เป็นคำที่หมายถึงกลุ่มเพศทางเลือก ไม่ว่าจะเป็นเลสเบี้ยน เกย์ ไบเซ็กชวล ทรานเจนเดอร์ ควีร์ ที่ไม่ใช่กลุ่มเพศตามเพศสภาพหรือ Cisgender (เช่น ผู้หญิงที่เป็นผู้หญิงทั้งกายและใจไม่ได้อยากเป็นผู้ชายหรือเพศอื่นๆ) โดยบางคนก็เรียก LGBT บ้าง บางคนก็เรียก LGBTQ หรือ LGBTQA ก็มี แต่โดยรวมแล้วก็หมายถึงกลุ่มคนเพศทางเลือกนั่นเอง โดยตัวอักษรเหล่านี้ก็ย่อมาจากสมาชิกในกลุ่ม คือ Lesbian เลสเบี้ยน หรือว่าผู้หญิงที่ชอบผู้หญิงด้วยกัน Gay เกย์ คือผู้ชายที่ชอบผู้ชาย แต่บางคนก็กล่าวรวมว่าคือคนที่ชอบเพศเดียวกัน (homosexual) Bisexual คนที่ชอบทั้งผู้ชายและผู้หญิง (สังเกตว่า Bi หมายถึง 2 นั่นเอง) Transgender คนข้ามเพศ คือผู้หญิงที่มีจิตใจเป็นผู้ชาย ผู้ชายที่มีจิตใจเป็นผู้หญิง เรียกสั้นๆ ว่าทรานส์ Queer ควีร์เป็นการเรียกกว้างๆ หมายถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้มีเพศตามชนบสังคมทั่วไป ไม่จำกัดกรอบ (พิมพ์ชนก เขมพิลา, 2561)

แม้สังคมไทยจะเปิดกว้างทางความคิด และให้การยอมรับกับกลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ แต่พบว่ายังคงมีการเลือกปฏิบัติกับกลุ่มนี้อยู่ ในหมู่นักที่ยังไม่เข้าใจและไม่มีความคิด เปิดรับมากพอในความแตกต่างของผู้อื่น ประกอบกับการปฏิบัติตัวของตัวเพศที่สามบางกลุ่มที่กระทำ ออกมาจนกระทบกับภาพลักษณ์ เช่น พฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่าผู้หญิงหรือผู้ชายเกินไปในที่ สาธารณะ อย่างการจูงมือ กอด จูบ ลูบ คลำ ทำให้ถูกมองว่าเป็นด้านลบที่เกินงาม นอกจากนี้แล้วการ นำเสนอเพื่อสื่อสารอัตลักษณ์ของเพศที่ สามของสื่อละครโทรทัศน์ไทยที่อาจต้องการทำให้ผู้ชมรู้สึกขำ ข้นกับการออกอาการตั่งตั่ง หรือจิริที่มากเกินไป ยังส่งผลสร้างภาพลักษณ์ตัวตลกให้แก่เพศที่สามเป็นอย่างมาก ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติตัวที่ไม่เหมาะสมในการให้ความเคารพต่อเพศที่สามในสังคม กลุ่มเพศที่สามจึงพยายามสร้างความน่าเชื่อถือด้วยความสามารถของตนเอง พากเพียร พยายามมากกว่าคนอื่น เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าตนเองก็ไม่ด้อยกว่าคนอื่น เพื่อสิทธิ เสรีภาพที่เท่าเทียมกับเพศชายและหญิงในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่มีคุณค่าและศักดิ์ศรี

ในปัจจุบันความเข้าใจในสังคมหรือการสื่อความหมายของภาษาที่เกี่ยวกับ “เพศ” ของบุคคลนั้น ไม่ได้ยึดโยงแค่เพศที่เป็นอวัยวะร่างกาย หรือเพศตามคำนำหน้าชื่อเท่านั้นในความเข้าใจของสังคมในปัจจุบัน

คำเรียกหรือคำศัพท์ที่ใช้เรียกบุคคลที่ไม่ได้แสดงออกเป็นหญิงหรือชายตรงตามเพศกำเนิดได้ปรากฏขึ้นมากมาย เช่น เกย์ กะเทย ทอม ดี ผู้หญิงข้ามเพศ ผู้ชายข้ามเพศ เป็นต้น การเกิดขึ้นหรือการรวมกลุ่มของบุคคลเหล่านี้ ได้ท้าทายแนวคิดความเชื่อเรื่องเพศแบบเดิมที่ยึดเอาเพศกำเนิดเป็นที่ตั้ง ชุดความรู้ที่ถูกรื้อถอนจากแนวคิดสมัยใหม่ ซึ่งได้รับอิทธิพลตั้งแต่จากแนวคิดสตรีนิยมรวมถึงแนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชนที่แพร่หลายและถูกหลอมรวมเข้าสู่แนวคิดกระแสหลักในการพัฒนามนุษย์และพัฒนาสังคมต่อมา

ดังนั้นประชาชนจึงต้องทำความเข้าใจกับแนวคิดเรื่องเพศที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนในบริบทของสังคมไทยที่มีการใช้คำศัพท์คำว่า “เพศ” เพียงคำเดียว แต่กินความหมายได้หลายมิติ ซึ่งต่างจากการใช้คำศัพท์ในภาษาอังกฤษที่มีอยู่หลายคำที่เกี่ยวข้อง เช่น Sex ที่หมายถึงเพศทางร่างกาย Gender ซึ่งมักถูกแปลเป็นภาษาไทยว่า เพศสภาพ เพศภาวะ หรือเพศสภาวะ และ Sexuality หรือ Sexual Orientation ซึ่งจะหมายถึงเพศในความหมายเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึกดึงดูด อารมณ์ปรารถนาทางเพศ หรือความรักใคร่ชอบพ มักถูกแปลเป็นภาษาไทยว่า เพศวิถี คณะผู้วิจัยได้มีความสนใจในกลุ่ม LGBTQ+ เพราะได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อวงการแฟชั่นและเครื่องแต่งกาย โดยมักมีลักษณะที่ตัวเองชื่นชอบ ซึ่งลักษณะเหล่านี้สามารถอธิบายออกมาได้ในหลายรูปแบบ จึงเกิดเป็นการศึกษาในหัวข้อเรื่องพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyles) และความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อนำเสนอข้อค้นพบเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการดำรงชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรทั้งหมด จึงเลือกใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 100 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างเลือกใช้วิธีแบบบอลหิมะ (Snowball sampling)

สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย คือในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับเพศสภาพ

เพศสภาพ (gender) หมายถึง เพศที่สังคมกำหนด บทบาทหน้าที่ให้เมื่อร่างกายเกิดมาเป็นหญิงหรือเกิดมา เป็นชาย โดยสังคมและวัฒนธรรมได้หล่อหลอมบทบาท หน้าที่ของความหญิง และความเป็นชายไว้

แตกต่างกัน เช่น ในครอบครัว สังคมกำหนดว่า ผู้ชายเป็นช้างเท้าหน้า ผู้หญิง เป็นช้างเท้าหลัง ทั้งนี้รวมถึง เกย์ กระเทย ทอม ดี ที่มีบทบาททางเพศแตกต่างกัน (กฤตยา อาชวนิจกุล, 2554)

การแสดงบทบาททางเพศ หรือตัวตนทางเพศของบุคคลในสังคม เช่น การแสดงบทบาทความเป็นหญิง หรือความเป็นชาย หรือความเป็นเพศอื่น ๆ ในสังคมของบุคคล เพศสภาพ เป็นผลลัพธ์จากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เชื่อมโยงกับทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ซึ่งไม่มีสถานะตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย ตามความแตกต่างทาง สังคมและวัฒนธรรม และไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับเพศสรีระหรือเพศกำเนิดก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในสังคมที่มี การควบคุมบทบาททางเพศสภาพและบรรทัดฐานความเป็นหญิงความเป็นชาย (Gender Norm) สูงบุคคล อาจจะไม่สามารถแสดงออกความเป็นเพศของตนเองได้อย่างเต็มที่ และจำเป็นต้องแสดงออกบทบาททางเพศตามที่ สังคมกำหนด เช่น เกิดเป็นผู้หญิงต้องเรียบร้อย ต้องใส่กระโปรง เป็นผู้ชายต้องเข้มแข็งเป็นผู้นำ ไม่ร้องไห้ เป็นต้น การควบคุมบทบาททางเพศสภาพเหล่านี้ส่งผลทำให้คนกลุ่มหนึ่งที่แสดงออกผิดแผกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมถูกตีตราทำให้เป็นกลุ่มชายขอบ (Marginalized Group)

บุคคลที่มีเพศสภาพแตกต่างจากเพศกำเนิดนั้นหมายถึงบุคคลที่เกิดมาเป็นเพศกำเนิดหนึ่งแต่นิยาม ตนเอง หรือแสดงออกแตกต่างออกไป ไม่สอดคล้องกับเพศกำเนิด ซึ่งในภาษาอังกฤษเรียกว่า Transgender หรือคนข้ามเพศ คนข้ามเพศกำหนดนิยามตนเองหรือมีสำนึกว่าตนเองมีเพศสภาพที่แตกต่างจากเพศสรีระและบทบาททางเพศที่สังคมกำหนด โดยแบ่งออกเป็นบุคคลที่เกิดมามีอวัยวะเพศชายแต่นิยามตนเองและแสดงออกเป็นผู้หญิง (Male - to - female) ในภาษาไทยเรียกว่า ผู้หญิงข้ามเพศ และบุคคลที่เกิดมามีอวัยวะเพศหญิง แต่แสดงออกหรือนิยามตนเองว่าเป็นผู้ชาย (Female - to - male) ในภาษาไทยเรียกว่า ผู้ชายข้ามเพศ (การกำหนดคำเรียกนี้จะยึดเพศที่บุคคลนั้นต้องการจะเป็นเป็นหลัก) ในกลุ่มคนข้ามเพศยังมีความหลากหลาย ของอัตลักษณ์และการแสดงออกในหลายระดับ ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจ ความต้องการ ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล บางคนอาจจะพอใจในการแต่งกายและแสดงออกข้ามเพศ แต่ไม่ต้องการใช้ฮอร์โมนเพื่อเปลี่ยนแปลงร่างกาย หรือไม่เข้ารับการผ่าตัดแปลงเพศก็ได้ (ทั้งนี้ อาจจะขึ้นอยู่กับข้อจำกัดทางเศรษฐกิจของแต่ละบุคคลด้วย) หรือบางคนอาจจะต้องการเปลี่ยนเพศสรีระด้วยการผ่าตัดแปลงเพศ และการใช้ฮอร์โมนเพื่อข้ามความหลากหลายของเพศที่เรียกกันในปัจจุบัน กลุ่มคนเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งในสังคม ความรัก ไม่จำกัดเพศอีกต่อไป และในขณะเดียวกันสังคมได้มีการยกย่องกลุ่มคนที่เป็เพศที่สามมากยิ่งขึ้นในฐานะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติในทางที่สร้างสรรค์ พวกเขาไม่ได้เป็นเพียงตัวตลก สิ่งแปลกปลอม หรือแค่สีสันให้กับสังคมอีกต่อไปแต่พวกเขาเป็นกลุ่มคนที่ใช้ความรู้ความสามารถในการอยู่ร่วมกับสังคมได้เช่นเดียวกับกลุ่มคนทั่วไปไปเป็นเพศที่ตนเองเป็นอย่างสมบูรณ์ ในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการแพทย์พัฒนาไปมากและสามารถทำการผ่าตัดแปลงเพศจากหญิงเป็นชาย และชายเป็นหญิงได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในหลายประเทศมีการรับรองเพศที่เปลี่ยนแปลงใหม่ของคนข้ามเพศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยการอนุญาตให้เปลี่ยนคำนำหน้า และรับรองสิทธิตามเพศที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow' s Hierarchy Behavior)

แอบราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นนักจิตวิทยาและนักมานุษยวิทยาซึ่งได้นำประสบการณ์ที่ได้จากการเป็นนักจิตวิทยาและผู้ให้คำปรึกษา มาเป็นพื้นฐานในการเสนอทฤษฎีที่อธิบายถึงพฤติกรรมของมนุษย์ว่าจะมีความต้องการเป็นระดับต่าง ๆ ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ความต้องการทางกาย (physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐาน คือ อาหาร ที่พัก อาากาศ ยารักษาโรค

2. ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่า ความต้องการเพื่อความอยู่รอด เป็นความต้องการใน ด้านความปลอดภัยจากอันตราย

3. ความต้องการทางสังคม (social needs) เป็นความต้องการการยอมรับจากเพื่อน

4. ความต้องการการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว ความนับถือ และสถานะทางสังคม

5. ความต้องการให้ตนประสบความสำเร็จ (self – actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล ความต้องการทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ

นอกจากนี้ มีนักวิชาการที่ศึกษาทฤษฎีของมาสโลว์ และได้เพิ่มเติมประเด็นต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้ (อนุก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, 2550) ได้แก่

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs) เป็นความต้องการลำดับต่ำสุด และเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย ตลอดจนมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม เช่น ความสะอาด ความสว่าง การระบายอากาศที่ดี การบริการสุขภาพ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (need for safety) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลนแล้ว หมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงาน ในชีวิตและสุขภาพ การสนองในลักษณะนี้ทำได้หลายอย่าง เช่น การประกันชีวิตและสุขภาพ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่ยุติธรรม การให้มีสภาพแรงงาน ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ฯลฯ

ขั้นที่ 3 ความต้องการความรักและการยอมรับ (need for love and acceptance) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในการทำงานแล้ว คนเราจะต้องความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิด ผูกพัน ความต้องการเพื่อน การมีโอกาสนำเสนอความคิดเห็นกับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ความต้องการนับถือตนเองและได้รับการเคารพจากผู้อื่น (need for self-esteem) เมื่อ ความต้องการความรักและการยอมรับได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการสร้างสภาพของตัวเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างความนับถือตนเอง ขึ้นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตนเอง และมีเกียรติ ความต้องการเหล่านี้ เช่น ยศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ท้าทาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 ความต้องการรู้และเข้าใจตนเอง (knowledge and understanding needs) ในด้าน ความสามารถ ความสนใจ สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ทำแล้วเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมอย่างแท้จริง โดยไม่ยึดติดกับตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน แต่ทำทุกอย่างที่เป็นความสบายใจของตนเองและเกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

ขั้นที่ 6 ความต้องเข้าถึงสุนทรียะความงามของชีวิต (need for aesthetics/beauty) มีความสามารถในการมองเห็นสิ่งสวยงามที่อยู่รอบตัวที่คนอื่นมองไม่เห็น เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งว่าตนเองและสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก ทุกสิ่งในโลกนี้ล้วนสวยงามและมีคุณค่าในตนเอง

ขั้นที่ 7 ความต้องเข้าถึงศักยภาพแห่งตน (self-actualization needs) คือต้องการจะเติมเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาของตนเอง ความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุดยอด มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและคิดสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพและการงาน

ขั้นที่ 8 ความต้องเป็นบุคคลที่ยอดเยี่ยมในการอุทิศตนเพื่อมวลมนุษยชาติ (transcendence) เป็นอัจฉริยะบุคคลที่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับมนุษยชาติอย่างถึงที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ มีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่น

ความต้องการทั้ง 8 อย่างเหล่านี้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (deficiency needs) เป็นความต้องการระดับพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย ปัจจุบันนับว่าความต้องการใช้อินเทอร์เน็ต การเข้าถึงโซเชียลมีเดียน่าจะรวมอยู่ขั้นนี้ อีกกลุ่มหนึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องการความก้าวหน้าและพัฒนาตนเอง (growth needs) ได้แก่ ความต้องการทางสังคม เกียรติยศ ชื่อเสียง และความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่าความต้องการระดับต่ำจะได้รับการตอบสนองจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเองในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจซึ่งมีการพัฒนาในระยะหลัง ๆ จนถึงความต้องการเป็นบุคคลที่ยอดเยี่ยมในการอุทิศตนเพื่อมวลมนุษยชาติ

3. รูปแบบการใช้ชีวิต

รูปแบบการใช้ชีวิต หรือ Lifestyle หมายถึงลักษณะของความเป็นอยู่ที่แสดงถึงการใช้เวลาของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร (Activities) การให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Interest) ความคิดเห็นที่มีต่อตนเองและสิ่งรอบข้าง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้คือลักษณะทางจิตวิทยา (Psychological Characteristics) ประกอบด้วย

1. กิจกรรม (Activities) หมายถึงการแสดงออกอย่างเด่นชัด เช่น การซื้อสินค้าหรือการคุยกับเพื่อน เกี่ยวกับบริการใหม่ๆ ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้จะสามารถแสดงให้เห็นได้

2. ความสนใจ (Interest) เป็นความสนใจในบางวัตถุประสงค์ บางสถานการณ์ หรือ บางเรื่อง ซึ่งหมายถึง ระดับของความตื่นตัวที่เกิดขึ้นพร้อมกับความเอาใจใส่เป็นพิเศษ

3. ความคิดเห็น (Opinion) เป็น “คำตอบ” ของแต่ละบุคคลในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เกิดขึ้น ซึ่ง เปรียบเสมือนเป็น “คำถาม” ในลักษณะการตีความ ความคาดหวัง และการประเมินผล เช่น ความคาดหวังใน เหตุการณ์และการประเมินผลดีและผลเสียของการเลือกที่จะเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Kotler, 2000)

รูปแบบการใช้ชีวิต (Lifestyle) เป็นแนวคิดในการที่จะศึกษาและเข้าใจถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของคนที่มีความแตกต่างกันทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (ชมพูนุท นรินทรางกูร ณ อยุธยา และ ประณีต ไชหนัก, 2563)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชุตินาส อุดมสุด (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ที่มีผลต่อการเลือกซื้อ เสื้อผ้าแบรนด์เนมเพื่อการส่งเสริมสถานะทางสังคม จากการทำการศึกษายรักชาย (เกย์) ในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 23-27 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี และมีระดับรายได้ในช่วง 20,001 - 40,000 บาทในกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเลือกซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมในกลุ่มของ Premium Brand มากที่สุด ส่วนใหญ่จะทำการซื้อเสื้อผ้า 1 ครั้ง/เดือน และค่าใช้จ่ายต่อครั้งประมาณ 2,001-5,000 บาท เมื่อวิเคราะห์จะพบว่า ผู้บริโภคชายรักชาย (เกย์) มักเลือกซื้อเสื้อผ้าในกลุ่ม Premium Brand เพราะมีราคาที่ไม่สูงมากนัก อยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสมต่อระดับรายได้ โดยคิดเป็นขั้นต่ำประมาณ 10% ของเงินเดือน 20,000 บาท และมักซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมอยู่เป็นประจำ แสดงให้เห็นว่าคนในกลุ่มนี้เป็นกลุ่มคนที่ชื่นชอบการซื้อปิ้งและให้ความสำคัญกับการดูแลเรื่องภาพลักษณ์โดยเฉพาะการแต่งกาย อีกทั้งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังบอกได้อีกว่าเมื่อผู้บริโภคชายรักชาย (เกย์) มีอายุและรายได้ที่มากขึ้น จะมีแนวโน้มของการเลือกซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมที่มีระดับของแบรนด์สูงยิ่งขึ้นและใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินที่มากขึ้นกว่าเดิม เมื่อพิจารณาถึงความตั้งใจซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมในอนาคต พบว่าเมื่อผู้บริโภคมองเห็นคุณค่าที่ตนต้องการแล้ว มีความคิดที่จะซื้อเสื้อผ้าในอนาคต เพราะเสื้อผ้าแบรนด์เนมสามารถช่วยเติมเต็มความปรารถนาที่ตนได้ตั้งไว้ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีทางไปสู่เป้าหมาย

นุชนนทร ภาพสมุทร และพิทักษ์ ศิริวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่มชายรักชาย จำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก 10 คนผลการวิจัยพบว่าตนเองเป็นเกย์หรือคนที่มีรสนิยมชื่นชอบเพศเดียวกันโดยมีกระบวนการพัฒนาอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่มชายรักชายมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การรับรู้สาเหตุสำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ระบุว่า ความเป็นชายรักชายเป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่วัยเยาว์ เกิดขึ้นเองโดยที่ตนรู้สึกและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เริ่มรู้สึกว่าตนเองต่างจากเพื่อนเพศเดียวกันตั้งแต่อายุ 3-4 ขวบ หรือเมื่อเริ่มจำความได้ มักมีกิจกรรมารยาทคล้ายเด็กหญิงชอบแต่งตัว ชอบเล่นกับกลุ่มเพื่อนผู้หญิง เมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นจนมีความรู้สึกทางเพศกับเพศ ผู้ชายที่มีพฤติกรรมเช่นนี้จะมีชื่อเรียกว่า เอิร์นนิ่ง (Urnings) 2) การยอมรับตนเอง (Self-acceptance) นักศึกษาบางส่วนระบุว่าการยอมรับอัตลักษณ์ชายรักชายเริ่มจากการเปิดเผยตนเองกับเพื่อนสนิทในโรงเรียน หรือสมาชิกในครอบครัวที่ไว้ใจได้ก่อนจากนั้นจึงเริ่มต้นเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกทางสังคมของกลุ่มที่มีรสนิยมทางเพศเหมือนตนเองเพื่อพบปะ สังสรรค์ และเปิดเผยอัตลักษณ์ทางเพศของตน เช่น การเข้าร่วมเป็นผู้นำเชียร์ การประกวดดาวเทียมของมหาวิทยาลัย แต่ไม่สามารถเปิดเผยตนเองให้ เพราะรู้สึกหวาดกลัวการถูกกีดกันทางสังคม จึงต้องคอยเก็บซ่อนรสนิยมรวมถึงอากัปกริยาไว้เพื่อแสดงกับกลุ่มเพื่อนในเวลาที่คิดว่าเหมาะสม 3) การแสดงออกต่อสังคม (1) สนใจสุขภาพและความงาม ดูแลผิวพรรณของตนเองเป็นอย่างดี (2) การแต่งตัว พิถีพิถันในการแต่งกายตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า (3) ความสัมพันธ์ระหว่างเพศชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนผู้หญิงมากกว่าเพื่อนผู้ชายทั้งการทำกิจกรรมในการเรียน และการใช้ชีวิตส่วนตัว (4) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน พุดจาเรียบร้อย ไพเราะ และนิยมใช้สรรพนามแทนตัวเหมือนผู้หญิง

สายฝน พุดประกอบ (2562) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBT) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ซื้อเครื่องสำอางผ่านช่องทาง Facebook คิดเป็น 80% ชนิดเครื่องสำอางที่เลือกซื้อส่วนใหญ่จะเป็นครีมบำรุงหน้า ลิปสติก และแป้ง บุคคลที่มีผลต่อการซื้อมากที่สุด คือตนเอง ความถี่ในการซื้อส่วนใหญ่ คือเดือนละครั้ง จำนวนเงินที่ซื้อเครื่องสำอางต่อครั้ง 500 บาท สาเหตุในการซื้อเครื่องสำอางเนื่องจากมีสินค้าหลากหลาย สำหรับส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอาง

มากที่สุด พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ค่าเฉลี่ย 4.07 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลและส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์ทุกด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคที่มีความหลากหลายทางเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เคท ครั่งพิบูลย์ (2562) ทำการศึกษาเรื่อง สิทธิเพศหลากหลายในฐานะพลเมืองและความต้องการสวัสดิการสังคมในประเทศกำลังพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาเรื่องเพศหลากหลายจะต้องมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ทางเพศ โดยอาศัยทั้งระบบคิด วิธีชีวิต การปรับตัว ศักยภาพ การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ รวมทั้งจิตวิญญาณของเพศหลากหลาย ในการทำความเข้าใจในความหมายของเพศหลากหลายที่มีนัยยะต่อการรับรู้ความแตกต่างหลากหลายของเพศหลากหลายที่ส่งผลต่อการเลือกรับไปตามความคาดหวังของสังคม การสร้างฐานคิดหรือ กรอบวิธีคิดที่อาศัยการทบทวนความรู้ความจริงของเพศหลากหลาย ผ่านเรื่องวัฒนธรรมความเป็นเพศ โครงสร้างการกดขี่และความรุนแรงของสังคม และอำนาจและแรงกดดันจากสังคม ส่งผลให้เกิดการผลิตซ้ำมายาคติทางเพศจากบริบทของสังคมที่ปราศจากความเข้าใจและนำไปสู่การเป็นกลุ่มคนชายขอบ การศึกษาเพศหลากหลายมาเป็นผลจากการสร้างการเข้าถึงและความเข้าใจที่นำไปสู่การสร้างการยอมรับโดยปฏิบัติการทางวิถีวิทยาที่วิพากษ์ความรู้/ความจริงในเพศหลากหลาย อันนำไปสู่การพัฒนาเรื่องการคิดสวัสดิการสำหรับกลุ่มเพศหลากหลายในสังคมไทยต่อไป

ธัญเทพ ไกรศรี และภควดี พัฒน์มณี (2562) ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศภายในองค์กรและความพึงพอใจในงานของกลุ่มพนักงานสำนักงาน ที่มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้บรรยากาศภายในองค์กรอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.46 และความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.97 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า บรรยากาศภายในองค์กรมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านการปฏิบัติ (Beta = 0.708) มีน้ำหนักมากกว่าด้านทัศนคติ (Beta = 0.405) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์มีทิศทางเดียวกันคือเป็นบวก

รังสิมา วิวัฒน์วงศ์วนา (2560) ทำการศึกษาเรื่อง เพศวิถีกับการสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า “เพศวิถีไม่ใช่เรื่องหยุดนิ่งหรือตายตัว” แต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ในแง่ปัจเจกบุคคล เพศวิถีจึงเป็นกระบวนการชีวิตที่ยาวนานของคนๆ หนึ่ง มีการเติบโตและเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะตอบโต้หรือยอมรับตามต่อกรอบกติกาเรื่องเพศที่ปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น และสัมพันธ์กับเหตุการณ์ต่างๆ ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การเปลี่ยนแปลงเพศวิถีของคนบางอย่าง คนส่วนใหญ่ในสังคมให้การยอมรับเพราะเหมาะสมกับกรอบปฏิบัติบรรทัดฐาน ความเชื่อ ค่านิยมและวัฒนธรรมทางเพศของคนในสังคม แต่การเปลี่ยนแปลงทางเพศวิถีบางอย่างอาจจะไม่ตรงกับกรอบปฏิบัติวัฒนธรรมทางเพศและค่านิยมทางเพศของคนในสังคม จึงเป็นเหตุให้ไม่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทย และก่อให้เกิดผลเสียกับตัวผู้ปฏิบัติเองหรือกับสังคมในภาพรวม

Hatchel, Espelage, & Huang (2018) การตกเป็นเหยื่อการล่วงละเมิดทางเพศ ความเป็นเจ้าของโรงเรียน และอาการซึมเศร้าในวัยรุ่น LGBTQ ผลการวิจัยพบว่า การตกเป็นเหยื่อจากเพื่อนร่วมงานและผลลัพธ์ที่ไม่ดีที่เกี่ยวข้องในหมู่เยาวชนเลสเบียน เกย์ ไบเซ็กชวล คนข้ามเพศ และการตั้งคำถาม (LGBTQ) บรรยากาศของโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ได้รับความสนใจอย่างมาก การรับรู้บริบทของโรงเรียนอาจเป็นกลไกที่กำหนดว่าการตกเป็นเหยื่อเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ที่ไม่ดีอย่างไร การศึกษาระยะยาวนี้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการล่วงละเมิดทางเพศ ความเป็นเจ้าของโรงเรียน และอาการซึมเศร้าในนักเรียนมัธยมปลาย LGBTQ (n = 404) มาตรการการรายงานตนเองเสร็จสมบูรณ์ที่จุดเวลา 3 จุดใน 3 ปีการศึกษาในโรงเรียนมัธยม 6 แห่งใน

มิตเวสต์ แบบจำลองสมการโครงสร้างระบุว่าการตกเป็นเหยื่อของเพื่อนฝูงเป็นอาการก่อนหน้าของอาการซึมเศร้า และโรงเรียนที่เป็นสื่อกลางของสมาคม มีการหารือเกี่ยวกับความหมายและทิศทางในอนาคต

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่ม LGBTQ+ จากทั้งในและต่างประเทศ ได้รวบรวมประเด็นข้อค้นพบที่เป็นจุดเด่นของแต่ละงานวิจัยนำมาปรับใช้ เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิด รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือการวิจัยที่เหมาะสมกับกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี นำไปศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กลุ่ม LGBTQ+ ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ในจังหวัดอุดรธานี เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyle) อยู่ในกลุ่ม LGBTQ+ ในพื้นที่ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่ชัด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่กลุ่ม LGBTQ+ ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ที่ไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน (เป็นวิธีที่มีคุณภาพ ในการเลือกตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีโอกาสที่จะเลือกตอบหรือปฏิเสธก็ได้ โดยสอดคล้องกับหลักความเคารพในบุคคล หลักคุณประโยชน์ไม่ก่อให้เกิดอันตราย และหลักความยุติธรรม : จริยธรรมการทำวิจัยในคน) ธาดา สืบหลินวงศ์ และคณะ (2551) ในการวิจัยในครั้งนี้จึงเจาะจงเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ใช้การเลือกตัวอย่างแบบบอลหิมะ (Snowball Sampling) โดยเลือกจากหน่วยตัวอย่างกลุ่มแรกที่เป็นกลุ่ม LGBTQ+ และตัวอย่างกลุ่มนี้เสนอบุคคลอื่นที่เป็นกลุ่ม LGBTQ+ ใกล้เคียงต่อไป (จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและเพียงพอจึงจะยุติการเก็บรวบรวมข้อมูล)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปิด (Close ended question)

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการดำรงชีวิต (Lifestyle) ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปิด (Close ended question)

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีค่านิยมของการเบี่ยงเบนทางเพศที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีเป็นคำถามแบบปิด (Close ended question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 4 ความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานีเป็นคำถามแบบปิด (Close ended question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้วิจัยเอง และตรวจสอบโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตัดสินใจ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำมาหาค่า IOC จนได้แบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ 0.50 ขึ้นไปทุกข้อ แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหา จึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม LGBTQ+ ที่มีอายุระหว่าง 15-60 ปี ในจังหวัดอุดรธานี โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามเก็บกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 15- 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.0 ระดับการศึกษาพบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 53.0 ด้านอาชีพพบว่ามีอาชีพ นักศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.0 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.0

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์การใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถามชอบในรสนิยมการแต่งตัว คิดเป็นร้อยละ 94 ลักษณะการแต่งกาย นิยมแต่งตัวลุคแมน คิดเป็นร้อยละ 29.0 ส่วนใหญ่จะเลือกซื้อเสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 59.0 สถานที่เลือกซื้อสินค้าที่ตลาด คิดเป็นร้อยละ 47.0 สิ่งที่กำลังคำนึงถึงการเลือกซื้อสินค้า ความสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 27.89

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าความพึงพอใจในระดับมากประกอบด้วย บุคคลเพศที่ 3 อยู่ในสังคมได้โดยไม่มีปัญหามากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42) รองลงมาคือ คุณยอมรับหรือไม่กับสิ่งที่คุณกำลังเป็นอยู่ ($\bar{X}$ = 4.35) คุณมีความสุขกับการเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันมากน้อยเพียงใด ($\bar{X}$ = 3.81) มีความพอใจกับการเบี่ยงเบนทางเพศของตนเอง ($\bar{X}$ = 3.72) ส่วนความพึงพอใจที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นอยู่ส่งผลมากน้อยเพียงใดกับการเบี่ยงเบนทางเพศ ($\bar{X}$ = 3.33) รองลงมาคือความเป็นอยู่ของครอบครัวส่งผลมากน้อยเพียงใดกับการเบี่ยงเบนทางเพศ ($\bar{X}$ = 3.29) คุณมีความลำบากมากน้อยเพียงใดกับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 2.91) และท่านพึงพอใจต่นโยบายของรัฐที่มีต่อกลุ่มเพศทางเลือกมากน้อยเพียงใด ($\bar{X}$ = 3.10) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการ ประเด็นต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด โดยมีการใช้สิทธิมนุษยชนที่เป็นสากลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.42) รองลงมาคือ อิสระด้านความคิด ความเชื่อและศาสนา อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.37) และการมีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตทางวัฒนธรรม อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.37) ความเห็นและการแสดงความคิดเห็น อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.35) สิทธิในการศึกษาในสถานศึกษา อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.33) ความเสมอภาค การห้ามเลือกปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.32) การรับรองทางกฎหมายในการคุ้มครอง ($\bar{X}$ = 4.32) สิทธิในการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.32)) สิทธิในการทำงานสถานที่ต่างๆ อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.31) ความเป็นส่วนบุคคลในการดำเนินชีวิต อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.28) มาตรฐานการครองชีพตามสมควร อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.26) ความเป็นอิสระจากการ

ทรมานและการปฏิบัติหรือลงโทษ ในลักษณะทารุณโหดร้ายไร้ มนุษยธรรม หรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 4.13) ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 แสดงระดับความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี

ระดับความต้องการของ กลุ่ม LGBTQ+	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความต้องการ
1. มีความต้องการใช้สิทธิมนุษยชนที่เป็นสากล	4.42	0.912	มาก
2. ความเสมอภาค และการห้ามเลือกปฏิบัติ	4.32	0.963	มาก
3. การรับรองทางกฎหมายในการคุ้มครอง	4.24	0.986	มาก
4. สิทธิในการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ	4.32	0.827	มาก
5. ความเป็นส่วนบุคคลในการดำเนินชีวิต	4.28	0.900	มาก
6. การมีส่วนร่วมในการดำรงชีวิตทางวัฒนธรรม	4.37	0.837	มาก
7. ความเห็นและการแสดงความคิดเห็น	4.35	0.957	มาก
8. สิทธิในการทำงานสถานที่ต่าง ๆ	4.31	0.918	มาก
9. มาตรฐานการครองชีพตามสมควร	4.26	0.895	มาก
10. สิทธิในการศึกษาในสถานศึกษา	4.33	0.943	มาก
11.อิสระด้านความคิด ความเชื่อและศาสนา	4.37	0.861	มาก
12. ความเป็นอิสระจากการทำลายศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์	4.13	1.051	มาก

อภิปรายผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาการใช้ชีวิตของกลุ่ม LGBTQ+ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุดรธานี พบว่าส่วนใหญ่ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีรสนิยมการแต่งตัว เลือกเสื้อผ้าที่มีความสวยงาม สอดคล้องกับการวิจัยของ ชูติภาส อุดมสุด (2560) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะคิดของกลุ่มผู้บริโภคเสื้อผ้าแบรนด์เนมชายรักชาย (เกย์) ที่มีต่อแบรนด์เสื้อผ้าในด้านความสอดคล้องกันระหว่างภาพลักษณ์ของ แบรนด์กับตัวผู้บริโภค ความตระหนักรู้ในแบรนด์ประเทศต้นกำเนิดแบรนด์ และสถานะของแบรนด์ (Brand Status) ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าของแบรนด์ในการส่งเสริมสถานะของตนเอง และทำให้เกิดการพิจารณาต่อความตั้งใจ ซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมในอนาคต นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชมพูนุท นรินทรางกุล ณ อยุธยา และประณีต ไจหนัก (2563) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโซเชียลมีเดียและการตอบสนองของผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูลทางการตลาด ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้บริโภค พบว่า ในภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตในด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก ดังนั้นหากจะทำการตลาดกับกลุ่ม LGBTQ+ จะต้องเน้นที่กิจกรรม ให้เกิดความสนใจเฉพาะกลุ่ม จะทำให้เกิดความสนใจและตัดสินใจเลือกใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่ม LGBTQ+ คำนึงถึงในการเลือกซื้อสินค้าคือ

ความสวยงามมากที่สุด จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธาณินั้นมีรสนิยมแต่งตัวด้วยความสวยงามเป็นหลัก สอดคล้องกับการศึกษาของสุมิตรา วงภักดี (2564) ทำการสำรวจเรื่อง “อสังหาฯเจาะอำนาจซื้อ LGBT ‘พร้อมจ่าย’ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์” ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ที่ตอบโจทย์กลุ่ม LGBT นั้นควรเคารพความเป็นตัวตนของกลุ่มผู้บริโภค (Respect) เพื่อตอบสนองความต้องการของพวกเขาที่ต้องการการยอมรับจากสังคมยอมรับในความเป็นกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศ ผ่านสินค้าและบริการที่มีรสนิยมไม่ว่าจะเป็น ดีไซน์ วัสดุ โทนสี การตกแต่งบรรยากาศ สามารถตอบสนองไลฟ์สไตล์การใช้ชีวิตคนกลุ่มนี้ได้ ด้านสถานที่ในการเลือกซื้อสินค้าพบว่ากลุ่ม LGBTQ+ เลือกซื้อสินค้าที่ตลาดมากที่สุด จะเห็นได้ว่า การเลือกซื้อสินค้าในราคาไม่แพง โดยนิยมเลือกซื้อที่ตลาดมากกว่าการซื้อตามห้างสรรพสินค้า และนิยมเลือกตามความสวยงามเป็นหลัก ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของอุษณีย์ เส่งพานิช (2562) ทำการวิจัยเรื่อง ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ส่วนประสมทางการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริโภคให้ความสำคัญมากด้วยค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในด้านความปลอดภัยในการใช้ผลิตภัณฑ์ และด้านผลิตภัณฑ์ได้รับการรับรองมาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสินค้ามีความแตกต่างกัน พฤติกรรมในการเลือกสินค้าจึงแตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความพึงพอใจในระดับมากในสังคมได้โดยไม่มีปัญหาและยอมรับกับสิ่งที่ถูกกำลังเป็นอยู่ มีความสุขกับการเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน และมีความพอใจกับการเบี่ยงเบนทางเพศของตนเองอยู่ในเกณฑ์มาก จะเห็นได้ว่ากลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานีมีความพึงพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็น และอยู่ในสังคมได้อย่างไม่มีปัญหาแต่อย่างใด สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญเทพ ไกรศรี และภควดี พัฒน์มณี (2562) ทำการวิจัยเรื่อง บรรยากาศภายในองค์กรและความพึงพอใจในงานของกลุ่มพนักงานสำนักงานที่มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในการทำงานของกลุ่มที่มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศในด้านทัศนคติที่เปิดเผยถึงรสนิยมทางเพศ ทำให้สามารถแสดงออกถึงความเป็นตัวตนได้อย่างเต็มที่ ช่วยสร้างความพึงพอใจในงานให้กับพนักงานสำนักงานกลุ่ม LGBT ได้เป็นอย่างดี ผลการศึกษาส่งสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของบรรยากาศภายในองค์กรที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของพนักงาน สำนักงานกลุ่ม LGBT ซึ่งความพึงพอใจในงานถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความทุ่มเทพลังที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร จะเห็นได้ว่าถ้ากลุ่ม LGBT มีความพึงพอใจในงาน หรือมีความพึงพอใจต่อสิ่งที่ตนเป็นอยู่ มีการปรับตัวเข้ากับองค์กรได้เป็นอย่างดี จะทำให้เกิดประสิทธิผลกับงาน และไม่เกิดปัญหาใด ๆ ในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี นุสิทธิ์และณัฐกร สมสงวน (2562) ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานและพฤติกรรมความเป็นพนักงานที่ดีของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์เขต 4 นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานด้านการทำงาน ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตส่วนตัว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความเป็นพนักงานที่ดีขององค์กรร้อยละ 47.90 ($R^2 = 0.479$) ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 52.10 เป็นปัจจัยอื่นๆ กล่าวคือเมื่อกลุ่ม LGBT มีความพึงพอใจในงาน จะทำให้เกิดประสิทธิผลของงาน ส่งผลให้ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม เกิดความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานได้อย่างไม่มีปัญหาแต่อย่างใด

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานี พบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการ ประเด็นต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์มากทั้งหมด โดยมีการใช้สิทธิมนุษยชนที่เป็นสากลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จะเห็นได้ว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับตามหลักการสิทธิมนุษยชน โดยให้สังคมรับทราบถึงสถานะความเป็นไปของกลุ่มตนเอง สอดคล้องกับการศึกษาของเคท ครั่งพิบูลย์ (2562) ทำการศึกษาเรื่องสิทธิเพศหลากหลายในฐานะพลเมืองและความต้องการสวัสดิการสังคมในประเทศกำลังพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า การมีสิทธิที่จะกำหนดเจตจำนงความเป็นเพศของตนเองของจึงเป็นประเด็นสิทธิมนุษยชน อีกประเด็นหนึ่งที่สังคมควรที่จะเรียนรู้ รณรงค์ให้เกิดความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกลุ่ม LGBTQ+ รู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมที่สังคมไม่ยอมรับบุคคลเพศหลากหลายเป็นเสมือนประชากรทั่วไป และสังคมเองก็ไม่พยายามที่จะเรียนรู้เรื่องนี้ และยังเข้าใจผิดในเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพศชายขอบในหลายประเด็น ทั้งเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศ รสนิยมทางเพศ การแสดงออกทางเพศ รวมทั้งเรื่องสิทธิและการคุ้มครองเมื่อประสบกับปัญหาการตีตรา อคติ และการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ ดังนั้นสังคมไทยควรให้ความเข้าใจ และคำนึงถึงสิทธิแห่งความแตกต่างของประชาชนกลุ่มนี้ เพื่อที่จะดึงพลังที่มีคุณค่าของกลุ่มนี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสังคมได้ต่อไป นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการด้านสิทธิในการใช้ชีวิตในด้านต่างๆ สิทธิในการทำงานสถานที่ต่าง ๆ และสิทธิในการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นความต้องการของกลุ่ม LGBTQ+ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของรังสิมา วิวัฒน์วงศ์วนา (2560) ทำการศึกษาเรื่อง เพศวิถีกับการสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียน LGBT จะเปิดเผยตัวตนอัตลักษณ์ทางเพศกับเพื่อนมากกว่าในครอบครัว เพราะมีความสบายใจที่สุด เพราะเพื่อนจะไม่ล้อเลียนหรือตำหนิเมื่อทราบอัตลักษณ์ทางเพศของตน อีกทั้งการสร้างกระบวนการสร้างตัวตน วัฒนธรรมย่อยและพื้นที่ทางสังคมของกลุ่มนักเรียน LGBT ภายในสถานศึกษา สิ่งทีกลุ่มนักเรียน LGBT ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับอัตลักษณ์ทางเพศของตนเองมากที่สุด ก็คือการตั้งใจเรียนหนังสือให้เก่งเพื่อสอบเข้าคณะและมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง อีกทั้งพยายามนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนมากที่สุดไม่ว่าจะเป็น นักกีฬาโรงเรียน คณะกรรมการนักเรียน เป็นต้น ตัวแทนโรงเรียนเข้าประกวดทักษะต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งถือเป็นกิจกรรมทางบวก และสร้างอัตลักษณ์ของตนเองให้เกิดการยอมรับ โรงเรียน ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุน และไม่ลี้ภัยในประเด็นนี้ จะทำให้กลุ่ม LGBTQ+ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และเกิดการยอมรับ มีผลงานสร้างสรรค์สู่สังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่ากลุ่มประชากร LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่อยากให้สังคมเปิดรับกลุ่ม LGBTQ+ มากขึ้น

2) จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ากลุ่ม LGBTQ+ ในจังหวัดอุดรธานีมีความพึงพอใจในความเป็นตัวตนของตนเองอยู่ในระดับมาก สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และยอมรับในสิ่งที่ได้เป็นอย่างดี ถือเป็นข้อดี ซึ่งสังคมจะต้องให้การสนับสนุน และยอมรับในความเป็นตัวตนของกลุ่ม LGBTQ+ จะทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถพัฒนางานให้กับสังคมได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาประเด็นความหลากหลายทางเพศในโรงเรียน ว่ามีความเปิดกว้างมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร และกลุ่ม LGBTQ+ ในโรงเรียนได้รับการยอมรับมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

2) ควรศึกษาประเด็นการยอมรับความหลากหลายทางเพศในการเข้าทำงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ว่ามีการเปิดกว้างให้สิทธิเสรีภาพกับกลุ่ม LGBTQ+ มากน้อยหรือไม่ อย่างไร

3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่ม LGBTQ+ มีความต้องการการยอมรับจากสังคม ต้องการให้สิทธิมนุษยชนได้เท่าเทียมกับประชาชนทั่วไป ดังนั้นรัฐควรให้ความสำคัญ ปรับแก้ไขกฎหมายให้เกิดการยอมรับให้สิทธิกับกลุ่ม LGBTQ+ อย่างเท่าเทียมกัน จะทำให้กลุ่ม LGBTQ+ สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความสุข และสามารถสร้างสรรค์งานต่าง ๆ เพื่อองค์กร และเพื่อสังคมซึ่งเป็นลักษณะเด่นของกลุ่มนี้อยู่แล้วในด้านความคิดสร้างสรรค์และความทุ่มเทในงาน

2) หน่วยงาน สถานศึกษา ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ การรู้เท่าทันเกี่ยวกับ LGBTQ+ สร้างให้เกิดการรับรู้ทั่วไป ควรมีหลักสูตรให้ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางเพศในระดับมัธยมศึกษา จะทำให้กลุ่ม LGBTQ+ อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งหากไม่ดำเนินการให้ความรู้ ความเข้าใจกับประชาชนทั่วไป หรือนักเรียนในสถานศึกษา ก็เกิดการล้อเลียนหรือเกิดการบูลลี่ (bully) สร้างปมด้อยให้เกิดขึ้นกับกลุ่ม LGBTQ+ ได้

3) รัฐควรให้ความสำคัญกับเดือนแห่งความหลากหลายทางเพศ ให้กลุ่ม LGBTQ+ ได้รวมตัวกันแสดงผลงาน แสดงตัวตนเพื่อสร้างให้เกิดการยอมรับของสังคม

เอกสารอ้างอิง

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2554). เพศวิถีที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทย. *วารสารประชากรและสังคม*, 15(1), 43-66.

เคท ครึ่งพิบูลย์. (2562). สิทธิเพศหลากหลายในฐานะพลเมืองและความต้องการสวัสดิการสังคมในประเทศกำลังพัฒนา. ใน *การสัมมนาวิชาการเนื่องในโอกาสการสถาปนาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 65*. (น. 222-234). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ชมพูนุท นรินทรางกูร ณ อยุธยา และประณีต ใจหนัก. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างโซเชียลมีเดียและการตอบสนองของผู้บริโภคในการเข้าถึงข้อมูลทางการตลาด. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(2), 11-25.

ชุตินาส อุดมสุด. (2560). *การศึกษาทัศนคติของกลุ่มชายรักชาย (เกย์) ที่มีผลต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าแบรนด์เนมเพื่อการส่งเสริมสถานะทางสังคม*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธาดา สืบหลินวงศ์ และคณะ. (2551). *แนวทางจริยธรรมการทำวิจัยในคนในประเทศไทย พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญเทพ ไกรศรี และภควดี พัฒน์มณี. (2562). บรรยากาศภายในองค์กรและความพึงพอใจในงานของกลุ่มพนักงานสำนักงานที่มีอัตลักษณ์หลากหลายทางเพศในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 2(3), 73-87.

- นุชนัตร ภาพสมุทร และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2560). กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศของกลุ่มชายรักชาย : กรณีศึกษา นักศึกษาสาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย*, 9(1), 56-67.
- พิมพ์ชนก เขมพิลา. (2561). *LGBTQ คืออะไร สำคัญอย่างไร มหาวิทยาลัยต่างประเทศจัดการกับประเด็นนี้ อย่างไร*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2564, จาก: <https://www.hotcourses.in.th/study-abroad-info/before-you-leave/what-is-lgbtq/>.
- รังสิมา วิวัฒน์วงศ์นา. (2560). เพศวิถีกับการสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่โรงเรียน. ใน *การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติและนานาชาติ 2560*. (น. 63-73). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สายฝน พุดประกอบ. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมทางการตลาดออนไลน์กับพฤติกรรมการซื้อเครื่องสำอางของผู้บริโภคกลุ่มที่มีความหลากหลายทางเพศ(LGBT)*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สุมิตรา วงักดี. (2564). *อสังหาฯ เจาะอำนาจซื้อ LGBT ‘พร้อมจ่าย’ตอบโจทย์ไลฟ์สไตล์*. สืบค้น 1 พฤษภาคม 2564, จาก: <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/933909>.
- อรุณี นุสิทธิ์ และณฐกร สมสงวน. (2562). คุณภาพชีวิตการทำงานและพฤติกรรมความเป็นพนักงานที่ดีของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์เขต 4 นครสวรรค์. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 1(1), 71-81.
- อุษณีย์ เส่งพานิช. (2562). ส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางสมุนไพรของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 1(2), 103-117.
- อนงก์ สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2550). *จิตวิทยาบริการ*. กรุงเทพฯ: อุดลพัฒน์กิจ.
- Hatchel, T., Espelage, D. L., & Huang, Y. (2018). Sexual harassment victimization, school belonging, and depressive symptoms among LGBTQ adolescents: Temporal insights. *American Journal of Orthopsychiatry*, 88(4), 422-430.
- Kotler, Philip. (2000). *Marketing Management*. The Millennium edition. New Jersey : Prentic – Hall.

โครงสร้างรายจ่ายและผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่าย ของครัวเรือนไทย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 26 มิถุนายน 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 29 สิงหาคม 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 14 กันยายน 2564

พรนภา ศรีแก้ว

นักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

อรกช เก็จพิรพท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทคัดย่อ

ภาวะเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างประชากรไทย ได้เปลี่ยนแปลงไป ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่เป็นครอบครัวเล็ก รวมถึงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และมาตรฐานการครองชีพของประชากรไทย บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนที่มีขนาดต่างกัน และวิเคราะห์ผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562 สำนักงานสถิติแห่งชาติ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสมการถดถอยอย่างง่าย ผลการเปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนที่มีขนาดแตกต่างกัน พบว่า โดยเฉลี่ยรายจ่ายส่วนใหญ่ของครัวเรือนทุกขนาด คือ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ อันดับที่สอง สำหรับผู้ที่อยู่คนเดียวมีรายจ่ายส่วนใหญ่ในการอุปโภคบริโภค คือ ค่าที่อยู่อาศัย ส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป คือ ค่าเดินทางและการสื่อสาร ผลการศึกษาผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือน พบว่า ระดับรายได้ ขนาดครัวเรือน การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายได้และการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: รายจ่ายของครัวเรือน รายได้ของครัวเรือน ขนาดครัวเรือน

Expenditure Structure and Effects of Household size on Thailand household expenditure.

Received: June 26, 2021

Revised: August 29, 2021

Accepted: September 14, 2021

Pornapa Srikaew

Student in Bachelor of Business Administration in Business Economics
Faculty of Management Science, Phranakorn Si Ayutthaya Rajabhat University

*Orakoch Ketpirune*¹

Assistant Professor of Economics program in Economics of Money and Banking
Faculty of Management Science, Phranakorn Si Ayutthaya Rajabhat University

Abstract

Economic, social and demographic structure in Thailand has changed, in the past several decades. Especially, transition from a large family to a small family, including, entering an aging society has affected the way of life and the standard of living of Thai population. The main objectives of this research paper are to compare the expenditure structure of different household size and analyze the effects of household size on household expenditure by secondary data obtained from Household Socio-Economic Survey 2019, National Statistical Office. Descriptive statistics and simple regression equation were employed in the analysis. The comparison results of household expenditure structure in different household sizes indicated that, on average, the majority of expenditure of every household size was on food, drink, and tobacco. For people who live alone, the second majority was housing expenses, as those who live more than one member; the second majority was travel and communication expenses. The results of the effect of household size on household expenditure found that income levels, and household size affect total household expenditure in the same direction which was statistically significant at 0.01 level.

Keywords: Household expenditure, Household income, Household size

¹ Corresponding author: orakoch@hotmail.com

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ย่อมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและขนาดครัวเรือน โดยในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562 ภาวะเศรษฐกิจไทยมีอัตราการขยายตัวลดลงจากร้อยละ 4.1 เหลือเพียงร้อยละ 2.4 เนื่องจาก การส่งออกของไทยหดตัวอย่างต่อเนื่อง และภาคการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวลดลง นอกจากนี้ ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวลง การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้น และอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.66 เป็น ร้อยละ 0.71 (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2562) ทำให้รายได้เฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.4 จาก 26,946.43 เป็น 26,018.42 บาท/ครัวเรือน/เดือน และรายจ่ายเฉลี่ยลดลงร้อยละ 3.24 จาก 21,436.50 เป็น 20,742.12 บาท/ครัวเรือน/เดือน ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563)

ด้วยค่านิยมการอยู่เป็นโสด การแต่งงานช้า ความกังวลเกี่ยวกับการเลี้ยงบุตร และความมั่นคงในหน้าที่การงาน จึงชะลอการมีบุตร มีบุตรน้อยลงหรือไม่มีบุตรเลย (สรวงมณต์ สิทธิสมาน, 2564) ผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2554 พบว่า ประชากรมีอัตราการมีบุตรลดต่ำลงจากคนละ 4.6 คน ในกลุ่มที่มีอายุ 80 ปี เหลือเพียงคนละ 2.1 คน ในกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี ส่งผลให้โครงสร้างอายุของประชากรเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประเทศไทยจึงมีผู้สูงอายุเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 13 เป็นร้อยละ 18 ในช่วงปี พ.ศ. 2553 และ 2563 ตามลำดับ (เจาะลึกระบบสุขภาพ, 2556) นอกจากนี้ ขนาดครัวเรือนไทยยังมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี พ.ศ. 2533 2543 2553 ครัวเรือนของไทยมีขนาดเล็กลงจาก 5.2 3.6 3.2 คน/ครัวเรือน เหลือเพียง 3.11 คนต่อครัวเรือน ในปี พ.ศ. 2563 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2533; 2543; 2553; 2563)

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โครงสร้างอายุและขนาดครัวเรือน ย่อมส่งผลกระทบต่อโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนไทย ผลการศึกษาในอดีต พบว่า รายได้เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดรายจ่ายของครัวเรือน ทั้งที่เป็นรายจ่ายในการอุปโภคบริโภคและไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ณัฐมธรา ฐิริเทเวศร์, 2547; เยาวลักษณ์ สมคำ, 2552; ภัทรพร กิจชัยนุกูล และพาชิตชนัด ศิริพานิช, 2557) ขนาดครัวเรือน เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดรายจ่ายของครัวเรือน (ณัฐมธรา ฐิริเทเวศร์, 2547; เยาวลักษณ์ สมคำ, 2552) รวมถึงรายจ่ายอื่น ได้แก่ รายจ่ายในการบริโภคผลไม้ รวมถึงรายจ่ายประเภทเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า และรายจ่ายภายในบ้าน (ณัฐมธรา ฐิริเทเวศร์, 2547; ภัทรพร กิจชัยนุกูล และพาชิตชนัด ศิริพานิช, 2557) เนื่องจาก ครัวเรือนขนาดใหญ่ จะได้ประโยชน์จากการแบ่งปันสินค้าและบริการ ทำให้รายจ่ายเฉลี่ย/คนของครัวเรือนลดต่ำลง (Carsten, Katrin, Daiju, & Toshihiro, 2015)

บทความวิจัยนี้ จึงต้องการเปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายประชากรไทยที่มีขนาดครัวเรือนแตกต่างกันและศึกษาผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย ภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและโครงสร้างประชากร ซึ่งคาดว่าจะประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบาย และแนวทางในการให้ความช่วยเหลือด้านรายจ่ายของครัวเรือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประชากรที่มีรายได้น้อยอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายของประชากรไทย ที่มีขนาดครัวเรือนแตกต่างกัน และเพื่อศึกษาผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านการบริโภค

ทฤษฎีการบริโภค สามารถแบ่งออกเป็น 3 แนวคิด ดังนี้

1. ทฤษฎีการบริโภคแบบรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis) ซึ่งเป็นแนวคิดของ Keynes (1936) ที่ว่า เมื่อรายได้ที่แท้จริงเพิ่มสูงขึ้น ประชาชนจะใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น ในสัดส่วนที่ลดต่ำลง หากประชาชน ไม่มีรายได้เลยจะบริโภค ณ ระดับหนึ่ง ต่อมา Kuznetz (1946) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคกับรายได้ในช่วงเวลา 30 ปี ใน 3 ช่วงเวลา และคำนวณการบริโภคเฉลี่ยต่อคน (APC) แต่ละช่วงเวลา ซึ่งพบว่า ในระยะยาวการบริโภคเฉลี่ยต่อรายได้เป็นค่าคงที่ และเป็นเส้นตรงออกจากจุดกำเนิด

2. กฎของเองเจิล (Engel's Law) แสดงว่า สัดส่วนการบริโภคอาหารมีแนวโน้มลดต่ำลง เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น โดยครัวเรือนจะมีการบริโภคที่หลากหลายมากขึ้น เมื่อมีรายได้เพิ่มมากขึ้น (Jackson, 1984) และมีการบริโภคในสินค้าและบริการที่มีราคาสูงเพิ่มมากขึ้น (Bils, & Klenow, 2001)

3. เส้นเองเจิล (Engel Curve) (Chai, 2018) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคสินค้าหรือบริการของครัวเรือนกับความมั่งคั่งของครัวเรือน โดยตัวแปรที่ใช้วัดความมั่งคั่ง คือ รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน และรายได้ของครัวเรือน และตัวแปรที่ใช้วัดการบริโภคของครัวเรือน ได้แก่ รายจ่าย ปริมาณการบริโภค และสัดส่วนของรายจ่าย โดยส่วนใหญ่นิยมใช้รายจ่าย หรือสัดส่วนของรายจ่าย โดยที่ การบริโภคสินค้ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อรายได้ แม้ว่า สัดส่วนของการบริโภคสินค้าทั้งหมดของครัวเรือนจะมีแนวโน้มลดลง

ผลการศึกษาโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนไทย

เยาวลักษณ์ สมคำ (2552) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนไทยในช่วงปี พ.ศ. 2543 และ 2547 ซึ่งพบว่า รายจ่ายส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายในการอุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ 85.0 และ 87.9 โดยรายจ่ายส่วนใหญ่ในการอุปโภคบริโภค คือ รายจ่ายด้านอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ คิดเป็นร้อยละ 39.6 และ 36.5 ในช่วงเวลาเดียวกัน ตามลำดับ

ผลการศึกษาในประเทศไทย: รายได้ และขนาดครัวเรือน

ณัฐมรุตรา ภูริเทเวศร์ (2547) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายในการบริโภคผลไม้ พบว่า รายได้ และขนาดครัวเรือน เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดรายจ่ายของครัวเรือน

เยาวลักษณ์ สมคำ (2552) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายในการอุปโภคบริโภค พบว่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R-squared) ของตัวแปรรายได้ และขนาดครัวเรือน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายได้ร้อยละ 44 และ 39.7 ในปี พ.ศ. 2543 และ 2547 ตามลำดับ โดยค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรรายได้เท่ากับ 0.30 และ 0.34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05 นั่นคือ หากรายได้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะ

ส่งผลให้รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้น 0.30 บาท และ 0.34 บาท ในช่วงเวลาเดียวกัน ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์ของขนาดครัวเรือนเท่ากับ 704.34 และ 961.98 นั่นคือ หากครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คนจะส่งผลให้รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มสูงขึ้น 704.34 บาทและ 961.98 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

ภัทรพร กิจชัยนุกูล และพาจิตชนัญ ศิริพานิช (2557) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อรายจ่ายของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า รายได้เป็นปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายที่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01 ในทุกประเภทรายจ่าย ได้แก่ อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และยาสูบ ที่อยู่อาศัย เป็นต้น ทั้งนี้ การเพิ่มขึ้นของรายได้ จะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายจ่ายประเภทค่าเดินทางและการสื่อสาร และค่าเวชภัณฑ์และค่าตรวจรักษาเป็นส่วนใหญ่ (0.406 และ 0.350 ตามลำดับ) และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายด้านค่าเวชภัณฑ์ และค่าตรวจรักษาพยาบาลรองลงมาเป็นรายจ่ายประเภทเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า และรายจ่ายภายในบ้าน (1677.6 และ 116.6 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับ 0.01 - 0.05

ผลการศึกษาในต่างประเทศ: รายได้ และขนาดครัวเรือน

Chai (2018) ได้รวบรวมผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริโภคของครัวเรือน ซึ่งพบว่า การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ โดยครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุด มีรายจ่ายด้านอาหารประมาณร้อยละ 50-70 ของรายจ่ายทั้งหมด (Banerjee & Duflo, 2007) และสัดส่วนรายจ่ายด้านอาหารจะลดต่ำลง เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น (Houthokker, 1957) เมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 2 ใน 3 ของรายจ่ายทั้งหมด และเมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้รายจ่ายของครัวเรือนมีความหลากหลายมากขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ ขนาดครัวเรือนยังส่งผลกระทบต่อการใช้บริโภคเช่นกัน ด้วยอัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดต่ำลง ได้ส่งผลให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ผลการศึกษาในประเทศกำลังพัฒนาพบว่า ขนาดครัวเรือนส่งผลกระทบต่อรูปแบบการบริโภค คือ ขนาดครัวเรือน เป็นปัจจัยที่กำหนดการบริโภคด้านอาหาร โดยครัวเรือนขนาดใหญ่ มักจะมีค่าอาหารเฉลี่ยต่อคนต่ำกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนขนาดเล็ก เนื่องจาก การประหยัดต่อขนาดในรายจ่ายเพื่อการบริโภคอาหาร ในครัวเรือนขนาดใหญ่ (Chai, 2018)

กรอบแนวความคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมปริทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่กำหนดรายจ่ายของครัวเรือนทั้งที่เป็นงานวิจัยภายในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ จึงสามารถนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพ 1

วิธีดำเนินการศึกษา / การวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชากรไทยทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล ครอบครัวครัวเรือนส่วนบุคคลที่อาศัยอยู่ในสถาบันครัวเรือน ยกเว้น ครัวเรือนทูต ผู้แทนต่างประเทศ และผู้อยู่อาศัยในประเทศไทยชั่วคราว

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเป็นการสำรวจด้วยตัวอย่าง (Sample Survey Method) โดยใช้แผนสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified two-stage sampling) โดยมีจังหวัดเป็นสตราตัม (Stratum) ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม แบ่งออกเป็นสตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล โดยมีเขตแดนนับสำหรับในเขตเทศบาล และหมู่บ้าน เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง และครัวเรือนส่วนบุคคลเป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนตัวอย่าง 55,854 ครัวเรือน

บทความวิจัยนี้เป็นผลงานวิจัยเชิงประยุกต์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสมการถดถอยแบบพหุคูณ โดยสถิติเชิงพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ รายจ่ายเฉลี่ยจำแนกตามขนาดครัวเรือน และการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายเฉลี่ยต่อคน (ร้อยละ) ซึ่งหาได้จาก $[(TC_2/N_2) - (TC_1/N_1)] / (TC_1/N_1) * 100$ โดยที่ (TC_1/N_1) คือ รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนเมื่อครัวเรือนมีสมาชิก 1 คน และ (TC_2/N_2) คือ รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนเมื่อครัวเรือนมีสมาชิก 2 คน เป็นต้น และแบบจำลองผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือน ที่ได้ปรับปรุงจากงานวิจัยของ Houthakker (1957) Kin & Kim (1975) และ Jain (1983) ดังนี้

$$\log TC = \alpha + \beta_1 Y + \beta_2 N \quad 1)$$

$$\text{Log} TC = \alpha + \beta_1 \log \text{val} Y + \beta_2 \log N \quad 2)$$

แบบจำลองที่ 1-2 (log-linear regression และ Log-log regression) เป็นการแสดงผลกระทบต่อรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน โดยกำหนดตัวแปร ดังนี้ $\log TC$ คือ ตัวแปรตาม ที่แสดงค่าล็อกของรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับรายได้ (Y) และค่าล็อกของมูลค่าระดับรายได้ของครัวเรือน ($\log \text{val} Y$) ที่แบ่งเป็น 10 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่มีรายได้น้อยที่สุด จนถึงระดับรายได้สูงสุดรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน (4,371 10,049 13,156 16,361 20,054 30,058 38,224 51,801 และ 112,293 บาท/ครัวเรือน) และขนาดครัวเรือน (N) และล็อกของขนาดครัวเรือน ($\log N$) วัดจากจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ทั้งนี้ การใช้ค่าจริง แสดงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระ 1 หน่วย ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (ร้อยละ) เช่นระดับรายได้ มิใช่รายได้ที่เป็นตัวเงิน จึงใช้ค่าจริง เพื่อแสดงการเปลี่ยนแปลงของรายได้ 1 ระดับ

จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายครัวเรือน (ร้อยละ) เป็นต้น และการทดสอบเพื่อวัดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ) ของตัวแปรอิสระต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม (ร้อยละ) หากปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากระดับรายได้เพิ่มขึ้น 1 ระดับ หรือมูลค่าระดับรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ β_1 หากขนาดครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน หรือขนาดครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ β_2 (แบบจำลองที่ 1-2 ตามลำดับ)

$$\log ATC = \alpha + \beta_1 AY \quad (3)$$

$$\log ATC = \alpha + \beta_1 \log aly \quad (4)$$

ทั้งนี้ แบบจำลองที่ 3-4 (log-linear regression และ Log-log regression) แสดงผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน กำหนดให้ตัวแปรตาม คือ รายจ่ายเฉลี่ย/คน/ครัวเรือน ($\log ATC = \log(TC/N)$) และตัวแปรอิสระ ได้แก่ ค่าล็อกของระดับรายได้เฉลี่ย/คน/ครัวเรือน ($\log AY = \log(Y/N)$) และค่าล็อกของมูลค่าระดับรายได้ของครัวเรือน/คน/ครัวเรือน ($\log aly = \log(aly/N)$) ถ้าขนาดครัวเรือนคงที่ หากระดับรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 ระดับ หรือรายได้เฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น ร้อยละ β_1 หรือถ้าระดับรายได้ หรือมูลค่าของระดับรายได้คงที่ และหากขนาดครัวเรือน ลดลง 1 คน หรือขนาดครัวเรือนลดต่ำลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ β_1 (แบบจำลองที่ 3-4 ตามลำดับ)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2562 และผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย ดังนี้

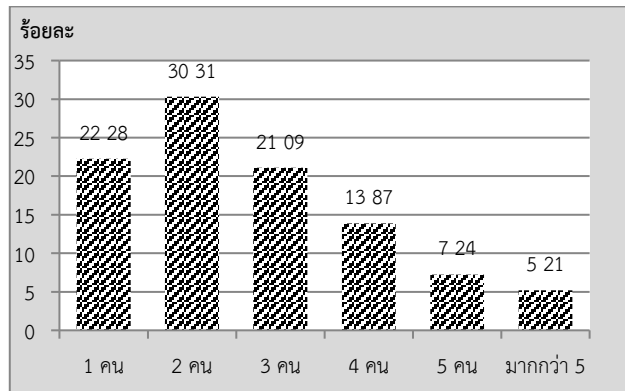
โครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2562

ในส่วนนี้ได้เปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน โครงสร้างรายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภคจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน และโครงสร้างรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน ตามลำดับ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบโครงสร้างรายจ่ายจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน

ผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2562 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าครัวเรือนไทยมีขนาดโดยเฉลี่ย 3.11 คน/ครัวเรือน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2563) โดยครัวเรือนส่วนใหญ่อาศัยอยู่เป็นคู่ (ภาพ 2) และอยู่คนเดียว ซึ่งมีมากกว่าร้อยละ 50 ของครัวเรือนทั้งหมด ทั้งนี้ ข้อมูลจากสำมะโนประชากรและเคหะ (ครัวเรือนไทย, มปป.) พบว่า ครัวเรือนไทยที่อยู่คนเดียวมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากร้อยละ 3.5 เป็นร้อยละ 9.4 และ 12.5 ในปี พ.ศ. 2523 2543 และ 2553 ตามลำดับ

ผลการศึกษาโครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือน ในสถานการณ์ที่ครัวเรือนมีขนาดครัวเรือนเล็กลงใน ปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภค (ร้อยละ 54.09 ของรายจ่ายทั้งหมด) มีสัดส่วนมากกว่า รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค หากครัวเรือนมีขนาดใหญ่ขึ้น (ตารางที่ 1) รายจ่ายเฉลี่ยต่อคนทั้งที่เป็น รายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภค และรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคจะมีแนวโน้มลดต่ำลง

ภาพ 2 โครงสร้างขนาดครัวเรือนไทย ปี พ.ศ. 2562

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายจ่ายของครัวเรือนจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน

(หน่วย: บาท/เดือน/ครัวเรือน)

ประเภทของรายจ่าย	ขนาดครัวเรือน (คน)					
	1	2	3	4	5	5 ขึ้นไป
การอุปโภคบริโภค	10,049.92	15,205.73	19,565.44	23,394.97	26,344.46	28,536.05
ไม่เกี่ยวกับอุปโภคบริโภค	2,124.01	2,956.71	2,887.41	2,980.17	3,280.16	3,216.49
การอุปโภคบริโภค	-	(-24.35)	(-14.22)	(-10.32)	(-9.91)	-
ไม่เกี่ยวกับอุปโภคบริโภค	-	(-30.40)	(-34.90)	(-22.59)	(-11.95)	-

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง การลดลง (ร้อยละ) ของรายจ่ายเฉลี่ยต่อคน เมื่อสมาชิกของครัวเรือน เพิ่มขึ้น 1 คน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่า รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค จะมีสัดส่วนต่ำกว่ารายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภคก็ตาม แต่ขนาดครัวเรือนที่ลดต่ำลง จะส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น ผ่านการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค มากกว่ารายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภค

2. โครงสร้างรายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภคจำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน

ผลการศึกษารายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภค พบว่า (ตารางที่ 2) รายจ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่ของครัวเรือนทุกขนาด คือ อาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ โดยผู้ที่อยู่คนเดียวมีรายจ่ายเฉลี่ยอันดับที่สอง คือ ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 23.99 ของรายจ่ายในการอุปโภคบริโภค ส่วนใหญ่เป็นค่าเช่าบ้านหรือการประเมินค่าเช่าบ้าน คิดเป็นร้อยละ 97.30 ของรายจ่ายเกี่ยวกับค่าที่อยู่อาศัย ส่วนครัวเรือนที่มีขนาดตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีรายจ่ายอันดับที่สอง คือ ค่าเดินทางและการสื่อสาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าเดินทางตามปกติ

ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของเฉลี่ยของครัวเรือน พบว่า หากครัวเรือนมีสมาชิกเพิ่มขึ้น 1 คน จะสามารถลดรายจ่ายประเภทที่อยู่อาศัยได้มากที่สุด รองลงมาเป็นอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ และการเดินทาง สื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้ หากผู้ที่อยู่คนเดียว หันไปอยู่เป็นคู่ จะทำให้รายจ่ายด้านที่อยู่อาศัยลดลงถึงร้อยละ 40.76 ส่วนผู้ที่อยู่เป็นคู่ เมื่อเพิ่มจำนวนสมาชิก จะสามารถลดรายจ่ายในส่วนนี้ได้ร้อยละ 28.07- 17.04 การเพิ่มจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จะช่วยลดรายจ่ายประเภทอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ได้ระหว่างร้อยละ 21.77 - 9.54 และช่วยลดรายจ่ายประเภทค่าเดินทางและการสื่อสารให้ต่ำลงร้อยละ 9.81-3.74

ตารางที่ 2 โครงสร้างรายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภคสินค้า จำแนกตามประเภทและขนาดครัวเรือน

(หน่วย: บาท/เดือน/ครัวเรือน)

ประเภทของรายจ่าย	ขนาดครัวเรือน (คน)					
	1	2	3	4	5	5 ขึ้นไป
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	3,742.60	5,855.68	7,373.62	8,829.07	9,983.48	11,288.31
ที่อยู่อาศัย	2,410.75	2,856.34	3,081.88	3,408.78	3,354.65	3,222.57
เครื่องแต่งบ้าน	762.31	1,200.24	1,510.85	1,807.89	2,011.11	2,175.44
ค่าจ้างบริการครัวเรือน	18.45	53.02	66.36	78.17	91.71	103.56
ผ้า เสื้อผ้า รองเท้า	274.73	348.57	509.16	657.21	802.76	835.95
รายจ่ายส่วนตัว	440.26	647.85	831.15	996.40	1,158.07	1,276.69
ค่ารักษาพยาบาล	131.13	252.60	299.76	321.87	409.57	453.88
เดินทาง การสื่อสาร	1,952.95	3,522.90	5,086.46	6,130.34	7,104.26	7,841.30
การศึกษา	55.73	79.85	369.97	705.09	827.72	781.26
กิจกรรมทางศาสนา	187.13	283.95	310.73	323.44	376.22	364.04
ค่าจัดงานโอกาสพิเศษ	73.88	104.73	125.50	136.71	224.91	193.05
อาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ	-	(-21.77)	(-16.05)	(-10.20)	(-9.54)	-
ที่อยู่อาศัย	-	(-40.76)	(-28.07)	(-17.04)	(-21.27)	-
เดินทาง การสื่อสาร	-	(-9.81)	(-3.74)	(-9.61)	(-7.29)	-

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง การลดลง (ร้อยละ) ของรายจ่ายเฉลี่ยต่อคน เมื่อสมาชิกของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน

ทั้งนี้ รายจ่ายด้านอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ (ตารางที่ 3) ส่วนใหญ่เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับอาหารสำเร็จรูป รองลงมาเป็นเครื่องดื่มที่บริโภคนอกบ้าน หากครัวเรือนเพิ่มจำนวนสมาชิกจากอยู่คนเดียว เป็นอยู่เป็นคู่จะช่วยลดรายจ่ายในทั้งสองประเภทนี้ได้สูงถึง ร้อยละ 36.03 และ 50.09 ตามลำดับ ในขณะที่ การเพิ่มสมาชิกในครัวเรือน จะช่วยลดรายจ่ายทั้งสองได้มากถึงร้อยละ 17-36 และร้อยละ 7-51 ตามลำดับ

3. โครงสร้างรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค

ในด้านรายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค พบว่า (ตารางที่ 4) ผู้ที่อยู่คนเดียว และผู้ที่อยู่เป็นคู่มีรายจ่ายส่วนใหญ่ เป็นเงินและสิ่งของที่ส่งให้กับครัวเรือน ส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป มีรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าประกันภัย ทรัพย์สิน และประกันชีวิต โดยส่วนใหญ่เป็นค่าเบี้ยประกันภัยยานพาหนะ

ตารางที่ 3 รายจ่ายในการอุปโภคบริโภคอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ จำแนกตามชนิดและขนาดของครัวเรือน (หน่วย : บาท/เดือน/ครัวเรือน)

ชนิดของรายจ่าย	ขนาดครัวเรือน (คน)					
	1	2	3	4	5	5 ขึ้นไป
ข้าว อาหารที่ทำจากแป้ง	274.75	565.77	778.08	969.02	1,159.30	1,418.43
เนื้อสัตว์ สัตว์ปีกทุกชนิด	270.20	692.04	993.19	1,208.05	1,418.80	1,717.60
ปลาและสัตว์น้ำ	228.70	595.23	784.86	963.68	1,062.20	1,259.84
นม เนย เนยแข็งและไข่	104.02	203.45	380.63	546.57	674.98	979.21
น้ำมัน และไขมัน	26.22	61.19	81.10	94.29	112.90	136.63
ผลไม้ และ ถั่วเปลือกแข็ง	259.79	396.40	468.16	524.42	585.85	574.85
ผัก	180.45	488.80	603.52	672.63	770.58	872.67
น้ำตาล และขนมหวาน	76.04	132.15	165.89	217.78	238.75	297.31
เครื่องปรุงรส เครื่องเทศ	51.32	119.74	153.21	171.76	196.74	233.22
ไม่มีแอลกอฮอล์ (บ้าน)	31.83	63.16	76.74	84.82	100.44	113.00
อาหารสำเร็จรูป	1,049.50	1,342.71	1,495.20	1,657.76	1,719.90	1,712.10
เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	1,047.30	1,034.84	1,212.40	1,507.26	1,722.40	1,686.25
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	88.94	91.58	100.27	108.45	113.06	140.37
ยาสูบ หมาก ยานัตถ์	53.54	68.62	80.37	102.58	107.58	146.83
อาหารสำเร็จรูป	-	(-36.03)	(-25.76)	(-16.85)	(-17.00)	-
เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์	-	(-50.59)	(-21.89)	(-6.76)	(-8.58)	-

ที่มา: จากการคำนวณ

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ หมายถึง การลดลง (ร้อยละ) ของรายจ่ายเฉลี่ยต่อคน เมื่อสมาชิกของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน

4. ผลกระทบของครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย

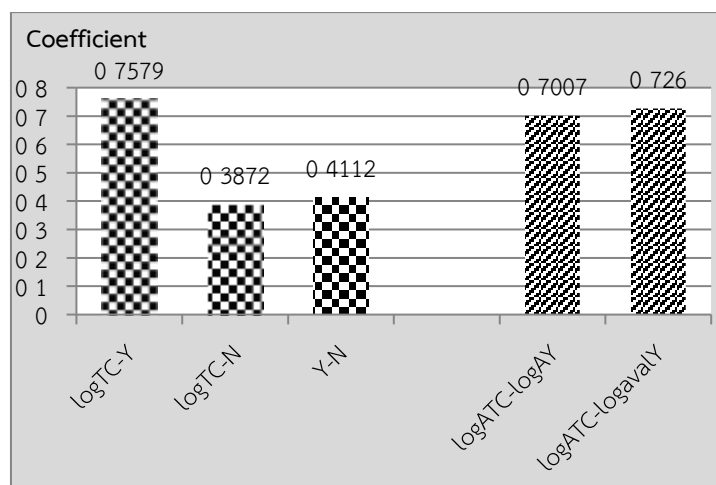
การศึกษาผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน และผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายเฉลี่ย/คน เริ่มจากการทดสอบสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ภาพ 3) ไม่พบปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองสูง (Multicollinearity) เนื่องจาก ไม่มีตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์กันเองมากกว่าร้อยละ 60

ตารางที่ 4 รายจ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคจำแนกตามขนาดครัวเรือน

(หน่วย : บาท/เดือน/ครัวเรือน)

ประเภทของรายจ่าย	ขนาดครัวเรือน (คน)					
	1	2	3	4	5	5 ขึ้นไป
ภาษี ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ	46.79	68.50	99.64	113.28	129.92	74.27
ค่าสมาชิกกลุ่มอาชีพ	1.11	4.35	3.73	2.47	5.28	3.15
เงิน สิ่งของที่ส่งให้ครัวเรือน	1,148.04	1,343.88	854.80	689.70	559.09	463.27
เงินบริจาค	22.71	23.81	23.69	19.76	22.53	26.87
เงินทำบุญ	160.40	238.51	288.74	294.09	344.16	376.08
ค่าเบี้ยประกัน ฯลฯ	489.50	837.32	1,063.83	1,226.59	1,457.65	1,447.89
การพนัน	134.43	202.27	237.96	251.34	340.96	387.00
ดอกเบี้ย แร่	117.85	227.62	298.62	369.26	388.33	419.23
อื่นๆ	3.18	10.45	16.40	13.68	32.24	18.73

ที่มา: จากการคำนวณ

ภาพ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation matrix)

ที่มา: จากการคำนวณ

1. ผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน

ผลการศึกษาจากแบบจำลองที่ 1-2 พบว่า (ตารางที่ 5 บน) เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ระดับรายได้ของครัวเรือน การเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายได้ของครัวเรือน ขนาดครัวเรือน และการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม หรือรายจ่ายของครัวเรือนในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01 โดยระดับรายได้ และขนาดของครัวเรือน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายครัวเรือนได้ร้อยละ 58.13 และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าของระดับรายได้ และการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือน สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายจ่ายครัวเรือนได้ร้อยละ 58.06 หากระดับรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นหนึ่งระดับ หรือขนาดครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน จะส่งผลให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้น 0.0860 และ 0.0209 ตามลำดับ หากมูลค่าของรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 หรือขนาดของครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2850 และ 0.0568 ตามลำดับ

2. ผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน

ผลการศึกษาจากแบบจำลองที่ 3-4 (ตารางที่ 5 ล่าง) พบว่า เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ หากระดับรายได้ของครัวเรือน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 หรือขนาดครัวเรือนลดลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ย/ครัวเรือน/คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.38 และหากมูลค่าของรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 หรือขนาดครัวเรือนลดลงร้อยละ 1 ส่งผลให้รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.01

ตารางที่ 5 ผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือนไทย

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	ส่วนเบี่ยงเบน	ตัวแปร	สัมประสิทธิ์	ส่วนเบี่ยงเบน
รายจ่ายทั้งหมดของครัวเรือน					
C	3.3451***	0.0025	C	0.9721***	0.0127
Y	0.0861***	0.0004	lnvalY	0.2850***	0.0013
N	0.0209**	0.0008	lnN	0.0568***	0.0021
R-squared	0.5813		R-squared	0.5806	
Adjusted R-squared	0.5813		Adjusted R-squared	0.5806	
Durbin-Watson stat	1.5083		Durbin-Watson stat	1.5020	
รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน					
C	3.2847***	0.0017	C	3.2547***	0.0153
logAY	0.0038*	0.0020	lnvalY	0.0036**	0.0017
R-squared	0.00009		R-squared	0.00011	
Adjusted R-squared	0.00007		Adjusted R-squared	0.00008	
Durbin-Watson stat	1.9472		Durbin-Watson stat	1.9472	

ที่มา: จากการคำนวณ

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยประเภทรายการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นรายจ่ายส่วนใหญ่ของครัวเรือน พบว่า รายจ่ายเฉลี่ยส่วนใหญ่ของครัวเรือนทุกขนาด คือ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในอดีต (วาทีตร รักษัธรรม, 2548; เยาวลักษณ์ สมคำ, 2552) โดยสัดส่วนรายจ่ายด้านอาหารและเครื่องดื่มจะลดน้อยลง เมื่อครัวเรือนมีขนาดใหญ่ขึ้น เนื่องจาก การประหยัดต่อขนาด (Chai, 2018) โดยผู้ที่อยู่คนเดียวนั้น มีรายจ่ายด้านค่าที่อยู่อาศัย เป็นอันดับสอง รองจากค่าอาหาร เครื่องดื่มและยาสูบ ด้วยครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิก 2 คนมากที่สุด จึงเป็นการประหยัดรายจ่ายในด้านที่อยู่อาศัย (รวมถึงครัวเรือนที่มีสมาชิกมากกว่า 2 คน) ทั้งนี้ ครัวเรือนที่มีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีรายจ่ายอันดับที่สอง คือ ค่าเดินทางและการสื่อสาร ทั้งนี้ การตัดสินใจอยู่ร่วมกันหลายคนในครัวเรือน อาจประหยัดรายจ่ายอื่นๆ ได้แก่ ค่าอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ รวมถึงค่าที่อยู่อาศัย เนื่องจาก ครัวเรือนขนาดใหญ่จะประหยัดรายจ่ายจากการแบ่งปันสินค้าและบริการในครัวเรือน (Carsten et al., 2015) แต่การอาศัยอยู่ร่วมกันหลายคน อาจทำให้ไม่สามารถเลือกสถานที่อยู่ที่เหมาะสมกับสถานที่ทำงานได้มากนัก จึงมีรายจ่ายในด้านค่าเดินทาง และการสื่อสารสูงขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่อยู่คนเดียว

ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการศึกษา การเปลี่ยนแปลงในขนาดของครัวเรือน ซึ่งพบว่า การเพิ่มสมาชิกในครัวเรือน 1 คน จะช่วยลดรายจ่ายด้านค่าที่อยู่อาศัยมากที่สุด รองลงมาเป็นรายจ่ายด้านอาหาร เครื่องดื่ม ยาสูบ และการเดินทาง สื่อสาร ตามลำดับ

ผลการศึกษาผลกระทบของขนาดครัวเรือนต่อรายจ่ายของครัวเรือน พบว่า หากระดับรายได้ของครัวเรือน หรือขนาดครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายได้ หรือการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือนจะส่งผลต่อรายจ่ายของครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ ที่พบว่า รายได้ของครัวเรือนจะส่งผลต่อรายจ่ายของครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน (ณัฐมธรา ภูริเทเวศร์, 2547; เยาวลักษณ์ สมคำ , 2552; ภัทรพร กิจชัยนุกูล และ พาชิตชนัญ ศิริพานิช, 2557; Chai, 2018) เนื่องจาก เมื่อครัวเรือนมีสมาชิกเพิ่มสูงขึ้น ย่อมส่งผลให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย และเมื่อครัวเรือนมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น ความต้องการใช้จ่ายของครัวเรือนย่อมเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดและทฤษฎีการบริโภค (Keynes, 1936)

ผลการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือน ส่งผลกระทบต่อรายจ่ายเฉลี่ยในทิศทางตรงกันข้าม และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายได้เฉลี่ยส่งผลกระทบต่อรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ ระดับรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน และการเปลี่ยนแปลงของมูลค่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนส่งผลกระทบต่อรายจ่ายเฉลี่ยในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Keynes (1936) ตรงกันข้ามกับของขนาดครัวเรือนและการเปลี่ยนแปลงของขนาดครัวเรือน ที่ส่งผลกระทบต่อรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนในทิศทางตรงกันข้าม เนื่องจาก เมื่อครัวเรือนมีขนาดใหญ่ขึ้น จะเป็นการประหยัดรายจ่ายในด้านต่างๆ จากการแบ่งปันสินค้าและบริการในครัวเรือน (Carsten et al., 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะทางการศึกษา คือ การศึกษาผลกระทบของรายได้ของครัวเรือนต่อความหลากหลายของประเภทของรายจ่ายของครัวเรือนไทย

ผลการศึกษา นำมาซึ่งแนวทางในการยกระดับมาตรฐานการครองชีพของประชากร ซึ่งอาจทำได้ 3 แนวทาง คือ การควบคุมราคาสินค้าด้านอาหาร หรือวัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร การใช้นโยบายทางเศรษฐกิจเพื่อยกระดับรายได้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชากรสามารถใช้จ่ายได้มากขึ้น หรือการส่งเสริมให้ประชากรอยู่ร่วมกัน เพื่อให้สามารถแบ่งปันสินค้าหรือบริการภายในครัวเรือน อันเป็นการประหยัดรายจ่ายได้อีกทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่คนเดียว หันไปอาศัยอยู่เป็นคู่ หรืออยู่สองคน จะช่วยลดรายจ่ายได้เป็นอันมาก

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้ากองดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ที่เปิดโอกาส ให้นักศึกษา ได้เข้าฝึกงานได้รับความรู้ประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยนี้

เอกสารอ้างอิง

- ครัวเรือนไทย. (มปป.). *สำมะโนประชากรและเคหะ: นานาสาระ ข้อมูลประชากร*. สืบค้น 26 มิถุนายน 2564, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/pop/ครัวเรือนไทย.aspx>
- เจาะลึกระบบสุขภาพ. (2556, 27 เมษายน). ห่วงผู้สูงอายุไทยส่อขาดคนดูแลเหตุอัตราเกิดลด. *กรุงเทพธุรกิจ*. สืบค้น 4 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.hfocus.org/content/2013/04/2929>
- ณัฐมรุตรา ภูริเทเวศร์. (2547). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในการบริโภคผลไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2562). *รายงานภาวะเศรษฐกิจไทย ปี 2562*. สืบค้น 26 มิถุนายน 2564, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/EconomicConditions/AnnualReport/AnnualReport/AannualReport2562.pdf>
- ภัทรพร กิจชัยนุกูล และพาชิตชนัญ ศิริพานิช. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. *วารสารจันทร์เกษมสาร*, 20(38), 97-105.
- เยาวลักษณ์ สมคำ. (2552). *การวิเคราะห์โครงสร้างค่าใช้จ่ายของภาคครัวเรือนในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วาติตร รักธรรม. (2548). *การวิเคราะห์ภาคตัดขวางของพฤติกรรมและฟังก์ชันการบริโภคของครัวเรือนไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. ISBN: 974-677-539-1.
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2564, 14 กุมภาพันธ์). เด็กเกิดน้อย ต้องเพิ่มคุณภาพไม่ใช่ปริมาณ. *ผู้จัดการออนไลน์*. สืบค้น 15 มีนาคม 2564, จาก <https://mgronline.com/qol/detail/9640000015703>

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2553). *สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553*. สืบค้น 26 มิถุนายน 2564, จาก <https://broadcast.nbtc.go.th/data/training/doc/570200000023.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2543, 2553, 2563). *รายงานผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน 2563 ทั่วราชอาณาจักร*. สืบค้น 11 มีนาคม 2564, จาก http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib13/ด้านสังคม/สาขาประชากร/ข้อมูลพื้นฐานครัวเรือน/2563/full_report.pdf
- Banerjee, A. V., & Duflo, E. (2007). The Economic Lives of the Poor. *The Journal of Economic Perspectives*, 21(1), 141-167. doi: 10.1257/089533007780095556
- Bils, M., & Klenow, P. J. (2001). Quantifying Quality Growth. *The American Economic Review*, 91(4), 1006-1030. doi: 10.1257/aer.91.4.1006
- Carsten, S., Katrin, R., Daiju, N., & Toishihiro, O. (2015). The decline in average family size and its implications for the average benefits of within-household sharing, *Oxford Economic papers*, 67(3), 760-780. Oxford: Oxford University Press.
- Chai, A. (2018). Household consumption patterns and the sectorial composition of growing economies: A review of the interlinkages. Vienna: United Nations Industrial Development Organization.
- Houthakker, H. S. (1957). An international comparison of household expenditure patterns. *Econometrica*, 25, 532-551.
- Jackson, L. F. (1984). Hierarchic Demand and the Engel Curve for Variety. *The Review of Economics and Statistics*, 66(1), 8.
- Jain, L. R. (1983). Effect of household size on household expenditure pattern: Application of an addilog Engel model. *The Indian Journal of Statistics*, 45(3), 431-446.
- Keynes, J. M. (1936). *The general theory of employment, interest, and money*. New York: Harcourt, Brace, and Company.
- Kim, K. S., & Kim, D. Y. (1975). *The effect of household size, structure and income on expenditure patterns*. Geneva: International Labor organization.
- Kuznetz, S. (1946). *National product since 1869*. New York: National Bureau of Economics Research Inc.

การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของ คณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2559

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 18 เมษายน 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 30 พฤษภาคม 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 19 มิถุนายน 2564

*ศิรินทร์ ทิมจันทร์**

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเบิกจ่ายและปัญหาค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการประจำปีงบประมาณ 2559 โดยวิเคราะห์จากเอกสารรายงานการเบิกจ่าย และจากการสัมภาษณ์อาจารย์และเจ้าหน้าที่เขียนรายงานการไปราชการ

ผลการวิจัยพบว่า งบประมาณบุคลากร เบิกจ่าย 187,248 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.44 ปัญหาที่พบคือ ค่าที่พักที่มีการขออนุมัติตามสิทธิแต่เบิกจ่ายตามจริง จากการจัดโครงการ เบิกจ่าย 330,861 บาท คิดเป็นร้อยละ 89.42 ปัญหาที่พบคือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงที่ประมาณไว้ แต่การเบิกจ่ายจริงตามใบเสร็จ นิเทศนักศึกษา เบิกจ่าย 148,098 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.14 ปัญหาที่พบคือ น้ำมันเชื้อเพลิงจากการจ้างเหมารถตู้ที่มีการประมาณตามสถานที่ที่ไปนิเทศแต่เบิกจ่ายจริงตามใบเสร็จ ศึกษาบุคลากรอาจารย์ เบิกจ่าย 123,970 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.21 ปัญหาที่พบคือ ค่าเบี้ยเลี้ยงและที่พักที่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ เนื่องจากอาจารย์บางท่านไม่สามารถเดินทางได้ ศึกษาตุนักศึกษามีการเบิกจ่าย 399,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.94 มีการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนเกือบครบทุกสาขาเนื่องจากมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายของอาจารย์ที่ควบคุมการเดินทางงบประมาณที่เหลือจะนำไปสทบจ้างเหมารถให้กับนักศึกษา

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

Analysis of travel expenses of the Faculty of Management Science. Fiscal year 2016

Received: April 18, 2021

Revised: May 30, 2021

Accepted: June 19, 2021

Sirin Thimjun^{1*}

General Administration Officer

Faculty of Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

This research The objective of this study was to study the disbursement results and the problem of travel expenses for government service. of the Faculty of Management Sciences for the fiscal year 2016 by analyzing the disbursement report and from interviews with lecturers and staff to write reports on government service.

The results showed that Personnel development budget disbursed 187,248 baht or 91.44 percent. Accommodation expenses that are eligible for authorization but are actually disbursed. From the project management, the disbursement was 330,861 baht, or 89.42%. The problems found were Estimated fuel cost but the actual disbursement according to the receipt Student supervision, disbursement of 148,098 baht or 93.14%. The problems found were Fuel from the contracting of vans that are estimated according to the place of supervision but actually disbursed according to the receipt, Study tour of teachers, disbursement of 123,970 baht or 93.21%. Non-Refundable Allowances and Accommodation because some teachers cannot travel Study tour students had disbursement of 399,750 baht, or 98.94%, with disbursement according to the plan for almost every branch due to the disbursement of expenses of teachers who control the trip. The rest of the budget will be used to form a car rental contract for students.

Keywords: Analysis, Expenses for travel to the government

* Corresponding Author : lee_start@hotmail.com

บทนำ

คณะวิทยาการจัดการได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อเป็นแนวทางกำกับ วางแผนและขับเคลื่อนให้มีการดำเนินงานในทุกภารกิจให้เกิดผลสัมฤทธิ์ บรรลุเป้าหมายร่วมกันตามยุทธศาสตร์ของคณะวิทยาการจัดการ และมีความเชื่อมโยงกับนโยบาย/ประเด็นยุทธศาสตร์ของทางมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม รวมถึงงบประมาณได้อย่างสอดคล้องเหมาะสม มีการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การเบิกจ่ายเงินในการเดินทางไปราชการที่เป็นลักษณะเพื่อการพัฒนาบุคลากรและการเดินทางไปราชการในโครงการที่มีการตั้งงบประมาณและรายละเอียดการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการไปราชการไว้ในงานและโครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2559 ที่มีการรายงานการเบิกจ่ายซึ่งผลการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่เป็นไปตามแผน จึงต้องมีการศึกษาและทำการวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการเพื่อให้ทราบข้อมูลค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่มีการเบิกจ่ายจริงและทราบถึงปัญหาเพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องสำหรับบุคลากรทุกคน ในการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการ ประจำปีงบประมาณ 2559 และนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร อาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติการของคณะวิทยาการจัดการเพื่อให้ได้ผลการประเมินการดำเนินงานที่เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการปีงบประมาณ 2559
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการเบิกจ่ายงบประมาณในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการที่ไม่เป็นไปตามแผน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ระเบียบการกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่2) พ.ศ.2554
2. การเดินทางเพื่อการพัฒนาบุคลากร
3. การเดินทางเพื่อการนิเทศนักศึกษา
4. การเดินทางเพื่อการศึกษาดูงาน

1. ระเบียบการกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่2) พ.ศ.2554

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ทางราชการจ่ายให้แก่ผู้เดินทางไปปฏิบัติงานนอกห้องที่ปฏิบัติงานตามปกติและเกิดค่าใช้จ่ายระหว่างการเดินทางเพื่อมิให้ผู้เดินทางเดือดร้อน ค่าใช้จ่ายที่ทางราชการจ่ายให้จะเป็นรายจ่ายที่จำเป็นซึ่งเกิดขึ้นในการเดินทางเงินที่ทางราชการจ่ายให้นี้มีใช้ค่าตอบแทนในการทำงานแต่เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อให้เดินทางไปปฏิบัติราชการ

1.1 ผู้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ได้แก่

ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ/ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการ บุคคลภายนอก บุคคลซึ่งเคยรับราชการมาก่อน

1.2 สิทธิการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

ต้องได้รับอนุมัติให้เดินทางไปราชการจากผู้บังคับบัญชาก่อนออกเดินทาง ถ้าออกเดินทางล่วงหน้าหรือไม่สามารถเดินทางกลับสำนักงานได้เมื่อเสร็จสิ้นจากการปฏิบัติงานเพราะเหตุส่วนตัวและได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือลาพักผ่อนให้มีสิทธิเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเฉพาะการปฏิบัติราชการตามคำสั่งของราชการเท่านั้น

1.2.1 การเดินทางไปราชการ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1. การเดินทางไปราชการชั่วคราว
2. การเดินทางไปราชการประจำ
3. การเดินทางกลับภูมิลำเนาเดิม

โดยในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพียงในส่วนของการเดินทางไปราชการชั่วคราวเท่านั้น เพราะในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการใช้สิทธิในการเบิกจ่ายเพียงการเดินทางไปราชการชั่วคราวเพียงอย่างเดียว

1.3 ค่าใช้จ่ายที่ผู้เดินทางมีสิทธิเบิก

ค่าใช้จ่ายที่ผู้เดินทางมีสิทธิเบิกได้แก่ ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พัก ค่ายานพาหนะ ค่าใช้จ่ายอื่น

2. การเดินทางเพื่อการพัฒนาบุคลากร

การเดินทางเพื่อการพัฒนาบุคลากร คือ การเดินทางไปราชการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะหลักของบุคลากรภายในคณะวิทยาการจัดการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทิศทางการบริหารทุนมนุษย์อย่างชัดเจน พัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านความรู้ งานวิจัยตำแหน่งทางวิชาการ และทักษะในการปฏิบัติงาน

2.1 การฝึกอบรม

เป็นที่ยอมรับว่าการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ มักใช้รูปแบบการฝึกอบรม เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้กับบุคลากรในหน่วยงานทั้งทางด้านทักษะ หรือทางด้านวิชาการ สำหรับความหมายของการ

ฝึกอบรมนั้นมีนักวิชาการและนักศึกษาได้ให้ความหมายของการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลาย ดังเสนอพอสังเขป ดังนี้

ศักรินทร์ ชนประชา (2550) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จัดขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคคล โดยมุ่งที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติของบุคคล เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาและเพิ่มผลผลิต ทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรที่กำหนดไว้

สมชาติ กิจยรรยง (2545) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ เกิดความเข้าใจ เกิดความชำนาญ และเกิดเจตคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งสามารถทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

เกศริน มนูญผล (2544) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ทักษะและเจตคติในการทำงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไปใช้ปฏิบัติจริง อันเกิดประโยชน์ต่อผู้เข้ารับการอบรม

นิรชา ทองธรรมชาติและคณะ (2544) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อพัฒนาทักษะความชำนาญ ความรู้ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ไม่จำกัดการศึกษา สถานที่ เพศและโอกาส เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากการที่มีนักวิชาการได้ให้ความหมายการฝึกอบรมไว้อย่างหลากหลายนั้น สรุปได้ว่า การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคลที่มุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนา ทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติของบุคคล ให้ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. การเดินทางเพื่อนักศึกษา

ภายหลังจากที่นักศึกษาได้เข้าสู่สถานที่ฝึกงานและได้รับการยืนยันเรียบร้อยแล้ว คณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบฝึกงานนักศึกษาจะทำการออกนิเทศตามสถานที่ฝึกงานของนักศึกษา โดยจะแจ้งให้ทราบล่วงหน้า เพื่อการเตรียมพร้อมของบุคลากรและผู้ดูแลการฝึกงานรวมทั้งตัวนักศึกษาเอง เพื่อประเมิน ลักษณะของสถานที่ฝึกงานและความเหมาะสมในการฝึกงานตามที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย พร้อมรวบรวมข้อมูลการประเมินความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษา/ผู้ปฏิบัติงาน

4. การเดินทางเพื่อศึกษาดูงาน

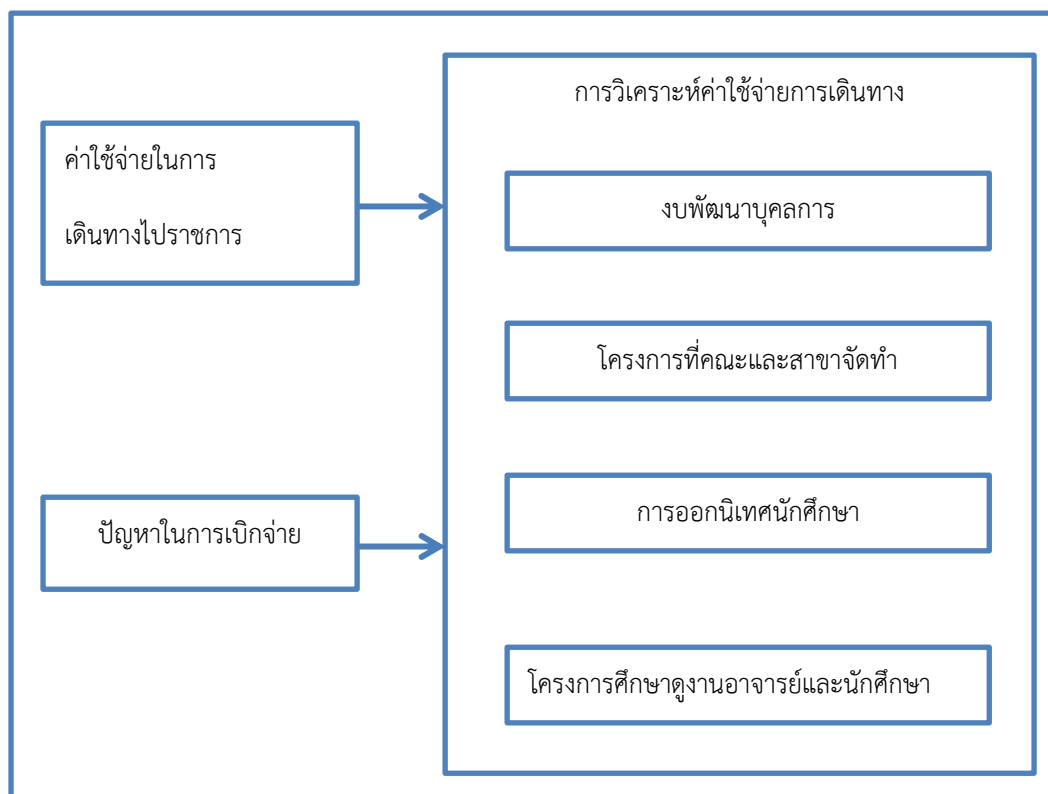
4.1 การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยการศึกษาดูงาน

“การศึกษาดูงาน” เป็นการศึกษานอกสถานที่เพื่อเรียนรู้และแสวงหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่คาดหวังว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในหน่วยงานหรืองานในหน้าที่ของแต่ละบุคคลได้ ทั้งยังเป็นการเปลี่ยน

บรรยากาศอันซ้ำซากจำเจของงานประจำที่ทำอยู่ไปสู่การพบเห็นสิ่งใหม่ ซึ่งสร้างเสริมแนวคิดใหม่และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานได้อีกทางหนึ่ง

เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาดูงานอาจแยกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของผู้เดินทางไปศึกษาดูงาน จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีที่ช่วยในการรวบรวม บันทึก และจัดเก็บข้อมูลและประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และปริมาณเพียงพอ เช่น กล้องถ่ายภาพ บันทึกวีดิทัศน์ บันทึกเสียง เป็นต้น และส่วนเจ้าของสถานที่ที่ไปดูงานจำเป็นต้องมีการจัดระบบการนำเสนอประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาดูงานต้องการและสนใจ มีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ได้รับข้อมูลหรือประสบการณ์อย่างถูกต้องรวดเร็ว น่าสนใจและเกิดความประทับใจ อาจใช้ตั้งแต่สื่อง่าย ๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ รูปภาพ ของจริงไปจนถึงการจัดแสดงและนำเสนอข้อมูลและประสบการณ์ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ทั้งระบบในที่และบริการผ่านเครือข่ายออนไลน์ หรือระบบมัลติมีเดีย รวมไปถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ศึกษาดูงานมีส่วนร่วมในการทดลอง ฝึกหัดประกอบกิจกรรม เพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่มีความหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการวิจัย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 : การวิเคราะห์โครงการที่มีการเบิกจ่ายงบประมาณในการเดินทางไปราชการของปีงบประมาณ 2559

วิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลเอกสารที่ใช้ในการเบิกจ่ายในการเดินทางราชการของบุคลากรคณะวิทยาการจัดการ ปีงบประมาณ 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบบันทึกข้อมูลการขออนุมัติไปราชการ และรายงานการเบิกค่าใช้จ่าย โดยเก็บรวบรวมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่มีการรายงานการเบิกจ่าย เทียบกับแผนปฏิบัติการประจำปีที่ตั้งไว้หรืองบประมาณที่มีการขออนุมัติไว้ เป็นรูปแบบความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 : ปัญหาในการเบิกจ่ายงบประมาณในการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการปีงบประมาณ 2559

แหล่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตอาจารย์และเจ้าหน้าที่ได้รายงานการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ ปีงบประมาณ 2559 โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบบันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ได้มีการรายงานเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ และการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และสนทนาเมื่ออาจารย์หรือเจ้าหน้าที่มีการขอคำแนะนำการเบิกจ่ายและสังเกตจากการเขียนรายงานการเบิกจ่าย วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาในด้านต่างๆ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นรูปแบบความถี่และร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางบุคลากรสายวิชาการคณะวิทยาการจัดการ

ประเภท(สายวิชาการ)	งบประมาณที่ขออนุมัติ	การเบิกจ่าย	(งบพัฒนาบุคลากร)
			คิดเป็นร้อยละ
อบรม (24 ครั้ง)	184,594	172,308	93.34
สัมมนา (6 ครั้ง)	108,078	96,740	89.50
ประชุม (12 ครั้ง)	44,700	36,352	81.32
เข้าแข่งขัน (3 ครั้ง)	27,200	23,320	85.74
รวม (45 ครั้ง)	364,572	328,720	90.17

จากตารางที่1 พบว่าการเดินทางไปราชการของสายวิชาการ ในส่วนของงบพัฒนาบุคลากร ปีงบประมาณ 2559 มีการเดินทางไปราชการทั้งหมด 45 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางทั้งสิ้น 328,720 จาก

งบประมาณที่ขออนุมัติ 364,572 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.17 โดยงบประมาณที่ใช้มากที่สุด คือการอบรม 24 ครั้ง เบิกค่าใช้จ่าย 172,308 บาท จากงบประมาณที่ขออนุมัติ 184,594 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.34 และ น้อยที่สุดเป็นการนำนักศึกษาเข้าแข่งขัน 3 ครั้ง มีการเบิกค่าใช้จ่าย 23,320 บาท จากงบประมาณที่ขออนุมัติ 27,200 บาท คิดเป็นร้อยละ 85.74

ตารางที่ 2 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางบุคลากรสายสนับสนุนคณะวิทยาการจัดการ

ประเภท(สายสนับสนุน)	งบประมาณที่ขออนุมัติ	การเบิกจ่าย	(งบประมาณบุคลากร)
			คิดเป็นร้อยละ
อบรม (2 ครั้ง)	20,180	14,940	74.03
สัมมนา (2 ครั้ง)	43,000	42,030	97.74
ประชุม (1 ครั้ง)	34,160	28,040	82.08
รวม (5 ครั้ง)	97,340	85,010	87.33

จากตารางที่ 2 พบว่า การเดินทางไปราชการของสายสนับสนุนในส่วนของพัฒนาบุคลากร ปีงบประมาณ 2559 มีการเดินทางไปราชการ 5 ครั้ง มีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 85,010 บาท จากงบประมาณที่ขออนุมัติ 97,340 บาท คิดเป็นร้อยละ 87.33 โดยงบประมาณที่ใช้มากที่สุด คือการสัมมนาซึ่งมีการเดินทาง 2 ครั้ง เบิกค่าใช้จ่าย 42,030 บาท จากจำนวนเงินที่ขออนุมัติ 43,000 คิดเป็นร้อยละ 97.74 และ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางน้อยที่สุด คือ การอบรมซึ่งมีการเดินทาง 2 ครั้ง โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 14,940 บาท คิดเป็นร้อยละ 74.03

ตารางที่ 3 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการในโครงการที่ทางคณะจัดทำ

การเดินทางจากการจัดโครงการของคณะ	งบประมาณที่ขออนุมัติ	การเบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
บุคลากรภายใน(6 ครั้ง)	330,000	297,201	90.06
บุคลากรภายนอก(4 ครั้ง)	24,935	23,806	95.47
รวม (10 ครั้ง)	354,935	321,007	90.44

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าใช้จ่ายการไปราชการจากการจัดโครงการที่คณะจัดทำโดยเบิกจ่ายจากงบประมาณในโครงการที่มีการตั้งไว้ ซึ่งมีการเบิกจ่ายทั้งหมด 10 ครั้ง โดยมีงบประมาณที่ขออนุมัติทั้งสิ้น 354,935 บาท มีการเบิกจ่าย 321,007 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.44 ซึ่งมีการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้บุคลากรภายใน 330,000 บาท มีการเบิกจ่าย 297,201 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.06 และมีการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้บุคลากรภายนอก 24,936 บาท มีการเบิกจ่าย 23,806 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.47

ตารางที่ 4 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางในโครงการที่ทางสาขาจัดทำ

การเดินทางจากการจัดโครงการของสาขา	งบประมาณที่ขออนุมัติ	การเบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
บุคลากรภายใน (5 ครั้ง)	40,000	33,660	84.15
บุคลากรภายนอก (2 ครั้ง)	6,930	6,930	100
รวม (7 ครั้ง)	46,930	40,590	86.49

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าใช้จ่ายการไปราชการจากการจัดโครงการที่ทางสาขาจัดทำโดยเบิกจ่ายจากงบประมาณในโครงการที่มีการตั้งไว้ ซึ่งมีการเบิกจ่ายทั้งหมด 7 ครั้ง โดยมีงบประมาณที่ขออนุมัติทั้งสิ้น 46,930 บาท มีการเบิกจ่าย 40,590 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.49 ซึ่งมีการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้บุคลากรภายใน 40,000 บาท มีการเบิกจ่าย 33,660 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.15 และมีการขออนุมัติค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้บุคลากรภายนอก 6,930 บาท มีการเบิกจ่าย 6,930 บาท คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 5 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางนิเทศนักศึกษา 8 สาขาวิชา

สาขาวิชา	งบประมาณ	การเบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
การจัดการ (ครั้งที่ 1)	18,000	16,447	91.37
การจัดการ (ครั้งที่ 2)	18,000	17,340	96.33
ทรัพยากรมนุษย์ (ครั้งที่ 1)	18,000	17,918	99.54
ทรัพยากรมนุษย์ (ครั้งที่ 2)	8,000	6,980	87.25
การตลาด (ครั้งที่ 1)	13,000	13,000	100
การตลาด (ครั้งที่ 2)	5,000	3,854	77.08
การบัญชี (ครั้งที่ 1)	6,000	5,516	91.93
การบัญชี (ครั้งที่ 2)	6,000	6,000	100
คอมพิวเตอร์ (ครั้งที่ 1)	10,000	10,000	100
คอมพิวเตอร์ (ครั้งที่ 2)	10,000	10,000	100
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	7,000	7,000	100
นิเทศศาสตร์	16,000	16,000	100
การท่องเที่ยว	24,000	18,043	75.18
รวม (13 ครั้ง)	159,000	148,098	93.14

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าใช้จ่ายในการเดินทางออกนิเทศนักศึกษา 8 สาขาวิชา ในปีงบประมาณ 2559 จำนวน 13 โครงการมีงบประมาณที่ขออนุมัติ 159,000 บาท มีการเบิกจ่าย 148,098 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.14 โดยใช้โดยสาขาวิชาการจัดการมีงบประมาณที่ใช้ในการออกนิเทศศึกษามากที่สุด มีโครงการที่ออกนิเทศศึกษา 2 ครั้ง งบประมาณที่ขออนุมัติ 36,000 บาท มีการเบิกค่าใช้จ่าย 33,787 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.94 และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมีงบประมาณที่ใช้ในการออกนิเทศศึกษาน้อยที่สุด มีโครงการที่ออกนิเทศศึกษา 1 ครั้ง งบประมาณที่ขออนุมัติ 7,000 บาท มีการเบิกค่าใช้จ่าย 7,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 6 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายโครงการศึกษาดูงานอาจารย์ 7 สาขาวิชา

สาขาวิชา	งบประมาณ	การเบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
การจัดการ	20,000	19,470	97.35
ทรัพยากรมนุษย์	18,000	18,000	100
การตลาด	15,000	15,000	100
การบัญชี	20,000	20,000	100
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	18,000	17,460	97
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	22,000	17,800	80.91
นิเทศศาสตร์	20,000	16,240	81.20
รวม	133,000	123,970	93.21

จากตารางที่ 6 พบว่าโครงการศึกษาดูงานอาจารย์ในปีงบประมาณ 2559 มีทั้งหมด 7 ครั้ง จาก 9 สาขาวิชา โดยสาขาวิชาการจัดการประยุกต์และสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมไม่มีการตั้งโครงการศึกษาดูงานอาจารย์ไว้ มีงบประมาณที่ขออนุมัติไว้ทั้งสิ้น 133,000 บาท มีการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 123,970 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.21 โดยสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมีการขออนุมัติงบประมาณมากที่สุด คือ 22,000 บาท มีการเบิกจ่าย 17,800 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.91 และสาขาวิชาการตลาดมีการขออนุมัติงบประมาณไว้น้อยที่สุด คือ 15,000 บาท มีการเบิกจ่าย 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 7 : ตารางแสดงค่าใช้จ่ายการเดินทางโครงการศึกษาดูงานนักศึกษา 9 สาขาวิชา

สาขาวิชา	งบประมาณ	การเบิกจ่าย	คิดเป็นร้อยละ
การจัดการประยุกต์	40,000	35,790	89.48
การจัดการ (2 ครั้ง)	40,000	39,960	99.80
ทรัพยากรมนุษย์	40,000	40,000	100
การตลาด (2 ครั้ง)	68,000	68,000	100
การบัญชี (2 ครั้ง)	20,000	20,000	100
คอมพิวเตอร์ (2 ครั้ง)	60,000	60,000	100
เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ	13,000	13,000	100
นิเทศศาสตร์	30,000	30,000	100
การท่องเที่ยว (4 ครั้ง)	93,000	93,000	100
รวม (16 ครั้ง)	404,000	399,750	98.95

จากตารางที่ 7 พบว่า โครงการศึกษาดูงานนักศึกษา 9 สาขาวิชา ในปีงบประมาณ 2559 มีโครงการศึกษาดูงานนักศึกษาที่มีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ 16 ครั้ง มีงบประมาณที่ขออนุมัติไว้ทั้งสิ้น 404,000 บาท และมีการเบิกจ่าย 399,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 98.95 โดยสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีการตั้งไว้ถึง 4 โครงการ มีงบประมาณที่ขออนุมัติไว้มากที่สุด คือ 93,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100 และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจมีการตั้งโครงการศึกษาดูงานนักศึกษาเพียง 1 ครั้ง งบประมาณที่น้อยที่สุด คือ 13,000 บาท มีการเบิกจ่าย 13,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 8 : ตารางแสดงปัญหาการเบิกจ่ายของสายวิชาการงบบุคลากร (จำนวนครั้ง)

ประเภท (สายวิชาการ)	ค่าเบี่ยง เสี่ยง	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าที่ พัก	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
อบรม (24 ครั้ง)	7	29.16	12	50	11	45.85	-	-
สัมมนา (6 ครั้ง)	2	33.33	2	33.33	2	33.33	-	-
ประชุม (12 ครั้ง)	3	25	2	16.66	2	16.66	-	-
เข้าแข่งขัน (3 ครั้ง)	-	-	-	-	1	33.33	-	-
รวม (45 ครั้ง)	14	31.11	16	35.55	16	35.55	-	-

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัญหาในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการสายวิชาการในงบบของพัฒนาบุคลากร มีปัญหามากที่สุด คือค่าที่พักและค่าพาหนะเท่ากัน 16 ครั้ง จาก 45 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.55 โดยปัญหาการเบิกจ่ายค่าที่พักจากการฝึกอบรมมากที่สุด 12 ครั้ง จาก 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 และค่าพาหนะ 11 ครั้ง จาก 24 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.85 ตามลำดับ และในส่วนของการเดินทางเพื่อนำนักศึกษาเข้าแข่งขัน 3 ครั้ง มีปัญหาการเบิกจ่ายแค่เพียงค่าพาหนะเพียง 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 9 : แสดงปัญหาการเบิกจ่ายการเดินทางสายสนับสนุน(จำนวนครั้ง)

ประเภท (สายสนับสนุน)	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
อบรม (2ครั้ง)	1	50	2	100	2	100	-	-
สัมมนา(2ครั้ง)	1	50	1	50	1	50	-	-
ประชุม(1ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (5ครั้ง)	2	40	3	60	3	60	-	-

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาในการเบิกจ่ายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของสายสนับสนุนงบบพัฒนาบุคลากร คือ เป็นเรื่องของค่าที่พัก ซึ่งมีการเดินทางไปราชการ 5 ครั้ง มีแต่ปัญหาการเบิกจ่ายของค่าที่พักเป็นจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 60 โดยในการเบิกจ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผน คือ การเดินทางไปอบรม 2 ครั้ง มีการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามที่ขออนุมัติทั้ง 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 10 : ตารางแสดงปัญหาการเบิกจ่ายการเดินทางจากการจัดโครงการของคณะ(จำนวนครั้ง)

โครงการ ของคณะ	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
ภายใน (6 ครั้ง)	2	33	2	33	3	50	-	-
ภายนอก (4 ครั้ง)	-	-	1	25	1	25	-	-
รวม (10 ครั้ง)	2	20	3	30	4	40	-	-

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาในการเบิกจ่ายการเดินทางจากการจัดโครงการที่คณะจัดทำมากที่สุด คือ ค่าพาหนะ(น้ำมันเชื้อเพลิง)ในการเดินทางจัดโครงการของบุคลากรภายในถึง 3 ครั้ง จาก 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50 โดยปัญหาการเบิกจ่าย ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของบุคลากรภายนอก คือ ค่าพาหนะ (น้ำมันเชื้อเพลิง) มี 1 ครั้ง จาก 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 11 : ตารางแสดงปัญหาการเบิกจ่ายการเดินทางไปราชการที่ทางสาขาจัดทำ(จำนวนครั้ง)

โครงการ ของสาขา	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็น ร้อยละ
ภายใน (6 ครั้ง)	-	-	2	33.33	2	33.33	-	-
ภายนอก (4 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม(10ครั้ง)	-	-	2	20	2	20	-	-

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการโครงการที่ทางสาขาจัดทำพบแต่ปัญหาการเบิกจ่ายให้กับบุคลากรภายในอย่างเดียว คือ ค่าที่พัก จำนวน 2 ครั้ง จาก 6 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33 โดยการเบิกจ่ายการเดินทางให้กับบุคลากรภายนอกไม่พบปัญหาการเบิกจ่าย

ตารางที่ 12 : ตารางแสดงปัญหาการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการออกนิเทศนักศึกษา 8 สาขาวิชา (จำนวนครั้ง)

สาขาวิชา	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็น ร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
การจัดการ (5 ครั้ง)	-	-	1	2.85	4	5.70	-	-
ทรัพยากร (5 ครั้ง)	-	-	-	-	1	2.85	-	-
การตลาด (4 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
การบัญชี (4 ครั้ง)	-	-	1	2.85	1	2.85	-	-
คอมพิวเตอร์ (6 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
เศรษฐศาสตร์ (3 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
นิเทศ (5 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
ท่องเที่ยว (3 ครั้ง)	-	-	1	2.85	2	5.70	-	-
รวม (35 ครั้ง)	-	-	5	14.28	10	28.57	-	-

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ นิเทศนักศึกษา 8 สาขาวิชา ปัญหาการเบิกจ่ายมากที่สุดในส่วนของค่าพาหนะ(น้ำมันเชื้อเพลิง) คือ 10 ครั้ง จาก 35 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.57 โดยสาขาวิชาการจัดการ มีปัญหาการเบิกจ่ายค่าพาหนะ(น้ำมันเชื้อเพลิง) ถึง 4 ครั้ง จาก 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80

ตารางที่ 13 : ตารางแสดงปัญหาค่าใช้จ่ายการเดินทางโครงการศึกษาครูงานอาจารย์ (จำนวนครั้ง)

สาขาวิชา	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็นร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็นร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็นร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
การจัดการ	-	-	-	-	1	14.28	-	-
ทรัพยากร	-	-	-	-	-	-	-	-
การตลาด	-	-	-	-	-	-	-	-
การบัญชี	-	-	-	-	-	-	-	-
คอมพิวเตอร์	-	-	-	-	1	14.28	-	-
เศรษฐศาสตร์	1	14.28	1	14.28	1	14.28	-	-
นิเทศศาสตร์	1	14.28	1	14.28	1	14.28	-	-
รวม (7 ครั้ง)	2	28.57	2	28.57	4	57.14	-	-

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัญหาการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายการเดินทางไปราชการ โครงการศึกษาครูงานอาจารย์ 7 สาขาวิชา มีปัญหาการเบิกจ่ายมากที่สุด คือ ค่าที่พัก จำนวน 4 ครั้ง จาก 7 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.14 โดยสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจและนิเทศศาสตร์มีปัญหาในการเบิกจ่ายเหมือนกัน คือ ส่วนของค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พักและค่าพาหนะ ที่ไม่เป็นไปตามแผนการเบิกจ่าย

ตารางที่ 14 : ตารางแสดงปัญหาค่าใช้จ่ายการเดินทางโครงการศึกษาดูงานนักศึกษา(จำนวนครั้ง)

สาขาวิชา	ค่าเบี้ยเลี้ยง	คิดเป็นร้อยละ	ค่าที่พัก	คิดเป็นร้อยละ	ค่าพาหนะ	คิดเป็นร้อยละ	ค่าใช้จ่ายอื่น	คิดเป็นร้อยละ
จัดการประยุกต์	1	6.25	1	6.25	-	-	-	-
จัดการ (2 ครั้ง)	-	-	1	6.25	-	-	-	-
ทรัพยากร	-	-	-	-	-	-	-	-
ตลาด (2 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
การบัญชี (2 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
คอมฯ (2 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
เศรษฐศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-
นิเทศศาสตร์	-	-	-	-	-	-	-	-
ท่องเที่ยว (4 ครั้ง)	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม (16 ครั้ง)	1	6.25	2	12.50	-	-	-	-

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัญหาการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ โครงการศึกษาดูงาน นักศึกษา 9 สาขาวิชา มีปัญหาการเบิกจ่ายมากที่สุด คือการเบิกจ่ายค่าที่พัก โดยเป็นส่วนของที่พักออาจารย์ที่ควบคุมการดูงานนักศึกษาสาขาการจัดการประยุกต์และสาขาการจัดการ พบเพียง 2 ครั้ง จาก 16 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.50 และ อีก 7 สาขาไม่พบปัญหาการเบิกจ่าย

อภิปรายผลการศึกษา

จะเห็นได้ว่าการเดินทางไปราชการของคณะวิทยาการจัดการของสายวิชาการ งบประมาณบุคลากร กว่ากึ่งหนึ่งคือการอบรม 24 ครั้ง จากการไปราชการ 45 ครั้ง เนื่องจากทางหน่วยงานภายนอกมีการจัดอบรม มากกว่าการจัดโครงการหรืองานประเภทอื่น มีการเบิกจ่าย 328,720 บาท จากงบประมาณที่ขออนุมัติ 364,572 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.17 งบประมาณพัฒนาบุคลากรของสายสนับสนุนเหลือค่อนข้างมาก เนื่องจาก การอบรมสำหรับสายสนับสนุนมีน้อยกว่าสายวิชาการ และบางครั้งติดภารกิจเรื่องงาน จึงไม่สามารถเดินทางไปราชการไปอบรมในเรื่องที่สนใจได้ มีการเบิกจ่าย 85,010 บาท จากการขออนุมัติในการเดินทางไป 97,340 บาท ซึ่งเป็นการเบิกจ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ มีสาเหตุจากการเดินทางของสายสนับสนุนทุกครั้ง จะเดินทางเป็นหมู่คณะ ทำให้ประหยัดงบประมาณในการเบิกจ่าย จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัญหาในการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการในงบของพัฒนาบุคลากร จากการสัมภาษณ์และสังเกตอาจารย์และเจ้าหน้าที่ ที่รายงานการเบิกจ่าย ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ค่าที่พัก ซึ่งมาจากการที่ผู้ที่เดินทางไปราชการไม่ได้มีการจองที่พักไว้ก่อนจึงไม่ทราบค่าใช้จ่ายที่แน่นอนก่อนขออนุมัติ หรือขออนุมัติไปราชการใกล้กับวันกำหนดการในการเดินทาง จึงขออนุมัติตามสิทธิที่สามารถเบิกจ่ายได้ แต่การเบิกจ่ายต้องตามจริงซึ่งน้อยกว่าที่ขออนุมัติ ทำให้การเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ต้องให้ผู้ขออนุมัติไปราชการทำการจองที่พักหรือสำรวจค่าที่พักให้ได้ค่าใช้จ่ายที่แน่นอนก่อนขออนุมัติไปราชการ เพื่อเบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

คณะวิทยาการจัดการและทางสาขาวิชา ได้มีการตั้งโครงการที่มีการเบิกจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเนื่องจากบางโครงการทางคณะมีการจัดโครงการนอกสถานที่ จะเห็นได้ว่าการเบิกจ่ายของบุคลากรภายใน ไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ เพราะมีการตั้งงบประมาณไว้ตามสิทธิที่เบิกได้ในส่วนของที่พัก แต่การเบิกจ่ายต้องเบิกจ่ายตามจริงตามใบเสร็จ ในส่วนของการเบิกจ่ายให้กับบุคลากรภายนอกมีการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนที่ขออนุมัติไว้เพราะการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้แก่บุคลากรภายนอกจะต้องมีการทำบันทึกข้อความการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางเป็นกรณีพิเศษ จึงต้องมีการสอบถามค่าใช้จ่ายในการเดินทางของบุคลากรภายนอกก่อน การเบิกจ่ายของบุคลากรภายนอกจึงเป็นไปตามแผนที่ขออนุมัติไว้ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ต้องให้ผู้รับผิดชอบโครงการทำการจองที่พักหรือสำรวจค่าที่พักให้ได้ค่าใช้จ่ายที่แน่นอนก่อนขออนุมัติโครงการ เบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

โครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา 8 สาขา มีการตั้งงบประมาณในโครงการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางออกนอกประเทศนักศึกษา โดยมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ขออนุมัติโครงการ เมื่อโครงการอนุมัติแล้ว อาจารย์ที่จะนเทศนักศึกษา ต้องมีการประชุมและจัดสรรเงินในการออกนอกประเทศนักศึกษาให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยในการออกนอกประเทศนักศึกษามีทั้งหมด 13 ครั้ง งบประมาณทั้งหมด 159,000 บาท มีการเบิกจ่าย 148,098 บาท คิดเป็นร้อยละ 93.14 ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ร้อยละ 96 โดยจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการและออกนอกประเทศนักศึกษา ปัญหาที่พบคือ ในปีนี้นักศึกษาฝึกงานในสถานที่ใกล้เคียงมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากจึงไม่จำเป็นต้องเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และบางสาขา มีการจ้างเหมารถตู้เดินทางเป็นหมู่คณะออกนอกประเทศหลายสถานที่ ซึ่งค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจะมีการประมาณการไว้ตามสถานที่ที่มีการออกนอกประเทศนักศึกษา แต่เมื่อมีการเบิกจ่ายจริงต้องเบิกจ่ายตามใบเสร็จที่จ่ายจริง เมื่อมีการออกนอกประเทศโดยจ้างเหมารถตู้หลายครั้งงบประมาณในส่วนนี้จึงเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ผู้รับผิดชอบโครงการและออกนอกประเทศนักศึกษาต้องทำการตกลงราคาและประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงกับผู้รับจ้างเหมารถตู้ เพื่อให้ได้งบประมาณที่ใกล้เคียงกับการเบิกจ่ายมากที่สุด การเบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

โครงการศึกษาดูงานของอาจารย์คณะวิทยาการจัดการมีทั้งหมด 7 โครงการ จาก 9 สาขาวิชา โดยสาขาวิชาการจัดการประยุกต์และสาขาวิชาการเที่ยวและการโรงแรมไม่มีการจัดโครงการศึกษาดูงานอาจารย์ โดยมี 3 สาขาวิชาที่มีการเบิกจ่ายได้ครบตามงบประมาณที่ตั้งไว้ และมี 2 สาขาที่มีการเบิกจ่ายได้ตามเกณฑ์ โดยมี 2 สาขา ที่มีการเบิกจ่ายไม่ตามเกณฑ์คือ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ที่มีการเบิกจ่ายเพียง ร้อยละ 80.91 คือ 17,800 บาท จาก 22,000 บาท และสาขาวิชานิติศาสตร์ ที่มีการเบิกจ่ายเพียงร้อยละ 81.20 คือ 16,240 บาท จาก 20,000 บาท โดยจากการสัมภาษณ์และรายงานการเบิกจ่าย สาเหตุที่ทั้ง 2 สาขา มีการเบิกจ่ายที่ไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ เนื่องจากในการตั้งโครงการศึกษาดูงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตั้งรายละเอียดการเบิกจ่าย คือ เบี้ยเลี้ยงและที่พักในส่วนของอาจารย์ทุกท่านที่อยู่ประจำตามสาขา แต่เมื่อมีการจัดโครงการจริง อาจารย์บางท่านไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ ทำให้เกิดปัญหาการเบิกจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงและที่พักที่ ตามระเบียบแม้ว่าจะมีขออนุมัติไปราชการแต่เมื่อไม่ได้ไปราชการจริงก็ไม่สามารถเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงได้ และที่พักได้ งบประมาณในส่วนนี้จึงเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ โดยแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ต้องมีการสอบถามอาจารย์ผู้ที่จะเดินทางได้จริง เพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่แน่นอนในการทำค่าของงบประมาณ และตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายของที่พักในอัตราที่ไม่สูงสุดตามสิทธิที่ได้ เพื่อกรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการไม่สามารถเดินทางได้ จะได้นำงบประมาณไปเพิ่มเติมในสิทธิค่าที่พักของคนที่สามารถเดินทางได้ หรือนำไปฉีกเฉลี่ยกับค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น การเบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

โครงการศึกษาดูงานของนักศึกษาทั้ง 9 สาขา มีทั้งหมด 16 โครงการ โดยสาขาวิชาการท่องเที่ยวมีการตั้งโครงการศึกษาดูงานนักศึกษาไว้มากที่สุดถึง 4 ครั้ง เพราะในปีงบประมาณ 2559 ทางสาขาวิชาการท่องเที่ยวได้ของงบประมาณกับทางคณะเพื่อต้องการ ให้นักศึกษาสาขาวิชาการท่องเที่ยวได้รับความรู้จากสถานประกอบการและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมครบทั้งสี่ภาค โดยมีงบประมาณมากที่สุด คือ 93,000 บาท

เบิกจ่ายครบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ปัญหาการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ มีเพียงสาขาเดียว คือสาขาวิทยาการจัดการประยุกต์ซึ่งเป็นการศึกษาดูงานนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยจากการสัมภาษณ์ผู้จัดโครงการและสังเกตจากการเขียนรายงานการเบิกจ่าย พบว่าปัญหาการการเบิกจ่ายไม่เป็นไปตามแผนคือค่าเบี้ยเลี้ยงและที่พักเนื่องจากมีอาจารย์ที่ควบคุมการศึกษาดูงานและขออนุมัติไปราชการ ไม่สามารถเดินทางไปราชการได้ งบประมาณในส่วนของเบี้ยเลี้ยงและที่พักที่ตั้งไว้จึงไม่ได้เบิกจ่าย และไม่มีการตั้งสมทบจ้างเหมารถให้กับนักศึกษา ซึ่งต่างจากการศึกษาดูงานนักศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อมีการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายให้กับอาจารย์ที่ควบคุมการศึกษาดูงานแล้ว อาจารย์ผู้รับผิดชอบจะนำงบประมาณที่เหลือไปสมทบจ้างเหมารถให้กับนักศึกษาทำเบิกจ่ายต่อไป โดยแนวทางในการแก้ปัญหา คือ ต้องมีการสอบถามอาจารย์ผู้ควบคุมนักศึกษา ที่สามารถเดินทางได้จริง เพื่อให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่แน่นอนในการทำค่าของงบประมาณ และตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายของที่พักในอัตราที่ไม่สูงสุดตามสิทธิที่ได้ เพื่อกรณีที่มีผู้เข้าร่วมโครงการไม่สามารถเดินทางได้ จะได้นำงบประมาณไปเพิ่มเติมในสิทธิค่าที่พักของคนที่สามารถเดินทางได้ หรือนำไปถัวเฉลี่ยกับค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น การเบิกจ่ายจะได้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. ผลการทำวิจัยชุดนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานด้านการเงิน เพื่อเป็นแนวทางในการเบิกจ่ายงบประมาณในการเดินทางไปราชการ
2. ผลการทำวิจัยชุดนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบโครงการในการจัดทำแผนเพื่อขออนุมัติโครงการได้
3. ควรมีการนำเสนอผลการศึกษาคำวิจัย ต่อผู้บริหาร เพื่อนำข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดทำค่าของงบประมาณในแผนปฏิบัติการโครงการของคณะและสาขา ในปีงบประมาณถัดไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผลสรุปการเบิกจ่ายส่วนใหญ่ต่ำกว่า 95% คณะฯ ควรจัดโครงการให้ความรู้ด้านการเขียนโครงการ การประมาณการค่าใช้จ่ายในหมวดต่างๆ รวมถึงการจัดดำเนินการด้านเอกสารการเบิกจ่ายที่ถูกต้องตามระเบียบราชการให้แก่ผู้ดำเนินการโครงการต่างๆ
2. ควรให้เจ้าหน้าที่งานการเงินจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการไปราชการของคณะวิทยาการจัดการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบราชการ

เอกสารอ้างอิง

- การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยการศึกษาดูงาน. (2560). สืบค้น 15 สิงหาคม 2560, จาก http://www.baanjommyut.com/library_2/extension2/innovation_and_technology_education/20.html
- เกศริน มนูญผล. (2544). ความหมายของการฝึกอบรม. สืบค้น 15 สิงหาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/duanpenporn/training>
- ความหมายของการฝึกอบรม. (2560). สืบค้น 08 กรกฎาคม 2560, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/189416>.
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. (2555). แผนบริหารบุคลากรและแผนพัฒนาบุคลากร ประจำปีงบประมาณ 2555 – 2559. คณะวิทยาการจัดการ : พิษณุโลก.
- นิรชา ทองธรรมชาติและคณะ. (2544). ความหมายของการฝึกอบรม. สืบค้น 15 สิงหาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/duanpenporn/training>
- ระเบียบการกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายในการเดินทางไปราชการ (ฉบับที่2) พ.ศ.2554. (2560). สืบค้น 5 พฤษภาคม 2560, จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/DepOpCenter/2017-02-27-Finance-5.19.pdf>
- ศักดิ์รินทร์ ขนประชา. (2550). ความหมายของการฝึกอบรม. สืบค้น 15 สิงหาคม 2560, จาก <https://sites.google.com/site/duanpenporn/training>
- สมชาติ กิจยรรยง. (2545). ความหมายของการฝึกอบรม. สืบค้น 15 สิงหาคม 2560, จาก <http://phankaew4.blogspot.com/p/blog-page.html>
- สิ่งที่ควรรู้ก่อนฝึกงาน. (2560). ความหมายของการฝึกอบรม. สืบค้น 2 สิงหาคม 2560, จาก <http://www.dekwt.com/book/export/html/221>.

ประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 15 สิงหาคม 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 10 กันยายน 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 23 กันยายน 2564

ภาณุพงษ์ โมกโธสง^{*}
หลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรของกิจการ ซึ่งต้นทุนตัวแทนประกอบด้วยค่าตรวจสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 332 กิจการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบง่าย และการวิเคราะห์การถดถอยของข้อมูลสำหรับ Panel data

ผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารมีจำนวนมากที่สุดคือเฉลี่ย 33.04 ล้านบาท ส่วนความสัมพันธ์ด้านค่าใช้จ่ายของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรพบว่า ค่าตรวจสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร มีนัยสำคัญทางสถิติและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถประมาณการกำไร

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ ต้นทุนตัวแทน ประมาณการกำไร

^{*} ผู้ประสานงานหลัก: panupong999@gmail.com

The efficiency of agency cost and earnings predictability of Thailand listed companies

Received: August 15, 2021

Revised: September 10, 2021

Accepted: September 23, 2021

Panupong Mokthaisong^{2*}

Business Administration Program

Faculty of Business Administration Saint John University

Abstract

The purpose of this study is to examine the efficiency of agency cost and earnings predictability of Thailand listed companies. Agency cost was separated by audited fee, audit committee fee and chief executive office and board of director fee. The quantitative method was used 332 companies as instrument for collection data. The instrument of data was being analyzed by using maximize value, minimize value, mean value, standard deviation, simple and panel data regression analysis were used to analyze and test research hypotheses.

The findings of this study report that the highest agency cost expense was chief executive office and board of director fee average at 33.04 million baht. The empirical study also documents that all variables, audited fee, audit committee fee and chief executive office and board of director fee, shown statistically and positively related with earning predictability.

Keywords: Efficiency, Agency cost, Earnings predictability

* ผู้ประสานงานหลัก: panupong999@gmail.com

บทนำ

การบริหารกิจการในปัจจุบันโดยเฉพาะกับกิจการขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อนและมีหน่วยงานที่หลากหลาย มีการแบ่งแยกด้านบริหารจัดการกับด้านกำกับดูแลกิจการออกจากกันเพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจและความเหมาะสมของการกำกับและการตรวจสอบ ในด้านการบริหารงาน ผู้ถือหุ้นซึ่งเปรียบเสมือนเจ้าของกิจการบางครั้งมีการว่าจ้างฝ่ายบริหารหรือผู้มีบริหารที่มีความรู้ความสามารถหรือมีความเป็นมืออาชีพให้มาดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายบริหาร เพื่อให้กิจการสามารถเติบโตและมีกำไร สร้างผลตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตามการบริหารงานของประธานฝ่ายบริหารนั้น อาจจะดำเนินนโยบายและบริหารงานที่มุ่งเน้นในการสร้างรายได้และกำไรในระยะสั้นมากกว่าความยั่งยืนและความสม่ำเสมอของกำไร เนื่องจากส่วนใหญ่นายบริหารมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งและได้รับผลตอบแทนเพิ่มตามกำไรของกิจการ ซึ่งการที่ฝ่ายบริหารต้องการได้รับผลตอบแทนสูงสุคนั้น การใช้ประโยชน์หรือใช้ทรัพยากรของกิจการเพื่อให้เกิดผลตอบแทนสูงสุดต่อกิจการอาจจะไม่เป็นไปตามความต้องการของเจ้าของกิจการหรือผู้ถือหุ้น (Jensen and Meckling, 1976) รวมถึงอาจมีการเลือกปฏิบัติ และการขาดจริยธรรมในการบริหารงานก็เป็นอีกหนึ่งในปัญหาที่เกิดจากการว่าจ้างตัวแทนมาบริหารกิจการของผู้ถือหุ้น (Mccolgan, 2001) ดังนั้นจึงเกิดข้อขัดแย้งในความต้องการที่ไม่ตรงกันเนื่องจากการบริหารงานของฝ่ายบริหารอาจจะไม่เป็นไปตามแนวทางที่ผู้ถือหุ้นต้องการคือการสร้างกำไรและมูลค่าเพิ่มให้กับกิจการ

ที่ผ่านมาได้มีงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางในการลดความขัดแย้งฝ่ายบริหารและผู้ถือหุ้นโดยการนำแนวคิดของ Jensen and Meckling (1976) ในเรื่องเกี่ยวกับผู้ถือหุ้นหรือตัวการ (Principal) และฝ่ายบริหารหรือตัวแทน (Agent) มาใช้อธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ทางด้านการเงินในเชิงทฤษฎี และการนำไปปฏิบัติด้วยการศึกษาในเรื่องความขัดแย้งของผู้ถือหุ้นและฝ่ายบริหารกับกำไรของกิจการตามแนวทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) โดยหนึ่งในนั้นคือก็เพื่อลดความขัดแย้งในผลประโยชน์เนื่องจากต่างฝ่ายก็มีความต้องการที่จะได้รับผลประโยชน์สูงสุด แต่ล้มค่านึงถึงการสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับกิจการ ส่งผลให้ต้นทุนตัวแทน (Agency cost) เพิ่มขึ้น (Jensen, 1986) โดยต้นทุนตัวแทนที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลต่อการดำเนินงานและกำไรของกิจการ ซึ่งต้นทุนตัวแทนตามแนวคิดของ Jensen and Meckling (1976) ประกอบไปด้วยค่าใช้จ่าย 3 ประเภทคือ ค่าใช้จ่ายในการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ตัวแทนดำเนินการตามเป้าหมายที่ตัวการกำหนด ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับตัวแทนเพื่อให้ดำเนินการตามพันธสัญญา และค่าใช้จ่ายที่เหลือนด้านอื่นๆ เกี่ยวกับตัวแทน ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบด้านรายงานทางการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สะท้อนถึงความเหมาะสมของการจัดทำรายงานทางการเงินเพื่อให้ผู้ใช้ประโยชน์จากรายงานทางการเงินของกิจการได้รับข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากรายงานทางการเงินเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อประเมินมูลค่าที่แท้จริงของกิจการ (Abubakar, Lawal and Mohamed, 2020)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารงานของฝ่ายบริหาร หรือตัวแทนว่า ต้นทุนตัวแทนด้านค่าใช้จ่ายที่เป็นจำนวนเงินซึ่งฝ่ายตัวการหรือผู้ถือหุ้นได้จ่ายให้กับตัวแทนไป นั้นมีประสิทธิภาพต่อกำไรของกิจการอย่างไรบ้าง ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางส่วนหนึ่งที่จะช่วย กิจการต่างๆนำไปใช้ประเมินการจ่ายค่าตอบแทนให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ที่สนใจศึกษาด้านต้นทุนตัวแทน และความสามารถประมาณการกำไรของกิจการได้นำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิจัยต่อไป ให้ครอบคลุมในด้านตัวแทนหรือฝ่ายบริหารและผู้ถือหุ้นให้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

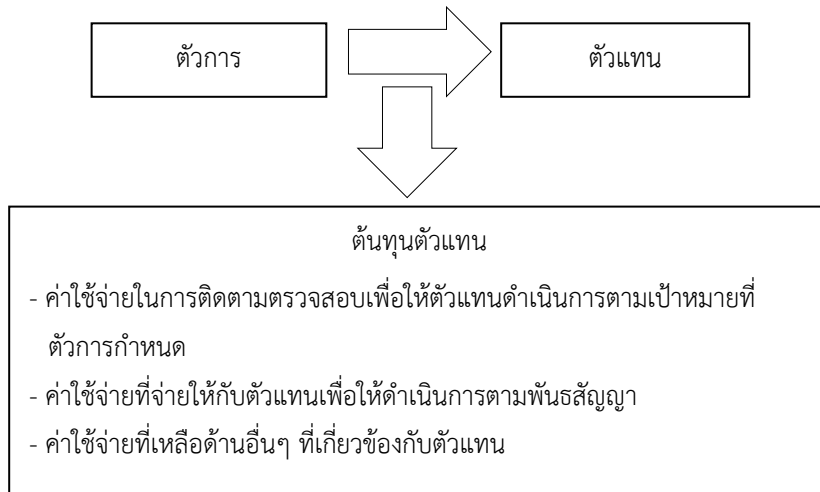
1. เพื่อศึกษาด้านต้นทุนตัวแทนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ถือหุ้นหรือตัวการได้จ่ายให้กับตัวแทนประกอบด้วย ค่าตรวจสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ผู้ถือหุ้นหรือตัวการได้จ่ายให้กับตัวแทนซึ่งประกอบด้วย ค่าตรวจสอบบัญชี ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ และค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร กับความสามารถประมาณการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การที่ผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการได้จ้างให้บุคคลดำเนินการแทนตนเองนั้น ตัวการคือผู้ถือหุ้น ต้องการที่จะว่าจ้างให้ตัวแทนคือ ฝ่ายบริหารให้ความร่วมมือในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมายโดยตัวการ จะต้องจ่ายค่าตอบแทนให้กับตัวแทนตามสัญญาและกำไรของกิจการ (Intakhan and Ussahawanitchakit, 2009) อย่างไรก็ตามการว่าจ้างฝ่ายบริหารให้ดำเนินการแทนตนเองของตัวการนั้นอาจมีความขัดแย้งในผลประโยชน์ ซึ่งตามแนวคิดทางทฤษฎีเกี่ยวกับต้นทุนตัวแทนที่ได้เริ่มมีการศึกษาของ Jensen and Meckling (1976) ได้กล่าวว่า หากทั้งตัวการและตัวแทนได้รับผลตอบแทนตามที่ตนเองพอใจ ตัวแทนก็จะไม่ดำเนินการ เพื่อให้เกิดความขัดแย้งในผลประโยชน์กับตัวการ โดยตัวการสามารถจำกัดขอบเขตของความขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างนั้นด้วยการเพิ่มผลตอบแทนที่เหมาะสมให้กับตัวแทน ซึ่งจะกระตุ้นทุนในการติดตาม ตรวจสอบเพื่อที่จะลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตัวแทน เนื่องจากตัวแทนหรือประธานฝ่ายบริหารมีอิทธิพล ที่มีนัยสำคัญต่อกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการ (Mollah, et al., 2019) โดย Jensen and Meckling (1976) ให้คำนิยามที่ครอบคลุมค่าใช้จ่าย 3 ประเภทคือ

1. ค่าใช้จ่ายติดตาม ตรวจสอบเพื่อให้ตัวแทนดำเนินการตามเป้าหมายของตัวการ
2. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับตัวแทนเพื่อให้ดำเนินการตามพันธสัญญา
3. ค่าใช้จ่ายที่เหลือด้านอื่นๆ เกี่ยวข้องกับตัวแทน

จากคำนิยามเรื่องค่าใช้จ่ายข้างต้น สามารถสรุปเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวการและตัวแทนเป็นดังนี้

ภาพ 1 แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนตัวแทน

จากคำนิยามเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตัวแทนข้างต้น เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทจึงกำหนดเป็นแนวทางในการวิจัยคือ

1. ค่าใช้จ่ายในการติดตามตรวจสอบเพื่อให้ตัวแทนดำเนินการตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อลดความเสียหายในความขัดแย้งในผลประโยชน์และลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นโดยต้นทุนตัวแทนที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับการตรวจสอบพฤติกรรมตัวแทน ได้แก่ การตรวจสอบผลลัพธ์ของการกระทำตัวแทน ความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่ทำโดยตัวแทนเพื่อเป็นหลักประกันแก่ตัวการว่าตัวแทนจะประพฤติเหมาะสม (สุภานี นวกุล, 2553) ทั้งนี้การตรวจสอบโดยเฉพาะจากผู้ตรวจสอบอิสระก็เพื่อให้สะท้อนถึงความเหมาะสมของการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายบริหารของกิจการ (Watts and Zimmerman, 1983) โดยเฉพาะรายงานทางการเงิน ที่จัดทำโดยผู้ตรวจสอบอิสระจะต้องมีข้อมูลทางการเงินที่มีความโปร่งใส ลดข้อผิดพลาดและเป็นมาตรฐานในการนำเสนอข้อมูล (Mazadu and Yusha, 2020) และงานวิจัยข้างต้นพบว่า รายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับราคาหุ้นของกิจการ ดังนั้นกรณีนี้จึงพิจารณาเป็นค่าใช้จ่ายข้างต้นว่ามีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับความสามารถประมาณการกำไร

2. ค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับตัวแทนเพื่อให้ดำเนินการตามพันธสัญญา โดยตัวการ เพื่อเป็นหลักประกันว่าตัวแทนจะไม่ดำเนินการบางอย่าง ซึ่งจะผลกระทบต่อตัวการ (Jensen and Meckling, 1976) ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนี้เป็นสิ่งที่ตัวการจ่ายให้กับตัวแทนคือค่าใช้จ่ายที่จ่ายให้กับประธานฝ่ายบริหารและคณะ

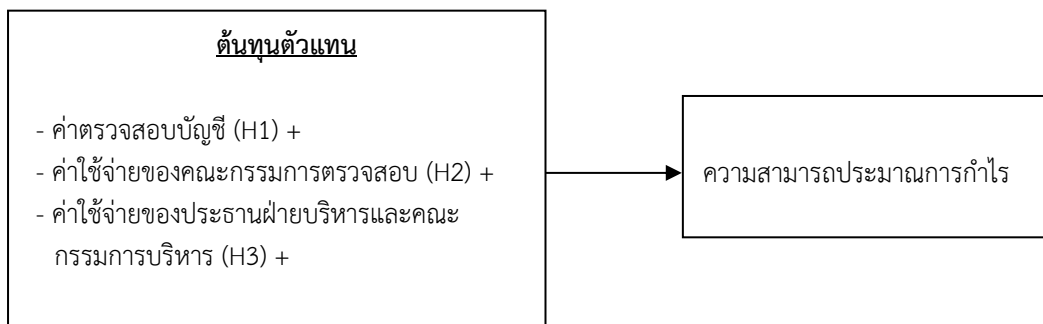
กรรมการบริหาร จากการศึกษาของ Lilling (2006) พบว่าผลตอบแทนที่จ่ายให้กับประธานฝ่ายบริหารนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกำไรของกิจการ

3. ค่าใช้จ่ายที่เหลือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับตัวแทน โดย Jensen (1986) กล่าวว่าหากกระแสเงินสดอิสระคงเหลือมากบ่งบอกถึงการใช้ดุลพินิจมากขึ้นของฝ่ายบริหารซึ่งส่งผลให้ต้นทุนตัวแทนสูงขึ้น อย่างไรก็ตามนโยบายของกระแสเงินสดข้างต้นไม่ได้กำหนดไว้อยู่ในขอบเขตการศึกษาครั้งนี้ โดยจะพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายที่จ่ายเป็นจำนวนเงินให้กับตัวแทนเท่านั้น

ในด้านความสามารถประมาณการกำไรหมายถึง กำไรในอดีตซึ่งสามารถประมาณการกำไรในอนาคตได้ (Boonlert-U-Thai, Meek and Nabar, 2006) ซึ่งความสามารถประมาณการกำรไรมีความสำคัญกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะนักลงทุน เนื่องจากรายงานทางการเงินเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพื่อประเมินมูลค่าที่แท้จริงของกิจการ (Abubakar, Lawal and Mohamed, 2020)

ดังนั้นในงานวิจัยครั้งนี้จึงกำหนดขอบเขตของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเงินที่ได้ชำระให้กับตัวแทนไปนั้น ส่งผลต่อความสามารถในการประกาศกำไรตามแนวทางในข้อ 1 และข้อ 2 ข้างต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยใช้ข้อมูลแบบ ทุติยภูมิ (Secondary Data) เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและยืนยันสมมติฐานการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ครึ่งนี้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นประชากรทั้งหมดที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้นหมวดในกลุ่มฟันทูกิจการ กลุ่มธุรกิจสถาบันการเงิน และกลุ่มกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากเป็นกลุ่มเฉพาะกิจ ส่วนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ใช้ข้อมูลจากทุกบริษัทที่ดำเนินการอยู่ โดยมีระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาระหว่างปี 2559 - 2562 รวม 5 ปี

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ข้อมูลในรายงานงบการเงินประจำปีและแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ในรอบระยะเวลา 5 ปี จากงบการเงินบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ รวม 332 กิจการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statics) ซึ่งสถิติที่ใช้เป็นข้อมูลที่ได้สรุปลักษณะต่างๆ ของต้นทุนตัวแทน และความสามารถในการประมาณการกำไร โดยสถิติที่ใช้เพื่อพรรณนาและบรรยายคุณสมบัติของตัวแปรในกรณีนี้ได้แก่ การใช้ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติอ้างอิง (Inferential statistic) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบง่ายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทน และความสามารถในการประมาณการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะแสดงในแบบจำลองต่อไป

การวิเคราะห์ถดถอยเชิงเส้นแบบง่าย (Simple linear regression analysis) เพื่อหาค่าซึ่งใช้เป็นตัวแทนในการวัดความสามารถในการประมาณการ (Predicted ability) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Boonlert-U-Thai, Meek and Nabar (2006)

$$\text{Pred}_{i,t} = \sqrt{\sigma^2(\hat{v}_{i,t})}$$

โดยที่

$\sigma^2\hat{v}_{i,t}$ คือความแปรปรวนที่คลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์ของกิจการ i ในปี t โดยคำนวณจากสมการที่ 2

การวิเคราะห์การถดถอยของข้อมูลสำหรับ Panel data (Panel data regression model) โดยแบบจำลองที่ใช้ในการศึกษาเป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{PRED} &= \beta_0 + \beta_1(\text{AUDITFEE}) + \beta_2(\text{AUDITCFEE}) + \\ &\quad \beta_3(\text{EXECREM}) + e_i \end{aligned}$$

โดยที่

PRED	= รากที่สองของความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Square root of estimate error-variance)
AUDITFEE	= ค่าตรวจสอบบัญชี
AUDITCFEE	= ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ
EXCREM	= ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร
ei	= Error term

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาพบว่ารากที่สองของความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนกล่าวคือ ข้อมูลที่ได้แต่ละบริษัทจะมีค่าเท่ากันทุกปี แต่ต่างบริษัทจะมีค่าแตกต่างกัน ทั้งนี้หากค่าสถิติที่ได้มีค่าสูงจะแสดงถึงมีความแปรปรวนสูง ความสามารถในการประมาณการรายได้ต่ำ แต่ในทางตรงกันข้ามหากค่าความแปรปรวนต่ำจะแสดงความสามารถในการประมาณการกำไรสูง (Boonlert-U-Thai, Meek and Nabar, 2006) โดยค่าความแปรปรวนเฉลี่ย 0.47 ขณะที่ในด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนตัวแทนที่กิจการต่างๆได้จ่ายเป็นตัวแทนประกอบด้วย ค่าตรวจสอบบัญชีคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 2.52 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 1.72 ล้านบาท ขณะที่ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 33.04 ล้านบาท ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายทั้ง 3 กรณีที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากในด้านค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดเนื่องจาก กิจการที่มีขนาดใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับตัวแทนสูงกว่ากิจการที่มีขนาดเล็ก

ตาราง 1 แสดง ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย (μ)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)
รากที่สองของความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน	-0.00	0.699	0.047	0.057
ค่าตรวจสอบบัญชี	65,000	51,948,042	2,524,148	3,670,670
ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ	10,000	35,912,914	1,715,801	2,377,530
ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร	125,000	37,404,391	33,0362,990	37,734,235

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบการแจกแจงข้อมูลพบว่าตัวแปรทุกตัวมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal distribution) โดยใช้ค่าสถิติของ Shapiro – Wilk ในการทดสอบ ซึ่งมีค่า W ระหว่างเท่ากับ 0.1002-0.993081 และค่า Pr < W (p-value) ระหว่าง 0.1225 – 0.5624 โดยเมื่อเปรียบเทียบกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ปกติใช้ที่ระดับ 0.05 ขณะเดียวกันก็ได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระจากค่า Collinearity statistics พบว่าค่าสถิติจากค่า Tolerances และ Variance inflation factor (VIF) มีขนาดความสัมพันธ์ไม่มากพอที่จะเกิดปัญหาพหุสัมพันธ์ (Multicollinearity) นอกจากนี้ได้ทดสอบค่าความแปรปรวนไม่คงที่ (Heteroscedasticity) และความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) จากค่า Durbin Watson Test ซึ่งค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 1.88-2.11 ซึ่งอยู่ในช่วง 1.8-2.2 จึงไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน

ตาราง 2 ผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	Hypothesized sign	Coefficient	t-test	p-value
Intercept		-0.169 ***	-2.67	0.008
AUDITFEE	+	0.018 ***	7.54	<.001
AUDITCFEE	+	0.717 **	2.17	0.030
EXCREM	+	3.066 ***	6.09	<.001
R ²				0.116

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการศึกษาที่ได้พบว่าค่า R² อยู่ในระดับต่ำคือระหว่าง 0.116 สาเหตุที่ค่าอยู่ในระดับต่ำนั้น ส่วนหนึ่งมาจากตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้โดยเฉพาะตัวแปรตามคือค่าความแปรปรวน ซึ่งตัวแปรดังกล่าวได้ผ่านการวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยของข้อมูลมาก่อนแล้วหนึ่งครั้ง และครั้งนี้ได้นำตัวแปรตามข้างต้นมาใช้ในแบบจำลองสมการถดถอยอีก จึงทำให้ค่า R² แสดงค่าไม่สูง อย่างไรก็ตาม ค่า R² ที่พบในงานวิจัยครั้งนี้ไม่ได้แตกต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาตามการศึกษาของ Baxter (2007) ซึ่ง R² อยู่ในระดับต่ำเช่นกันโดยวิธีการวัดค่าของตัวแปรตามเหมือนกับงานวิจัยครั้งนี้

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนกับความสามารถในการประมาณการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (PRED) กับตัวแปรอิสระ พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสามารถประมาณการกำไร โดยค่าใช้จ่ายของประธานฝ่าย

บริหารและคณะกรรมการบริหาร (EXECREM) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการประมาณการกำไรมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือตัวแปรค่าตรวจสอบบัญชี (AUDITFEE) ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน และลำดับสุดท้ายคือ ตัวแปรค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ (AUDITCFEE) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาประสิทธิภาพของต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยต้นทุนตัวแทนในการศึกษาคั้งนี้เป็นจำนวนเงินที่ตัวการจ่ายผลตอบแทนที่เหมาะสมเพื่อลดความขัดแย้งในผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน โดยสรุปคือ ค่าตรวจสอบบัญชีคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 2.52 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 1.72 ล้านบาท ขณะที่ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารคิดเป็นจำนวนเงินเฉลี่ย 33.04 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายที่ตัวการจ่ายเป็นจำนวนเงินให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนโดยเฉพาะประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารมีจำนวนที่มากที่สุดเป็นจำนวนสูงสุคนั้นก็เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร ดำเนินการบริหารงานและนโยบายให้กิจการไปในทิศทางหรือดำเนินการตามพันธสัญญาที่ให้ไว้กับตัวการโดยมีจำนวนสูงสุดคือ 37.40 ล้านบาท และเป็นหลักประกันว่า ตัวแทนจะไม่ดำเนินการบางอย่าง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวการ (Jensen and Meckling, 1976) เนื่องจากทั้งประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารบริหาร เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการสร้างกำไรและความยั่งยืนของกิจการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mollah et al. (2019) ที่พบว่า ประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารของกิจการมีอิทธิพลต่อความสามารถประมาณการผลการดำเนินงานและกระแสเงินสดในอนาคตของกิจการ

ผลการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรพบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสามารถประมาณการกำไร โดยค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการประมาณการกำไรมากที่สุด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือตัวแปรค่าตรวจสอบบัญชี ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน และลำดับสุดท้ายคือ ตัวแปรค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีตัวแทน โดยเฉพาะตัวแทนด้านค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบบัญชีกับค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ เนื่องจากการตรวจสอบโดยเฉพาะจากผู้ตรวจสอบอิสระก็เพื่อให้สะท้อนถึงความเหมาะสมของการจัดทำรายงานทางการเงินที่จัดทำโดยฝ่ายบริหารของกิจการ (Watts and Zimmerman, 1983) ซึ่งจะทำให้รายงานทางการเงินมีความเที่ยงตรงหรือความแปรปรวนต่ำส่งผลต่อประสิทธิภาพในการประมาณการกำไรของกิจการ สอดคล้องกับการศึกษาของ Mazadu and Yusha (2020) ที่พบว่ารายงานทางการเงินมีผลต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าหุ้นของกิจการ ขณะที่ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารที่มีความสัมพันธ์ไปในทิศทาง

เดียวกับความสามารถประมาณการกำไรก็เพราะมีการจ่ายค่าตอบแทนในระดับที่เหมาะสมดำเนินการตามพันธสัญญาที่ให้ไว้กับตัวการหรือผู้ถือหุ้น ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Lilling (2006) ที่พบว่าผลตอบแทนที่จ่ายให้กับประธานฝ่ายบริหารนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับกำไร

การศึกษานี้ยังบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทการตรวจสอบบัญชี และคณะกรรมการตรวจสอบก็เพื่อเป็นการคานอำนาจการบริหารงานของประธานฝ่ายบริหารกับคณะกรรมการบริหารซึ่งจะส่งผลให้กิจการมีกำไรที่มีความผันแปรต่ำหรือสามารถประมาณการได้ เพราะการศึกษาของ Abubakar, Lawal and Mohamed (2020) พบว่าผู้ถือหุ้นที่เป็นฝ่ายบริหารและมีอำนาจในการจัดการมีผลต่อการบริหารจัดการกำไรที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ผลการศึกษานี้ยังแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายที่กิจการจ่ายให้กับตัวแทนนั้นมีประสิทธิภาพส่งผลต่อความสามารถประมาณการกำไรของกิจการ โดยจะเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ให้กิจการใช้เป็นแนวทางให้กิจการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสมให้กับผู้มีส่วนร่วมในการเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น เพื่อให้ดำเนินการตามพันธสัญญา ลดความขัดแย้งในผลประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ในการปฏิบัติ

1.1 การจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวแทนคือค่าตรวจสอบบัญชี และค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบซึ่งมีจำนวนค่อนข้างต่ำอาจจะไม่เป็นที่สนใจให้การตรวจสอบดูแล หรือสร้างความสมดุลในการกำกับและตรวจสอบไม่มีประสิทธิภาพมากนัก ดังนั้นอาจจะต้องมีการปรับเพิ่มค่าตอบแทนให้กับกรรมการตรวจสอบบัญชีและคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อจูงใจให้การกำกับดูแลและตรวจสอบกิจการมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ผลการศึกษาค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนตัวแทนกับความสามารถประมาณการกำไรที่มีนัยสำคัญทางสถิติและทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความสามารถประมาณการกำไรแสดงให้เห็นว่าต้นทุนซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายทั้ง 3 ด้านคือ ค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหาร ค่าตรวจสอบบัญชี และค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการตรวจสอบ มีประสิทธิภาพต่อการประมาณการกำไรเนื่องจาก ส่งผลให้การกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของกิจการมีความเหมาะสม รายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ ส่งผลให้กำไรที่แสดงในรายงานงบการเงินมีความผันผวนต่ำ ทั้งนี้ตัวแปรด้านค่าใช้จ่ายของประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารที่มีเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการประมาณการกำไรมากที่สุดนั้นก็จะเป็นส่วนหนึ่งให้กิจการนำไปกำหนดเป็นนโยบายในการจ่ายค่าตอบแทนให้กับประธานฝ่ายบริหารและคณะกรรมการบริหารในระดับที่เหมาะสมต่อไปเนื่องจาก เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานและการกำกับดูแลกิจการมากที่สุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ที่สนใจศึกษาเพิ่มเติม อาจศึกษาต้นทุนตัวแทนในด้านค่าใช้จ่ายอื่นที่เกี่ยวกับตัวแทน เช่น กระแสเงินสดอิสระคงเหลือของกิจการ ซึ่งจะได้ครอบคลุมการศึกษาเรื่องต้นทุนตัวแทนมากขึ้น เพราะกระแสเงินสดอิสระที่คงเหลืออยู่ในกิจการหากมีเป็นจำนวนมากกิจการก็จะเสียโอกาสในการนำเงินนั้นไปลงทุนก่อให้เกิดรายได้และกำไรของกิจการมากขึ้น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- สุภานี นวกุล. (2553). *การกำกับดูแลกิจการกับความสามารถในการแข่งขันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Abubakar, A.H., Lawal, A.M. and Mohamed, M.I. (2020). Ownership structure and real earnings management: evidence from Nigeria. *Journal of Management Theory and Practice*, 1 (3), 43-50.
- Baxter, P. J. (2007). *Audit committees and financial reporting quality*. (Doctoral dissertation). Queensland, University of Southern Queensland.
- Boonlert-U-Thai, K., Meek, G. K. and Nabar, S. (2006). Earnings attributes and protection: International evidence. *The International Journal of Accounting*, 41(4), 327-357.
- Intakhan, P. and Ussahawanitchakit, P.(2009). Earnings management in Thailand: Effects on financial reporting reliability, stakeholder acceptance and corporate transparency. *Journal of International Finance and Economics*, 9(3), 1-23.
- Jensen, M.C. (1986). Agency cost of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *American Economic Review*, 76(2), 323-329.
- Jensen, M.C. and Meckling, W.H. (1976). Theory of the firm: managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of Financial Economics*, 4(3), 305-360.
- Lilling, M. S. (2006). The link between CEO compensation and firm performance: Does simultaneity matter?. *Atlantic Economic Journal*, 34(1), 101-114.
- Mazadu, S.A., and Yusha' u, K.S. (2020). Earnings predictability and adoption of international financial reporting standard in the nigerian deposit money banks. *Accounting and Taxation Review*, 4(2): 57-74.
- Mccolgan, P. (2001). *Agency theory and corporate governance: A review of the literature from a UK perspective*. Retrieved June 24, 2021, from [http:// www.ppge.ufrgs.br/giacomo/arquivos/gov-corp/mccolgan-2001.pdf](http://www.ppge.ufrgs.br/giacomo/arquivos/gov-corp/mccolgan-2001.pdf)

Mollah, S., Farooque, O.A., Mobarek, A., and Molynuex, P. (2019). Bank corporate governance and future earnings predictability. *Journal of Financial Services Research*, 56(3), 369–394

Watts, R.L. and Zimmerman, J.L. (1983). Agency problems, auditing, and the theory of the firm: Some evidence. *Journal of Law and Economics*, 26(3), 613-633.

การวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 31 กรกฎาคม 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 9 กันยายน 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 23 กันยายน 2564

ธำนิษฐ์ ไชยเย็น*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กัญญ์ณัฐ มีสุข² และกัญญ์ณกรณ์ มิ่งสมร³

นักศึกษาปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ หมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 1 บริษัท คือ บริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย เครื่องมือในการศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์แนวโน้ม และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินรายปีของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ตั้งแต่ปี 2558 – 2562 ผลการศึกษาพบว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมของบริษัทค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ โดยสัดส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับที่มากกว่าหนี้สิน แม้ความสามารถในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารลดลง แต่บริษัทยังคงมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีฐาน อัตราส่วนสภาพคล่องยังคงอยู่ในระดับต่ำแต่ดีขึ้น อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านลูกหนี้ดีขึ้น แต่ประสิทธิภาพทางด้านสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์รวม และสินทรัพย์ถาวรลดลงเล็กน้อย อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ดีขึ้นเช่นเดียวอัตราส่วนทางการเงินการตลาดของหุ้น แต่ได้ปรับย่อลงในปี 2562

คำสำคัญ : การวิเคราะห์ส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์แนวโน้ม การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน หมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ

Financial Analysis of XYZ Hotel Public Company Limited and Subsidiaries

Received: July 31, 2021

Revised: September 9, 2021

Accepted: September 23, 2021

Tanin Chaivesh^{1*}

Assistant Professor Dr., Management Science,
Pibulsongkram Rajabhat University

Kanyanat Meechubot², Pattaraporn Mingsamorn³

Bachelor Students, Management Science, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The objective of this study was to analyze the financial position and performance of the company in tourisms and leisure sector, service industry group. The sample group by purposive sampling of this study was one company, namely XYZ Hotel Public Company Limited and subsidiaries. The study tools included common size analysis, trend analysis and financial ratio analysis using secondary data from annual financial statements of XYZ Hotel Public Company Limited and subsidiaries since 2015 - 2019. The results showed that the overall performance of the company is satisfactory. Non-current assets had continued to decline. Shareholders' equity increased to a level greater than liabilities. Even though the ability to control selling, general and administrative expense had decreased, the company still posted a higher net profit compared to the base year. The liquidity ratio remained low but had improved. The efficiency ratio of accounts receivable had improved but the efficiency of inventories, total assets and fixed assets decreased slightly. The better debt ratio, as well as the marketability ratio but had been reduced in 2019.

Keyword: Common Size Analysis, Trend Analysis, Financial Ratio Analysis, Tourisms and Leisure Sector

* ผู้ประสานงานหลัก: tat.c@psru.ac.th

บทนำ

รายได้จากการท่องเที่ยว เป็นหนึ่งในรายได้หลักของประเทศไทย จากขนาดเศรษฐกิจของประเทศไทยประมาณ 15.9 ล้านล้านบาท สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council) ได้คำนวณสัดส่วนของภาคการท่องเที่ยวต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product, GDP) โดยเป็นการรวมทั้งรายได้ทางตรง เช่น รายได้จากธุรกิจโรงแรม สนามบิน สายการบิน ธุรกิจทัวร์ และคาดการณ์รายได้ทางอ้อม เช่น รายได้จากร้านอาหาร เสื้อผ้า ของที่ระลึก ธุรกิจบันเทิงต่าง ๆ พบว่าในแต่ละปี รายได้จากการท่องเที่ยวอยู่ประมาณ 3.0 – 3.4 ล้านล้านบาท ตัวเลขดังกล่าวคิดเป็นสัดส่วนมากถึงร้อยละ 18.8 – 21.6 ของขนาดเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งนี้ การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ช่วยทำให้ธุรกิจขยายตัว รวมถึงการเกิดขึ้นของธุรกิจรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น โดยผลสำรวจที่น่าสนใจเกี่ยวกับธุรกิจบริษัทโรงแรม พบว่า ไทย 1 ใน 3 ประเทศที่สร้างอาชีพในสายงานโรงแรมมากที่สุดในโลก รองจากอินเดีย และบราซิล (กิตติ เกิดเปี่ยม, 2558)

จากข้อมูลสถานการณ์การท่องเที่ยวในเดือนธันวาคม 2562 ซึ่งเป็นช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว พบว่า มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้าไทยอยู่ที่ 3.93 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 2.48 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันในปีที่ผ่านมา สร้างรายได้ 0.19 ล้านล้านบาท หดตัวร้อยละ 2.25 แสดงให้เห็นว่า เศรษฐกิจท่องเที่ยวของประเทศไทยยังคงเติบโตด้านจำนวนนักท่องเที่ยวที่ขยายตัวจากมาตรการยกเว้นค่าธรรมเนียมวีซ่า (Visa on Arrival) แต่ด้านรายได้ที่หดตัวเป็นผลมาจากค่าเงินบาทแข็งค่า ทำให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังการใช้จ่ายในไทย (บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ไทยพาณิชย์ จำกัด, 2563) ขณะเดียวกันเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุที่เศรษฐกิจทั่วโลกได้รับผลกระทบจากการค้าระหว่างประเทศที่ชะลอตัวจากนโยบายกีดกันทางการค้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลพวงของปัญหาสงครามการค้าระหว่างสหรัฐอเมริกากับจีน จากสถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อธุรกิจโรงแรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากธุรกิจโรงแรมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับทิศทางการท่องเที่ยว (สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2563) นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาปัญหาธุรกิจโรงแรมในไทย พบว่า สถานการณ์แข่งขันด้านอุปทานที่พักและโรงแรมที่ขยายตัวมากขึ้นเมื่อเทียบกับอัตราการเติบโตของอุปสงค์ โดยเฉพาะในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่อุปทานโรงแรมจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีในปี 2562 โดยส่วนใหญ่เป็นโรงแรมระดับ First-class อีกทั้งตลาดที่พักให้เช่าระยะสั้นได้เสนอขายห้องพักผ่านแพลตฟอร์มจองห้องพักออนไลน์ต่าง ๆ กำลังขยายตัว ทั้งนี้ในปี 2562 – 2563 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทยมีอัตราการเติบโตในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับจำนวนอุปทานโรงแรมที่ขยายตัว เป็นปัจจัยกดดันสำคัญต่ออัตราค่าห้องพักเฉลี่ย และอัตราการเข้าพัก (สุโชติ ธีรวรรณรัตน์, 2562) ด้วยเหตุนี้ คณะผู้ศึกษาจึงให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ทางการเงินของอุตสาหกรรมบริหาร หมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเลือกศึกษาบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย เนื่องจากโดยพื้นฐานการดำเนินธุรกิจของบริษัทเน้นการลงทุนภายในประเทศ และเมื่อพิจารณาตามสัดส่วนของรายได้รวม พบว่า เป็นบริษัทรายใหญ่อันดับต้น ๆ ที่สำคัญของไทย ถึงแม้ว่าบริษัทจะไม่ใช่นักนำ

ตลาดเมื่อเทียบกับบริษัทไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล ที่นอกจากเป็นผู้นำตลาดในประเทศแล้วยังได้ดำเนินธุรกิจโรงแรมมากกว่า 53 ประเทศ (ประชาชาติธุรกิจ, 2561) แต่ในการศึกษาครั้งนี้เน้นบริษัทรายใหญ่ที่ดำเนินธุรกิจโรงแรมภายในประเทศเป็นหลัก จึงเลือกศึกษาบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ทั้งนี้ นอกจากบริษัทดำเนินธุรกิจโรงแรมหลายแบรนด์แล้ว ยังมีธุรกิจอาหารภายใต้แบรนด์ของตนเองที่มีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นต้น (ลงทุนศาสตร์, 2563) ผลการวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทดังกล่าวจากการศึกษาครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการตัดสินใจสำหรับผู้บริหาร ผู้ลงทุน หรือผู้ที่สนใจทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ Hayes (2006) ที่อธิบายว่าการวิเคราะห์ทางการเงินเป็นการแสดงถึงข้อมูลทางการเงิน ความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมต่าง ๆ ที่กิจการดำเนินงาน ความสามารถในการทำไร และการรับรู้ของนักลงทุน เช่นเดียวกับมุมมองของ Brigham and Gapenski (1997) ที่ว่าการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน นอกจากเป็นการพยากรณ์อนาคตของกิจการ ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการวางแผนปฏิบัติงานของกิจการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ หมวดการท่องเที่ยงและสันทนาการ กรณีศึกษา บริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการวิเคราะห์ทางการเงินตามลำดับช่วงเวลา สามารถอธิบายได้ดังนี้

Ross (2003) กล่าวว่า ผลประกอบการทางการเงินสามารถนำมาคำนวณเป็นอัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อสะท้อนสถานะของกิจการ ซึ่งประกอบด้วย สภาพคล่องของกิจการ ความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ และมูลค่ากิจการ ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงต้องประเมิน ปุณยวีร์ ใจเดช (2556) ได้วิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจเหล็ก โดยใช้ข้อมูลทศุยภูมิจากงบการเงินรายปีของบริษัท ไทย-เยอรมันโปรดักส์ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี 2551 – 2555 ด้วยวิธีการวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์แนวนำมการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า ช่วงปี 2551 – 2553 ผลการดำเนินงานของบริษัทอยู่ในภาวะขาดทุน สัดส่วนของสินทรัพย์อยู่ในระดับคงที่ แต่มีสัดส่วนหนี้สินเพิ่มขึ้น และส่วนของผู้ถือหุ้นลดลง และต้นทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร นโยบายการเงินอยู่ในอัตราส่วนที่ไม่น่าพอใจ แต่ในช่วงปี 2554 – 2555 บริษัทเริ่มมีกำไร ส่งผลให้สภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร นโยบายการเงินอยู่ในอัตราส่วนที่ดีขึ้น

จากเดิม ศิริวรรณ ลัมสมบัติอนันต์ และพงษ์สรรค์ สีสาทงส์จุฑา (2556) ได้ทำวิธีวิเคราะห์เช่นเดียวกับงานของ ปุณณวีร์ โดยเลือกศึกษาบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ หมวดธุรกิจบริการเฉพาะกิจ กรณีศึกษา บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน) ในช่วง 5 ปีย้อนหลัง ผลการศึกษา พบว่า บริษัทมีแนวโน้มทำรายได้และกำไรเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการลงทุนสินทรัพย์เพิ่มขึ้น ส่วนสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่มีระยะเวลาในการเก็บหนี้มากกว่าระยะเวลาการชำระหนี้ อาจมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของบริษัทได้ในภายหลัง อัตราส่วนวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โพธิ์ตะวัน ทิโยตระกูล ปานฉัตร อากาธิ์ และจิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย (2561) ศึกษาสุขภาพด้านการเงินของสหกรณ์การเกษตรอำเภอในจังหวัดเชียงราย จำนวน 10 แห่งในช่วงปี 2557 – 2558 โดยวิเคราะห์ทางการเงิน 4 ด้าน คือ สภาพคล่อง ความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ ความสามารถในการบริหารหนี้สิน และความสามารถในการทำกำไร ผลการศึกษา พบว่า สหกรณ์การเกษตรเมืองพาน จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีสุขภาพด้านการเงินอยู่ในระดับที่ดีสุด กล่าวคือ มีค่าคะแนนเฉลี่ยในทุกด้านสูงสุด ขณะที่สหกรณ์การเกษตรเชียงแสน จำกัด มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกด้านต่ำสุด งานศึกษาของชลกนก ไขจิต คณิน (2562) ได้ศึกษาฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทไทยสตาร์ ซัพพลาย จำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจวัสดุก่อสร้างและรับเหมา โดยทำวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทในช่วงปี 2556 – 2560 ผลการศึกษา พบว่า บริษัทมีสภาพคล่องอยู่ในระดับดี มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ มีความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้นได้ และมีความสามารถในการทำกำไร

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย โดยใช้การวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์แนวโน้ม และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือในการศึกษาเช่นเดียวกันกับงานวิจัยส่วนใหญ่ข้างต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ในระหว่างปี 2558 - 2562 จากระบบสารสนเทศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง การวิเคราะห์แนวโน้ม และการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน โดยนำข้อมูลเชิงปริมาณมาประมวลผลด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์ เอ็กเซล (Microsoft Excel) ทั้งนี้ หลักเกณฑ์การวิเคราะห์ของแต่ละวิธี มีรายละเอียด ดังนี้

การวิเคราะห์ย่อส่วนตามแนวดิ่ง (Common Size Analysis) เป็นการวิเคราะห์สัดส่วนของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินของบริษัท ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยแสดงในรูปร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบโครงสร้างทางการเงินของบริษัทในช่วงเวลาหนึ่งกับอีกช่วงเวลาหนึ่ง หรือเปรียบเทียบโครงสร้างทางการเงินของบริษัทกับของบริษัทอื่น ณ ช่วงเวลาเดียวกันที่ต้องการศึกษา

การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) เป็นการดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่าง ๆ ในงบการเงิน เมื่อเวลาผ่านไป แบ่งเป็น 2 วิธี คือ การเปรียบเทียบกับงวดก่อน และการกำหนดงวดใดงวดหนึ่งเป็นฐานในการเปรียบเทียบในครั้งนั้น คณะผู้ศึกษาได้ใช้วิธีหลัง โดยกำหนดข้อมูลปี 2557 เป็นปีฐาน และใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานในการวิเคราะห์ เพื่อชี้ให้เห็นว่ารายการใดมีแนวโน้มสูงขึ้น ลดลง หรือไม่เปลี่ยนแปลงจากปีฐาน และผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจหรือไม่อย่างไร

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) เป็นการวัดความสามารถในแต่ละด้านของบริษัท โดยนำรายการต่าง ๆ ในงบการเงินมาเทียบอัตราส่วนเพื่อหาความสัมพันธ์ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด จึงช่วยให้ผู้วิเคราะห์ทราบถึงสภาพทางการเงิน ประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัทได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ การวัดความสามารถของบริษัทแบ่งเป็น 5 ประเภท ได้แก่ อัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร และอัตราส่วนทางการตลาดของหุ้น รายละเอียดแต่ละประเภท ดังแสดงในตาราง 1

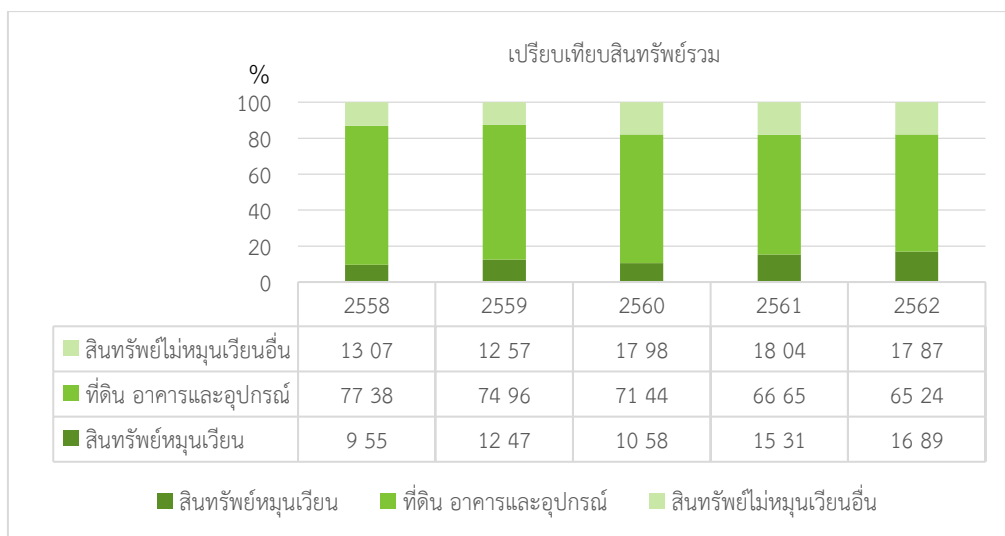
ตาราง 1 ประเภทและเกณฑ์การวัดของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

ประเภทอัตราส่วนทางการเงิน	เกณฑ์การวัด
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง : เป็นการวัดความสามารถในการบริหารสภาพคล่องของบริษัท	
1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
2. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน : เป็นการวัดความสามารถในการบริหารการลงทุนในสินทรัพย์ของบริษัทว่าก่อให้เกิดประโยชน์ได้ดีเพียงใด	
2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บหนี้	ตัวเลขยิ่งต่ำยิ่งดี
2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
2.4 ระยะเวลาเฉลี่ยการขายสินค้าคงเหลือ	ตัวเลขยิ่งต่ำยิ่งดี
2.5 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
2.6 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี

ประเภทอัตราส่วนทางการเงิน	เกณฑ์การวัด
3. อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ : เป็นการวัดโครงสร้างทางการเงินของบริษัทว่ามีสัดส่วนหนี้สิน เป็นกี่เท่าของทุน โดยการมีหนี้มากเกินไป ย่อมเป็นภาระทางด้านดอกเบี้ยและมีความเสี่ยงที่อาจทำให้ ขาดสภาพคล่องได้	
3.1 อัตราส่วนหนี้สิน	ตัวเลขสูง ความเสี่ยงสูง
3.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ตัวเลขยิ่งน้อยยิ่งดี
3.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
4. อัตราส่วนความสามารถทำกำไร : เป็นการวัดถึงกำไรต่อยอดขาด รวมถึงการวัดผลตอบแทนการลงทุน ของผู้ถือหุ้น และการลงทุนในทรัพย์สิน	
4.1 อัตรากำไรขั้นต้น	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
4.2 อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
4.3 อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
4.4 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี
5. อัตราส่วนทางการตลาดของหุ้น : เป็นอัตราส่วนที่ผู้ถือหุ้น หรือผู้ที่สนใจจะลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัท นำมาพิจารณาเพื่อการตัดสินใจ	
5.1 อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งคาดว่าจะกำไรจะสูง
5.2 อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี	ตัวเลขยิ่งสูงยิ่งดี

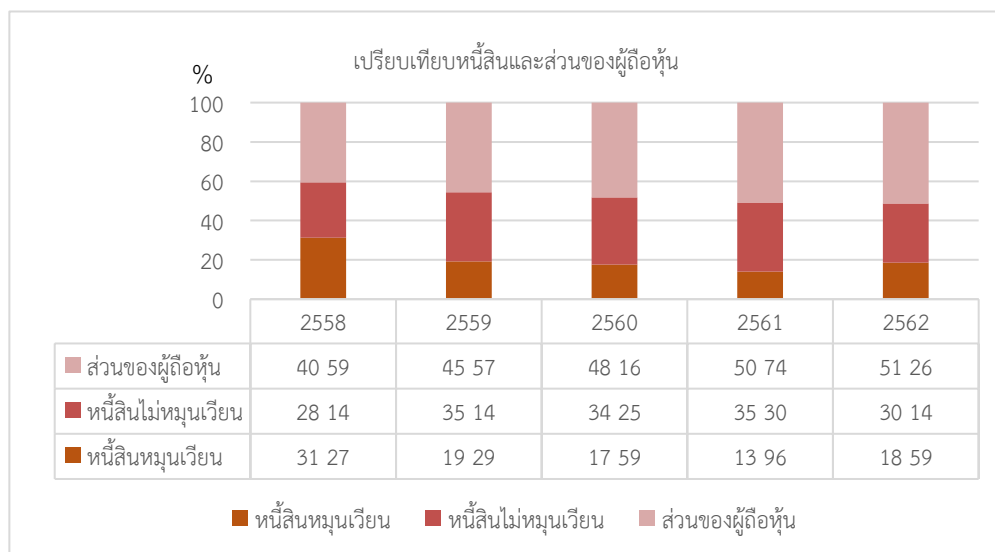
ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง เป็นการลดตัวเลขของแต่ละรายการที่ปรากฏในงบดุลและงบกำไร ขาดทุนให้เป็นอัตราร้อยละ เพื่อแสดงและเน้นให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างของงบการเงิน ได้ผลลัพธ์ การคำนวณในปี 2558 – 2562 ดังแสดงในรูปที่ 1 รูปที่ 2 และรูปที่ 3 ตามลำดับ

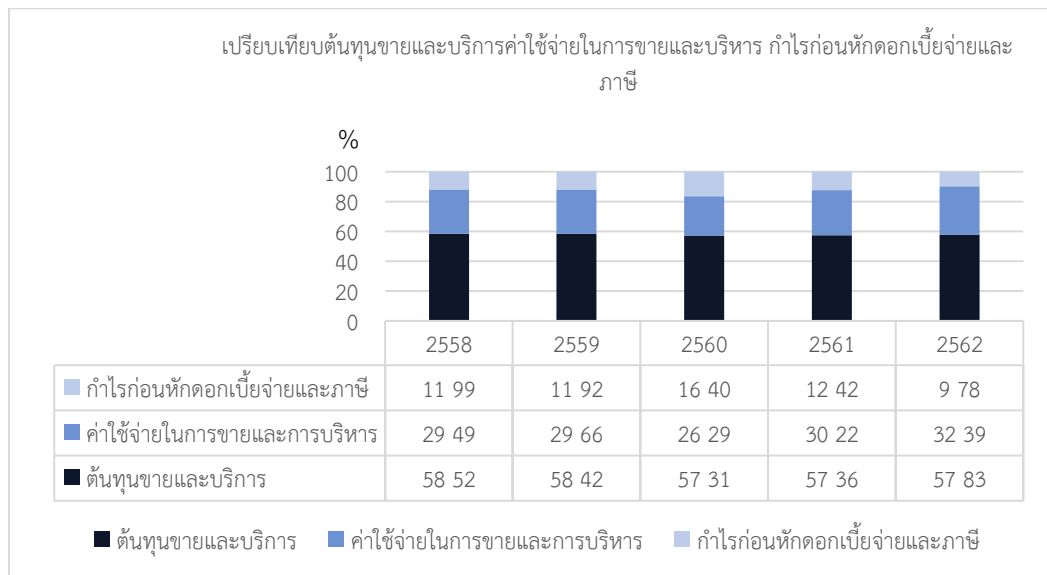
ภาพ 1 แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบสินทรัพย์ทั้งสิ้นตามวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง ปี 2558 – 2562

จากภาพ 1 ผลการคำนวณโดยใช้วิธีอัตราย่อส่วนตามแนวดิ่งนั้น พบว่า ข้อมูลด้านสินทรัพย์ของบริษัท ตลอดระยะเวลา 5 ปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 – 2562 มีโครงสร้างอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน กล่าวคือ โครงสร้างการลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2560 และปรับตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในปีต่อ ๆ มา ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่ดีต่อสภาพคล่องของบริษัท และเมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ลูกหนี้การค้าและสินค้าคงเหลือ มีแนวโน้มสูงขึ้น ในส่วนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นในปีต่อ ๆ มา และลดลงในปี พ.ศ. 2562

ภาพ 2 แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นตามวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง ปี 2558 – 2562

จากภาพ 2 โครงสร้างทางการเงินตลอดระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ปี 2558 ส่วนของผู้ถือหุ้นมีการเพิ่มขึ้นจนถึงปี 2562 แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของบริษัท โดยในปี 2558 – 2561 หนี้สินหมุนเวียนมีแนวโน้มลดลงอย่างมากและต่อเนื่อง แต่ได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี ในปี 2562 ขณะที่หนี้สินไม่หมุนเวียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2559 – 2561 และลดลงในปี 2562 แต่ในภาพรวมสัดส่วนของหนี้สินลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทมีความสามารถที่จะชำระหนี้สินและเงินกู้ยืมอื่น ๆ ได้

ภาพ 3 แผนภูมิแท่งเปรียบเทียบต้นทุนขายและบริการ ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร และกำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีตามวิสัยทัศน์ตามแนวดิ่ง ปี 2558 - 2562

จากภาพ 3 เห็นได้ว่า ตลอดระยะเวลา 5 ปี สัดส่วนต้นทุนขายและบริการได้ลดลงโดยเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก สำหรับค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหารนั้นไม่คงที่ กล่าวคือ เพิ่มขึ้นในปี 2559 แล้วลดลงในปี 2560 เพิ่มขึ้นอีกครั้งนับตั้งแต่ปี 2561 แสดงให้เห็นถึงผู้บริหารมีความสามารถลดลงในการควบคุมค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ และเมื่อพิจารณาในส่วนของกำไรก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีนั้น บริษัทมีกำไรในระดับที่ค่อนข้างผันผวน โดยเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2560 แล้วลดลงอย่างมากในปี 2562 ซึ่งอาจเป็นการส่งสัญญาณที่ไม่ดีต่อการดำเนินงานของบริษัท

การวิเคราะห์แนวโน้ม คณะผู้ศึกษาได้กำหนดให้ข้อมูลปี 2557 เป็นปีฐาน และใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานในการวิเคราะห์ ผลการคำนวณดังแสดงตามตารางที่ 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์แนวโน้มของหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินไม่หมุนเวียน ส่วนของผู้ถือหุ้น ยอดขายสุทธิ ต้นทุนขาย และกำไรขั้นต้น ปี 2558 – 2562

รายการ	หน่วย	2557 (ปีฐาน)	2558	2559	2560	2561	2562
หนี้สินหมุนเวียน	ล้านบาท	5,344.49	7,643.65	4,705.65	4,404.77	3,692.26	5,129.19
	%	100.00	143.02	88.05	82.42	69.08	95.97
หนี้สินไม่หมุนเวียน	ล้านบาท	10,693.88	6,879.09	8,573.87	8,574.16	9,335.50	8,316.78
	%	100.00	64.33	80.17	80.18	81.30	77.77
รวมหนี้สิน	ล้านบาท	16,038.38	14,522.74	13,279.52	12,978.93	13,027.77	13,445.97
	%	100.00	90.55	82.80	80.92	81.23	83.84
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	ล้านบาท	8,731.48	9,920.75	11,117.28	12,058.37	13,419.67	14,143.62
	%	100.00	113.62	127.32	138.10	153.70	162.00
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	1.84	1.46	1.20	1.08	0.97	0.95
ยอดขายสุทธิ	ล้านบาท	17,850.63	18,822.74	19,448.16	19,814.43	21,262.93	20,622.75
	%	100.00	105.45	108.95	111.00	119.12	115.53
ต้นทุนขาย	ล้านบาท	10,745.10	11,066.51	11,455.47	11,531.57	12,368.31	12,188.68
	%	100.00	103.00	106.61	107.32	115.11	113.43
กำไรขั้นต้น	ล้านบาท	7,105.53	7,756.23	7,992.69	8,282.86	8,894.68	8,434.07
	%	100.00	109.16	112.50	116.57	125.18	118.70
กำไรสุทธิ	ล้านบาท	1,706.90	2,256.26	2,336.60	2,533.50	2,882.30	2,274.60
	%	100.00	132.18	136.90	148.43	168.90	133.26

จากตาราง 2 เป็นผลการวิเคราะห์แนวโน้มอัตราร้อยละของปีฐาน คือปี 2557 ของหนี้สินหมุนเวียน หนี้สินไม่หมุนเวียน ส่วนของผู้ถือหุ้น ยอดขายสุทธิ ต้นทุนขาย และกำไรขั้นต้น ระหว่างปี 2558 – 2562 จากอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน แสดงให้เห็นว่า ในช่วงปี 2558 – 2560 แหล่งเงินทุนของบริษัทได้มาจากการกู้ยืมมากกว่าการใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนดังกล่าวมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2561 และ 2562 มีค่าน้อยกว่าหนึ่ง แสดงให้เห็นว่าบริษัทไม่ได้หาเงินลงทุนด้วยการกู้ยืมเป็นหลัก ทำให้หนี้สินรวมมีมูลค่าน้อยกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น เมื่อพิจารณากำไรสุทธิ พบว่า กำไรสุทธิของบริษัทมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก แต่ในช่วงปี 2562 กำไรสุทธิลดลงจากปี 2561 แต่ยังคงได้กำไรสุทธิมากกว่าปีฐาน ในส่วนของยอดขายสุทธิ ต้นทุนขาย และกำไรขั้นต้นในปี 2558 ถึงปี 2561 มีการเพิ่มขึ้น แต่ในช่วงปี 2562 ยอดขายสุทธิ ต้นทุนขาย และกำไรขั้นต้น มีการลดลงจากปี 2561 แต่ยังคงเพิ่มขึ้นมากกว่าปีฐานเช่นกัน

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ทั้งอัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) อัตราส่วนประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Efficiency Ratio) อัตราส่วนความสามารถในการก่อหนี้ (Debt Ratio หรือ Leverage Ratio) อัตราส่วนความสามารถทำกำไร (Profitability Ratio) อัตราส่วนทางการตลาดของหุ้น (Marketability Ratio) ดังแสดงตามตารางที่ 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทโรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อย ปี 2558 – 2562

อัตราส่วนทางการเงิน	2558	2559	2560	2561	2562
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง					
1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	0.31	0.65	0.60	1.10	0.91
1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	0.22	0.48	0.42	0.87	0.74
2. อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน					
2.1 อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (ครั้ง)	19.26	20.90	22.04	24.67	25.34
2.2 ระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บหนี้ (วัน)	17.90	17.60	15.84	14.82	13.53
2.3 อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (ครั้ง)	16.89	15.74	14.52	14.97	14.20
2.4 ระยะเวลาเฉลี่ยการขายสินค้าคงเหลือ (วัน)	21.60	23.19	25.14	24.37	25.70
2.5 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.77	0.80	0.79	0.80	0.75
2.6 อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (ครั้ง)	0.85	0.91	0.89	0.95	0.90
3. อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้					
3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (เท่า)	0.59	0.54	0.52	0.49	0.49
3.2 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	1.46	1.19	1.08	0.97	0.95
3.3 อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (เท่า)	5.98	7.83	14.74	13.09	9.63
4. อัตราส่วนความสามารถทำกำไร					
4.1 อัตรากำไรขั้นต้น (%)	41.21	41.10	41.80	41.83	40.90
4.2 อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ (%)	9.31	10.06	10.55	10.70	8.77
4.3 อัตราผลตอบแทนสุทธิจากสินทรัพย์รวม (%)	7.17	8.02	8.35	8.60	6.56
4.4 อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (%)	17.66	17.60	17.34	16.95	12.79
5. อัตราส่วนทางการตลาดของหุ้น					
5.1 อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้น (เท่า)	26.70	27.55	28.23	29.90	23.76
5.2 อัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (เท่า)	6.40	6.89	9.54	7.52	5.94

จากตาราง 3 วิเคราะห์ได้ดังนี้

สภาพคล่องทางการเงินของบริษัทในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว มีค่าต่ำกว่าหนึ่ง ในทุกปี (ยกเว้นในปี 2561 ที่อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่ามากกว่า

หนึ่ง) แสดงว่าบริษัทขาดสภาพคล่อง มีหนี้สินระยะสั้นมากกว่าสินทรัพย์ระยะสั้น ซึ่งย่อมส่งผลโดยตรงต่อการชำระหนี้ระยะสั้นของบริษัทตลอดจนการจ่ายดอกเบี้ยจ่ายจากการกู้ยืมเงินที่อาจเกิดปัญหาได้ง่าย

เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพการดำเนินงาน พบว่า อัตราการหมุนเวียนลูกหนี้การค้ามีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี กล่าวคือ อัตราส่วนนี้มีค่ามากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทสามารถเก็บเงินจากลูกหนี้ได้ในจำนวนที่มากขึ้น หรือเร็วขึ้น เช่นเดียวกับระยะเวลาเฉลี่ยในการจัดเก็บหนี้ที่มีแนวโน้มดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ บริษัทใช้เวลาในจำนวนน้อยวันลงในการเก็บเงินจากลูกหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของจันทนา วัฒนกาญจนะ (2559) ที่พบว่าประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทในหมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการมีแนวโน้มดีขึ้น อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพในส่วนสินค้าคงเหลือมีแนวโน้มที่ไม่ดีนัก กล่าวคือ สามารถเปลี่ยนสินค้าคงเหลือเป็นเงินสดได้บ่อยครั้งลง และระยะเวลาเฉลี่ยการขายสินค้าคงเหลือที่ใช้เวลามากขึ้นในการเปลี่ยนสินค้าคงเหลือออกไปเป็นการขาย ขณะที่ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ถาวร และสินทรัพย์รวมของบริษัทเพื่อสร้างยอดขายยังอยู่ในระดับต่ำ ทรงตัวไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางดีนัก ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากบริษัทอยู่ในช่วงที่มีการลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์จำนวนมาก เพื่อขยายหรือต่อยอดทางธุรกิจด้านโรงแรม

เมื่อพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ เห็นได้ว่า อัตราส่วนหนี้สิน และ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ค่อนข้างมีค่าลดลง แสดงถึงความสามารถที่ดีขึ้น กล่าวคือ บริษัทมีความเสี่ยงทางการเงินน้อยลง ทำให้มีความสามารถในการหาเงินทุนมากขึ้น และโอกาสที่จะชำระหนี้คืนแก่เจ้าหนี้ได้มากขึ้นด้วยเช่นกัน สำหรับอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยมีความผันผวน กล่าวคือ อัตราส่วนนี้ได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นในช่วงแรก โดยมีค่าสูงสุดในปี 2560 และกลับมามีค่าลดลงอีกครั้งจนถึงปี 2562 แต่ยังมีค่ามากกว่าเมื่อเทียบกับค่าในปี 2558 และ 2559 กล่าวคือ ในภาพรวม บริษัทยังมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยจ่ายซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำที่เกิดจากการกู้ยืมเงินอยู่ในระดับที่ค่อนข้างดี ความเสี่ยงทางการเงินจึงอยู่ในระดับต่ำ แม้อาจมีความผันผวนอยู่บ้าง

สำหรับความสามารถทำกำไร เห็นได้ว่า อัตรากำไรขั้นต้น อัตราผลตอบแทนจากกำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ในช่วงปี 2559 ถึงปี 2561 มีการเพิ่มขึ้นน้อยมาก และในปี 2562 อัตราส่วนทั้งสามข้างต้นได้ลดลง แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรที่ลดลง กล่าวคือ บริษัทมีประสิทธิภาพลดลงในการควบคุมค่าใช้จ่าย และกำไรที่เกิดจากการดำเนินงาน รวมทั้งการบริหารสินทรัพย์เพื่อสร้างกำไรก็มีประสิทธิภาพลดลงด้วยเช่นกัน ขณะที่อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงมากที่สุดในปี 2562 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการใช้เงินทุนจากส่วนของผู้ถือหุ้นมีแนวโน้มไม่ดีเท่าที่ควร

และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนทางการตลาดของหุ้น พบว่า อัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้นในช่วงปี 2559 – 2561 ได้เพิ่มขึ้นในทุกปี แสดงให้เห็นว่า ผู้ลงทุนยินดีซื้อหุ้นในราคาตลาดที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับกำไรต่อหุ้น สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรในอนาคต มีแนวโน้มการเติบโตที่ดีขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มีความเสี่ยงที่สูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ในปี 2562 อัตราส่วนนี้มีค่าลดลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ซึ่ง

สะท้อนถึงความเชื่อมั่นที่ลดลงของผู้ลงทุนนั่นเอง สำหรับอัตราส่วนราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีเกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ มีค่าเพิ่มขึ้นในช่วงแรก และได้ลดลงนับแต่ช่วงปี 2561 เป็นต้นมา ซึ่งการสะท้อนความเชื่อมั่นของผู้ลงทุนก็เป็นในทำนองเดียวกันกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อกำไรต่อหุ้นด้วย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ทางการเงิน 5 ปี ตั้งแต่ปี 2558 – 2562 สรุปได้ว่า ผลประกอบการของบริษัท โรงแรม XYZ จำกัด (มหาชน) และบริษัทย่อยในภาพรวมค่อนข้างเป็นที่น่าพอใจ กล่าวคือ จากการวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวดิ่ง และการวิเคราะห์แนวนอน แม้สัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนจะมากกว่าในสินทรัพย์หมุนเวียนค่อนข้างมาก แต่มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งสัญญาณที่ดีขึ้นต่อสภาพคล่องของบริษัท ขณะที่ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นทุกปีจนอยู่ในระดับที่มากกว่าหนี้สิน แสดงให้เห็นว่าบริษัทมีความสามารถที่ดีขึ้นในการชำระหนี้สินและเงินกู้ อย่างไรก็ตาม บริษัทมีความสามารถลดลงในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีจึงค่อนข้างผันผวนโดยเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2560 และลดลงมากถึงร้อยละ 40.37 ในปี 2562 อย่างไรก็ตาม บริษัทยังคงมีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีฐานเมื่อพิจารณาผลของการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัท พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องยังคงอยู่ในระดับต่ำ แม้จะมีสัญญาณที่ดีขึ้นจากสัดส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนที่ลดลงก็ตาม อัตราส่วนวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางด้านลูกหนี้การค้าดีขึ้น สำหรับประสิทธิภาพทางด้านสินค้าคงเหลือ สินทรัพย์รวม และสินทรัพย์ถาวรลดลงแต่ไม่มากนัก อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ในภาพรวมดีขึ้น แม้ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยจะประสบปัญหาอยู่บ้างในปี 2562 แต่ในช่วงปี 2560 – 2561 ถือว่ามีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยที่ดีขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า เช่นเดียวกับภาพรวมของอัตราส่วนความสามารถทำกำไรและอัตราส่วนทางการตลาดของหุ้นที่มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ในปี 2562 ได้ปรับตัวลดลง

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อบริษัทในแง่ที่สามารถใช้เป็นแนวทางหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลบริษัท และลดความเสี่ยงหรือไม่แน่นอนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ ขณะเดียวกันผู้ลงทุนหรือผู้ที่สนใจทั่วไป สามารถนำข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ทางการเงินในครั้งนี้ไปเป็นส่วนหนึ่งเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริการอุตสาหกรรม หมวดการท่องเที่ยวและสันทนาการได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น เป็นต้นว่า สามารถนำผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้เทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมหมวดธุรกิจในกลุ่มบริการดังกล่าว หรือเทียบกับของบริษัทอื่นที่อยู่ในธุรกิจประเภทเดียวกัน

จากข้อจำกัดในการศึกษาครั้งนี้เน้นการวิเคราะห์ทางการเงินของบริษัทซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเท่านั้น โดยถือว่าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐาน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่การทำวิจัยในอนาคตควรให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของบริษัท รวมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ได้แก่ การวิเคราะห์เศรษฐกิจ ทั้งนโยบายเศรษฐกิจของรัฐที่เป็นอุปสรรคหรือให้การสนับสนุนในการดำเนินธุรกิจ ดัชนีชี้วัดภาวะเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราเงินเฟ้อ เป็นต้น หรือแม้แต่ความผันผวนทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ได้แพร่ระบาดในประเทศไทยและทั่วโลก ซึ่งในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนที่จะเกิดสถานการณ์ดังกล่าว

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ เกิดเปี่ยม. (2558). *โครงการธุรกิจโรงแรม The Container Hotel Art of Materials Hotel*. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/1093/1/kitti.kerd.pdf>
- จันทนา วัฒนกาญจนะ. (2559). การศึกษาอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในธุรกิจอุตสาหกรรม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2548 ถึง 2557. *Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)*, 9(3), 1399–1426.
- ชลกนก โฆษิตคณิน. (2562). ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทไทยสตาร์ ชัพพลาย จำกัด ระหว่างปี พ.ศ. 2556–2560. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร*, 7(1), 225–239.
- บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนไทยพาณิชย์ จำกัด. (2563). รายงานประจำปี 2562 กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ เอราวัณ ไฮเทล โกรท. สืบค้น 20 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.scbam.com/th/fund/property-fund/fund-information/erwpf>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2561). ธุรกิจโรงแรม Q2 ทรงตัว “อาหาร-รีเทล” หนุนรายได้รวมโต. สืบค้น 19 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.prachachat.net/tourism/news-206640>
- บุญยวีร์ ใจเดช. (2556). การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม หมวดธุรกิจเหล็กในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2551–2555: กรณีศึกษา บริษัทไทย-เยอรมัน โปรดัคส์ จำกัด (มหาชน). *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 5(1), 24–37.
- โพธิ์ตะวัน ทีโยตระกูล ปานฉัตร อาการักษ์ และ จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย. (2561). การวิเคราะห์สุขภาพด้านการเงินของสหกรณ์การเกษตรอำเภอในจังหวัดเชียงราย : โดยใช้ตัวชี้วัดทางการเงิน. *วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ*, 11(1), 53–62.
- ลงทุนศาสตร์. (2563). หุ้นอะไรอยู่ในเครือ XYZ บ้าง. สืบค้น 19 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.investertest.co/investment/xyz-group-related-stocks/>

-
- ศิริวรรณ ลิ้มสมบัติอนันต์ และ พงษ์สรรค์ สีสานหงส์จุฑา. (2556). การวิเคราะห์งบการเงินบริษัทเบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน) ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2555. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และ บริหารธุรกิจ*, 23(4), 379- 397.
- สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2563). *ดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการท่องเที่ยวในประเทศไทย*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2563, จาก <http://www.thailandtourismcouncil.org/wp-content/uploads/2020/01/Newsletter-Q4.2562.pdf>
- สุโชติ ถิรวรรณรัตน์. (2562). *คิด เห็น share : อุตสาหกรรมโรงแรมไทย ยังต้องเผชิญปัจจัยลบ*. สืบค้น 19 ตุลาคม 2563, จาก https://www.matichon.co.th/uncategorized/news_1669303.
- Brigham, E. F., & Gapenski, L. C. (1997). *Financial Management: Theory and Practice* (8th Ed.). Chicago: Dryden Press.
- Hayes, S. L. (2006). *Finance for Managers*. Boston: Havard Business School Press.
- Ross, S. A., Westerfield, R.W., & Jaffe J. F. (2003). *Corporate Finance* (6th Ed.). Homewood: McGraw-Hill.

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา: กลุ่มทรัพยากร

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 30 มิถุนายน 64
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 10 กันยายน 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 23 กันยายน 2564

ดร.สุมินทร เป้าธรรม^{1*}

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

อัยรฎา ลัพโส² สุดารัตน์ ไชยโสตร์³ เสาวณี ภิรมย์จิตร⁴ และสุภัทรา กาญจนุตระ⁵

นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี

คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มทรัพยากร ประจำปี 2563 โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 56 บริษัท โดยใช้กระดานทำการแบบตรวจรายการเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและรายงานเพื่อความยั่งยืนประจำปี 2562 กำหนดหัวข้อการประเมินตามเกณฑ์และคู่มือการเข้าร่วมการประเมินความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน โดยแบ่งออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็น 19 หมวด การวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลเลือกใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Disclosure index) อยู่ในรูปอัตราส่วนของคะแนนรวมที่แต่ละบริษัทได้รับจริงกับคะแนนรวมสูงสุดที่คาดว่าจะได้รับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า บริษัทในกลุ่มทรัพยากร 56 บริษัท ส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับสูงอยู่ในช่วงร้อยละ (0.68 - 1.00) จำนวน 27 บริษัท มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางอยู่ในช่วงร้อยละ (0.34 - 0.67) จำนวน 28 บริษัท และมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำอยู่ในช่วงร้อยละ (0 - 0.33) จำนวน 1 บริษัท โดยบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านเศรษฐกิจมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือด้านสังคมคิดเป็นร้อยละ 63 และด้านสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 47 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
กลุ่มทรัพยากร

* ผู้ประสานงานหลัก: sumintorn.ba@rmuti.ac.th, sumintorn@hotmail.com

The Level of Social Responsibility Disclosure for Thai Listed Companies Case Study: Resource Group

Received: June 30, 2021

Revised: September 10, 2021

Accepted: September 23, 2021

Dr. Sumintorn Baotham^{1*}

Assistant Professor of Accounting Department

Faculty of Industry and Technology,

Rajamanagala University of Technology Isan, Sakon-Nakhon Campus

*Airada Suppasot*², *Sudarat Chaiyasot*³, *Sauwanee Piromjit*⁴, and *Supatra Kanyabut*⁵

Bachelor of Accountancy Faculty of Industry and Technology,

Rajamanagala University of Technology Isan, Sakon-Nakhon Campus

Abstract

The purpose of this research was to study the level of social responsibility disclosure of the resource group of Thai listed companies in 2019. The study's sample consisted of 56 companies. A checklist paper was used as a tool to collect data from the 2019 annual reports and the sustainability reports. The paper identified the evaluation topics in accordance with the sustainability of listed companies. The topics were divided into 3 dimensions, i.e. economy, environment, and social, classified by 19 categories. As for the evaluation of information disclosure, the CSRD index was selected and presented as the ratio of the total score of each company with the expected highest score. Data were analyzed by using descriptive statistics which included frequency and percentage.

The result found that most or 27 companies of 56 resource companies disclosed their information at the high level (the range is 0.68–1.00), while 28 companies disclosed their information at the medium level, (the range is 0.34-0.67), and the other 1 company disclosed the information at the low level (the range is 0.00-0.33). Most disclosed is economic information at 71%; secondary is social information at 63%; and lastly environment information is disclosed at 47%.

Keywords: social responsibility disclosure, Thai listed companies, resource group

* Corresponding Author: sumintorn.ba@muti.ac.th, sumintorn@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบัน ประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืน การที่ธุรกิจมีเป้าหมายที่มุ่งแสวงหาผลกำไรเพียงอย่างเดียว โดยปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม อาจไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ลงทุน เนื่องจากผู้ลงทุนได้ให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ไม่ใช่ตัวเลขทางการเงินเพียงอย่างเดียว แต่นักลงทุนมีความสนใจในข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากขึ้น (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนฯ เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รวมถึงส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนฯ เปิดเผยข้อมูลรายงานเพื่อความยั่งยืนในรายงานประจำปี(แบบ 56-2) ตลอดจนส่งเสริมให้มีการจัดทำรายงานเพื่อความยั่งยืน หรือรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ หรือรายงานการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อสื่อสารข้อมูลไปยังนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียให้ได้ทราบถึงการดำเนินงานดังกล่าวของกิจการ (ปทุมพร หิรัญสาลี, 2557) โดยที่การรายงานเพื่อความยั่งยืน จัดได้ว่าเป็นส่วนงานหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการที่ดี อีกทั้งยังส่งผลทางอ้อมให้เกิดความพึงพอใจแก่นักลงทุนด้วย (สิรินทร์ ศรีมงคลพิทักษ์และมนวิภา ผดุงสิทธิ์, 2555)

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มทรัพยากร ครอบคลุมถึงธุรกิจพลังงาน และสาธารณูปโภค และธุรกิจเหมืองแร่ เป็นธุรกิจที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมสูงมาก เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยผ่านกระบวนการสกัด ขุด เจาะ ทำลาย หรือนำมาเปลี่ยนสภาพให้เป็นพลังงาน หรือแร่ธาตุสำคัญและมักส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติอื่นด้วย เช่น ธุรกิจเหมืองแร่ เพราะแร่มักอยู่ในป่า ทะเล ดิน และหิน ซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่กว้างการขุดแร่จึงมีบริเวณกว้างตามไปด้วย ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบันมีเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีการขุดใช้แร่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ กระบวนการผลิตที่ไม่ถูกวิธีของธุรกิจทรัพยากรยังอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อพื้นที่สิ่งแวดล้อม และชุมชนใกล้เคียง โดยเฉพาะของเสียที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและมนุษย์ ที่มักสร้างความวิตกกังวลให้กับชุมชนในพื้นที่ เพราะมีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางตรงและทางอ้อม (อนันตชัย ยूरประดม, 2559) นั้นย่อมสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจทรัพยากรในแทบทุกขั้นตอนนั้นมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบในประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ธุรกิจทรัพยากร จึงควรหาแนวทางในการลดผลกระทบ/บรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ไปกับการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาตลาดทุนให้เป็นตลาดทุนอย่างยั่งยืนตามกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายให้ตลาดทุนไทยเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของทุกภาคส่วนและเป็นไปตาม Sustainable Development Goals ทั้งนี้ จากรายงาน Global Risks Report ปี 2020 ยกให้ประเด็นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นความเสี่ยงมากที่สุด โดยเรื่องที่เกิดขึ้น 5 อันดับแรกเป็นเรื่องสิ่งแวดล้อมทั้งหมด และประเด็นที่มีผลกระทบสูง เป็นด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม 7 ใน 10

อันดับแรก (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2564) และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี และพบว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ไม่เพียงพอต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (สันนุติ เสงสารรัตน์, 2560; วิริยา จงรัชชิสัตย์, 2559)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งที่มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และรายงานเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน กลุ่มทรัพยากร เพื่อยืนยันข้อมูลเชิงประจักษ์ของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน และข้อสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางให้หน่วยงานกำกับดูแล กำหนดแนวปฏิบัติให้บริษัทจดทะเบียนฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ด้วยการสื่อสารข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนฯ ต่อผู้มีส่วนได้เสีย สาธารณะทุกฝ่าย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงระดับการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษาในกลุ่มทรัพยากร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพชรพร เทพาคำ (2563) ได้ทำการศึกษาปริมาณและเนื้อหาการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่มีความโดดเด่นด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ระหว่างปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2561 โดยพบว่าทั้ง 3 ปีมีการเปิดเผยเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด และทั้ง 3 ปีมีการเปิดเผยหลักการเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนน้อยที่สุด เมื่อจำแนกการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามอุตสาหกรรม พบว่าปี พ.ศ. 2559 กลุ่มธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับหลักการเรื่องการพัฒนาชุมชนหรือสังคม ปี พ.ศ. 2560 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับหลักการเรื่องการพัฒนาชุมชนหรือสังคม และปี พ.ศ. 2561 กลุ่มทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด โดยให้ความสำคัญกับหลักการเรื่องการศึกษาสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนฯ กลุ่มทรัพยากรเริ่มให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยเฉพาะเรื่องการรักษาสิ่งแวดล้อม

ส่วน นิตยา โยธาจันทร์ และคณะ (2563) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ESG100 พบว่าบริษัทในกลุ่ม ESG100 มีระดับการเปิดเผย

ข้อมูลรายงานความยั่งยืนอยู่ในระดับต่ำ แต่มีแนวโน้มเปิดเผยเพิ่มมากขึ้น และเมื่อวิเคราะห์ตามมิติความยั่งยืน 3 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม พบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสังคมต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าบริษัทยังคงให้ความสำคัญกับกิจกรรมทางสังคมน้อย สอดคล้องกับ สิรินาฏ นาคเลิศ และมันชัย สุทธิพันธุ์ (2559) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ พ.ศ. 2554-2556 ทั้งนี้ ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และวิริยา จงรักษ์สัตย์ (2559) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index พบว่า บริษัทในกลุ่ม SET 100 Index ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 28) มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากกว่าร้อยละ 70 และร้อยละ 13 มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับร้อยละ 91-100 ถ้าจำแนกการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวม 7 หัวข้อหลักตาม ISO 26000 พบว่า บริษัททั้งหมดในกลุ่ม SET 100 Index เปิดเผยข้อมูลครบทุกประเด็นในหัวข้อธรรมาภิบาล เนื่องจากสำนักงาน ก.ล.ต. มีข้อกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) ส่วนหัวข้อที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุด คือหัวข้อด้านสิ่งแวดล้อม อาจเป็นไปได้ว่าบริษัทในกลุ่ม SET 100 Index จำนวนเกือบครึ่งหนึ่งอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าอุตสาหกรรมกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัทส่วนใหญ่ในกลุ่ม SET 100 Index (ร้อยละ 79) ยังไม่มีการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืน โดยบริษัทที่มีการจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มทรัพยากร สอดคล้องกับ สันนุติ เสลารัตน์ (2560) ได้ทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อมในรายงานประจำปีของบริษัทในกลุ่มทรัพยากรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ พบว่ารายงานประจำปีไม่ใช่เครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสมสำหรับการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม ข้อมูลที่เปิดเผยไม่เพียงพอต่อกลไกความรับผิดชอบต่อสังคม แหล่งข้อมูลอื่น เช่น รายงานพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ข้อมูลที่จำเป็นมากกว่า

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าการเปิดเผยข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี และพบว่าการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี ไม่เพียงพอต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น สำหรับงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งที่มีการเปิดเผยไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และรายงานเพื่อความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ กลุ่มทรัพยากร และข้อสนเทศที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางให้หน่วยงานกำกับดูแล กำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียน ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืน ด้วยการสื่อสารข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนต่อผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะทุกฝ่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉพาะกลุ่มทรัพยากร ที่มีการแสดงข้อมูลรายงานประจำปี (56-1) ของผลการดำเนินงานประจำปี 2562 และหรือรายงานเพื่อความยั่งยืน จำนวน 56 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ กระดาษทำการ โดยสร้างกระดาษทำการเป็นแบบตรวจรายการตามหัวข้อการประเมินเพื่อความยั่งยืนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งแบ่งออกเป็น 19 หมวดย่อย และ 42 รายการ ประกอบด้วย ด้านที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ หมวดที่ 1 – 8 จำนวน 23 รายการ ด้านที่ 2 ด้านสิ่งแวดล้อม หมวดที่ 9 -12 จำนวน 8 รายการ และด้านที่ 3 ด้านสังคม หมวดที่ 13 - 19 จำนวน 11 รายการ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และหรือรายงานเพื่อความยั่งยืนประจำปี 2562 ของบริษัทจดทะเบียนฯ กลุ่มทรัพยากร

4. วิธีการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูล

การศึกษานี้ได้นำเอาวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินระดับการรายงานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทตามแบบตรวจรายการตามหัวข้อการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากวิธีนี้จะลดและหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดจากความคิดเห็นส่วนตัว (Abbott and Monsen, 1979) การวิจัยนี้ได้ใช้ดัชนีการรายงานข้อมูลสังคมและสิ่งแวดล้อม (Social and Environmental Reporting Index: SER Index) ตามกรอบการจัดทำรายงานของ GRI ฉบับที่ 3.1 เป็นตัวแทนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งวิธีการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Disclosure Index: CSRDI Index) ได้พัฒนามาจาก Bhattacharyya (2014), Rouf (2011) Gamerschlag et al. (2011), และ Mohd Ghazali (2007)

หลักเกณฑ์การให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลคือ หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (56-1) และหรือรายงานพัฒนาอย่างยั่งยืนประจำปี 2562 ตามรายการที่กำหนดไว้ในกระดาษทำการตามแบบตรวจรายการ บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 1 ในทางตรงกันข้าม หากไม่มีการรายงานข้อมูลตามรายการที่กำหนดไว้บริษัทจะได้รับคะแนนเท่ากับ 0 เมื่อให้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทแล้ว จะทำการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Disclosure Index: CSRDI Index) ซึ่งอยู่ในรูปอัตราส่วนของคะแนนรวมที่แต่ละบริษัทได้รับจริงกับคะแนนรวมสูงสุดที่คาดว่าจะได้รับ ในงานวิจัยนี้บริษัทจะมีคะแนนรวมสูงสุดเท่ากับ 42

คะแนน พิจารณาตามรายการ 42 รายการในแบบตรวจรายการ และในทุกบริษัทคะแนนรวมสูงสุดจะมีค่าไม่เกิน 42 คะแนน โดยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทสามารถคำนวณจากสูตรดังนี้

$$\text{CSRD Index} = \text{AS/TS}$$

โดยที่ $0 \leq \text{CSRD Index} \leq 1$

AS = คะแนนจริงที่แต่ละบริษัทได้รับ (Actual Scores)

TS = คะแนนรวมสูงสุดที่แต่ละบริษัทควรจะได้รับ (Total Scores)

เช่น บริษัท Z รายงานข้อมูลทั้งหมด 30 ข้อ จาก 42 ข้อ (AS = 3, TS = 42) ดังนั้น บริษัท A จะมีดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมคือ $30/42 = 0.71$ โดยมีระดับการรายงานข้อมูลเป็น 3 ระดับดังนี้

0.68-1.00 หมายถึง บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง

0.34-0.67 หมายถึง บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับปานกลาง

0.00-0.33 หมายถึง บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับต่ำ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของบริษัท จำแนกตามระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ระดับการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม (ร้อยละ)	จำนวนบริษัทที่เปิดเผยข้อมูล ความถี่ (จำนวนบริษัท)	ร้อยละ (%)
0.68 - 1.00	27	48.21
0.34 - 0.67	28	50.00
0.00 - 0.33	1	1.79
รวม	56	100.00

จากตาราง 1 ผลการวิจัยพบว่า บริษัทจดทะเบียนฯ กลุ่มทรัพยากร จำนวน 56 บริษัท ส่วนใหญ่มีการรายงานข้อมูลอยู่ในระดับสูง (อยู่ในช่วงร้อยละ 0.68 – 1.00) จำนวน 27 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 48.21

ส่วนอีก 28 บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับกลาง (อยู่ในช่วงร้อยละ 0.34 – 0.67) คิดเป็นร้อยละ 50.00 และมีจำนวน 1 บริษัท ที่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับต่ำ (อยู่ในช่วงร้อยละ 0.00 – 0.33) คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม จำแนกรายด้าน

การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม	ค่าต่ำสุด (Minimum)	ค่าสูงสุด (Maximum)	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation)
ด้านเศรษฐกิจ	0.13	1.00	0.71	0.18
ด้านสิ่งแวดล้อม	0.00	1.00	0.47	0.28
ด้านสังคม	0.00	1.00	0.63	0.24
รวม	0.12	0.93	0.64	0.18

จากตาราง 2 พบว่าบริษัทที่จดทะเบียนฯ กลุ่มทรัพยากร มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านเศรษฐกิจมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งมีระดับการรายงานข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 71 (S.D.= 0.18) โดยมีระดับการรายงานข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.13-1.00 รองลงมาคือด้านสังคม มีระดับการรายงานข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 63 (S.D.= 0.24) โดยมีระดับการรายงานข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.00-1.00 และด้านสิ่งแวดล้อมระดับการรายงานข้อมูลเฉลี่ยร้อยละ 47 (S.D.= 0.28) โดยมีระดับการรายงานข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.00-1.00

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีศึกษา: กลุ่มทรัพยากร พบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการด้านเศรษฐกิจมากที่สุด รองลงมาคือด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมน้อยที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิรินาฏ นาคเลิศ และมัทนชัย สุทธิพันธุ์ (2559) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าหัวข้อที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายและการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม และวิริยา จงรักษ์สัตย์ (2559) ได้ศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 Index พบว่า หัวข้อที่มีการเปิดเผยน้อยที่สุดในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 56-1 ของบริษัทในกลุ่ม SET 100 Index คือหัวข้อด้าน

สิ่งแวดล้อม ดังนั้นควรมีการส่งเสริมให้บริษัทหันมาสนใจทำกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีแล้วยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนใช้ประกอบพิจารณาการลงทุน และเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนมากขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาพบว่าบริษัทจดทะเบียนฯ มีการรายงานข้อมูลการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมต่ำกว่าร้อยละ 50 ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางให้หน่วยงานกำกับดูแล (สำนักงาน ก.ล.ต.) ส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจเพื่อความยั่งยืน โดยคำนึงถึงปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสื่อสารข้อมูลอันเป็นประโยชน์ของบริษัทจดทะเบียนฯ ต่อผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะทุกฝ่าย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดเผยรายงานเพื่อความยั่งยืนหรือทำการเปรียบเทียบในหลายปีที่ผ่านมาตั้งแต่เริ่มต้นที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีประกาศให้จัดทำรายงานเพื่อความยั่งยืนในกลุ่มทรัพยากรมีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่และมีบริษัทใดบ้างที่มีการเปลี่ยนแปลง

2. สำนักงาน ก.ล.ต. ได้ปรับเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลแบบแสดงรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1 One Report) โดยครอบคลุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเคารพสิทธิมนุษยชน และการมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นไป เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางและอำนวยความสะดวกให้บริษัทจดทะเบียน ในการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Environmental Social and Governance: ESG) ในการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียสาธารณะทุกฝ่าย และหากบริษัทจดทะเบียนใดที่มีความพร้อมก่อนนี้ สามารถใช้แบบ 56-1 One Report สำหรับแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี 2563 เพื่อนำส่งในปี 2564 ได้ ดังนั้น งานวิจัยครั้งต่อไปควรสำรวจว่ามีบริษัทจดทะเบียนใดบ้างที่ใช้แบบ 56-1 One Report ก่อนการบังคับใช้ในปี 2565 และมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนฯ เปิดเผยข้อมูลด้าน ESG ในแบบ 56-1 One Report

เอกสารอ้างอิง

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2563). *ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์*. สืบค้น 30 มิถุนายน 2563, จาก <https://www.set.or.th/set/commonslookup.do?language=th&country=TH>
- ทัศนีย์ กล้ามาก จอมใจ แชมเร และภุริทัต อินยา. (2561). การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในหมวดธุรกิจการแพทย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ*, 13(2), 63-76.
- นิตยา โยธางันท์, ศศิวิมล มีอำพล, และไพบุลย์ ผจงวงศ์. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนกับผลการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม ESG100. *วารสารบรรณศาสตร์ มศว.*, 13(2): 12-26.
- ปทุมพร หิรัญสาส์. (2557). *การรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการใน 56-1: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์), สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เพชรพร เทพาคำ. (2563). การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่มีการดำเนินงานโดดเด่นด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล. *วารสารบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 6(2), 130-136.
- วิภา จงรักษ์สัตย์. (2559). การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการในประเทศไทย. *วารสารศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 8(15), 128-144.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2555). *ข่าวสารสภาวิชาชีพบัญชี*. สืบค้น 30 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539623096&Ntype=30>
- สันนุติ เสลารัตน์ (2560) ความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 37(3). 125-142.
- สิรินทร์ ศรีมงคลพิทักษ์ และมนวิภา ผดุงสิทธิ์ (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลพนักงานตามความสนใจ. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 8(21), 41-57.
- สิรินาฏ นาคเลิศ และมัทนชัย สุทธิพันธุ์. (2559). อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการต่อการเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 38(149), 1-37.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2564). *แบบ 56-1 One Report*. สืบค้น 9 กันยายน 2564, จาก <https://www.sec.or.th/onereport>.
- อนันตชัย ยुरประณม (2559). *แนวปฏิบัติด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรม: ทรัพยากร*, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์พัฒนาความรับผิดชอบต่อสังคม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

Abbott, W. F., and Monsen, R. J. (1979). On the Measurement of Corporate Social Responsibility: Self-reported Disclosures as a Method of Measuring Corporate Social Involvement. *Academy of Management Journal*, 22(3), 501-515.

Bhattacharyya, A. (2014). Factors Associated with the Social and Environmental Reporting of Australian companies. *Australasian Accounting Business and Finance Journal*, 8(1), 25-50.

Gamerschlag, R., Moller, K. and Verbeeten, F. (2011). Determinants of Voluntary CSR Disclosure: Empirical Evidence from Germany. *Review of Managerial Science*, 5, 233-262.

Mohd Ghazali, N. A. (2007). Ownership Structure and Corporate Social Responsibility Disclosure: Some Malaysian evidence. *Corporate Governance*, 7(3), 251-266.

Rouf, Md. A. (2011). The Corporate Social Responsibility Disclosure: A study of Listed Companies in Bangladesh. *Business and Economics Research Journal*, 2(3), 19-32.

การรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษา ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 4 สิงหาคม 2564
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 13 กันยายน 2564
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 23 กันยายน 2564

สุวารีย์ วงศ์วัฒนา^{}*

หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสาร
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันกับความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก สำหรับนักศึกษามีการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ประสบการณ์สอน และกลุ่มสาขาวิชา พบว่าไม่แตกต่างกัน และความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานพบว่า เพศ สาขาวิชา และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

การรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.492 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ สำหรับนักศึกษามีการรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.881 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การรับรู้สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง การดำเนินงาน พันธกิจ คณะวิทยาการจัดการ

^{*} ผู้ประสานงานหลัก: Suvarae_tim@hotmail.co.th

Perceptions of Current Conditions and Expectations of Teachers and Students in the Implementation of the Mission of the Faculty of Management Sciences Pibulsongkram Rajabhat University

Received: August 4, 2021
Revised: September 13, 2021
Accepted: September 23, 2021

Suvaree Wongwattana^{1*}

Lecture of Communication Innovation

Faculty of Management Sciences Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The purposes of the study were to Study 1) the Perceptions of current conditions and expectations of teachers and students in the implementation of the mission of the Faculty of Management Sciences Pibulsongkram Rajabhat University. 2) Compare the difference between perception of the current state and expectations of teachers and students towards the implementation of the mission of the Faculty of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University and 3) the relationship between perceptions of current conditions and expectations of teachers and students towards the implementation of the missions of the Faculty of Management Sciences. Pibulsongkram Rajabhat University

The study showed that : Instructors have an awareness of the current state of operations in accordance with the mission of the Faculty of Management Sciences. Pibulsongkham Rajabhat University as a whole moderate and had high expectations. For students, there is an awareness of the current condition and expectations for the implementation of the mission of the Faculty of Management Science. Pibulsongkham Rajabhat University as a whole moderate.

Comparison of differences between perceptions of current condition and teacher's expectation on mission performance of Faculty of Management Sciences, Pibulsongkham Rajabhat University as a whole between gendered sample groups. teaching experience and group of disciplines found no difference and students' expectations towards the operation found that gender, field of study, and educational level were not different.

Perceptions of current conditions there was a positive correlation with expectations. In the future of the professor towards the implementation of the mission of the Faculty of Management Science Pibulsongkham Rajabhat University as a whole with a statistically 1

* Corresponding Author : Suvaree_tim@hotmail.co.th

significant level of 0.01 with a correlation coefficient of 0.492, which was a low level. For students, Perceptions of current conditions has a positive correlation with Future expectations of students towards the implementation of the mission of the Faculty of Management Sciences Phibulsongkhram Rajabhat University in general with a statistically significant level of 0.01 with a correlation coefficient of 0.881, which was at a high level.

Keywords : Perceptions of current conditions, Expectations, Implementation, Mission, Faculty of Management Sciences

บทนำ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาเป็นเวลาเกือบ 40 ปี ได้ปฏิบัติตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น พันธกิจด้านการผลิตบัณฑิต เป็นพันธกิจที่สำคัญที่สุด คือ การผลิตบัณฑิต หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการและวิชาชีพ มีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน ใช้หลักการของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น พันธกิจดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดปัจจัยนำเข้าที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนด ประกอบด้วย การมีอาจารย์ที่มีปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร มีกระบวนการบริหารจัดการการเรียนการสอนที่อาศัยหลักการร่วมมือร่วมพลังของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน บัณฑิตมีคุณลักษณะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติของแต่ละหลักสูตร และคุณลักษณะของบัณฑิตตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตนักศึกษาได้รับการยกย่องชมเชย ประกาศเกียรติคุณ พันธกิจด้านการวิจัย สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกันขึ้นกับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละสถาบัน อย่างไรก็ตาม ทุกสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีพันธกิจนี้เป็นส่วนหนึ่งของพันธกิจสถาบัน โดยมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง การบริหารจัดการความรู้จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ เพื่อเผยแพร่ไปยังคณาจารย์ นักศึกษา วงการวิชาการ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชน ซึ่งพันธกิจด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัย พันธกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในพันธกิจหลักของคณะ ที่ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ในรูปแบบต่างๆ ตามความถนัดและในด้านที่คณะมีความเชี่ยวชาญ การให้บริการทางวิชาการอาจให้เปล่าโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรืออาจคิดค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม โดยให้บริการทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอิสระ หน่วยงานสาธารณะ ชุมชน และสังคมโดยกว้าง รูปแบบการให้บริการทางวิชาการมีความหลากหลาย เช่น การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรของสถาบัน เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ ให้คำปรึกษา ให้การอบรม จัดประชุมหรือสัมมนาวิชาการ ทำงานวิจัยเพื่อตอบคำถามต่างๆ หรือเพื่อขึ้นแนะสังคม การให้บริการทางวิชาการนอกจากเป็นการทำประโยชน์ให้สังคมแล้วสถาบันยังได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ คือเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของอาจารย์อันจะนำมาสู่การพัฒนาหลักสูตร มีการบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านการจัดการเรียนการสอนและการวิจัย พัฒนาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ซึ่งเป็นแหล่งงานของนักศึกษาและเป็นการสร้างรายได้ของสถาบันจากการให้บริการทางวิชาการด้วยโดยมีความสามารถในการ

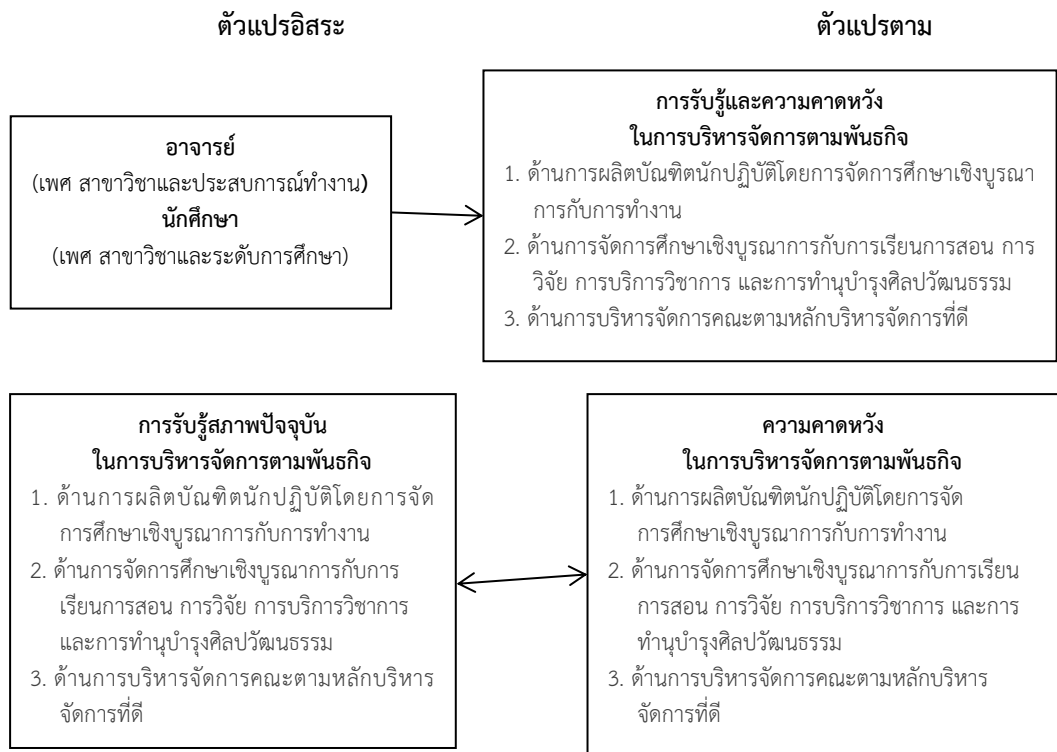
ให้บริการทางวิชาการที่สนองความต้องการและเป็นที่ยอมรับของชุมชนสังคมได้อย่างมีคุณภาพตามศักยภาพ และความพร้อมตามจุดเน้นของสถาบัน และพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมถือเป็นพันธกิจสำคัญ ประการหนึ่งของคณะ จึงต้องมีระบบและกลไกการดำเนินงานด้านนี้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยอาจมีจุดเน้นเฉพาะที่แตกต่างกันตามปรัชญา และธรรมชาติของแต่ละสถาบัน และมีการบูรณาการเข้ากับ พันธกิจอื่นๆ โดยเฉพาะการผลิตบัณฑิต รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่ฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ศิลปะ และวัฒนธรรม สร้างสรรค์ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นรากฐานการพัฒนาองค์ความรู้ที่ดีขึ้น สถาบันอุดมศึกษาต้องมีนโยบาย แผนงาน โครงสร้าง และการบริหารจัดการงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน เผยแพร่วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นตามจุดเน้นของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ปัจจุบันจะเห็นความเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการเรียนการสอน การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จึงเป็นที่น่าสนใจว่าอาจารย์และนักศึกษา มีการรับรู้สภาพปัจจุบันของคณะวิทยาการจัดการและมีความคาดหวังอย่างไรในอนาคตเกี่ยวกับสภาพและการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อศึกษาการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันกับความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการดังต่อไปนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 67 คน และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 1,531 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 57 คน และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 400 คน

สุ่มตัวอย่างจากอาจารย์และนักศึกษาสาวิชาที่สังกัดคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามรายชื่ออาจารย์ในแต่ละสาขาวิชาให้ได้จำนวนตามที่กำหนดไว้และจับฉลากจำนวนกลุ่มเรียนของนักศึกษา และสุ่มเลือกตามจำนวนนักศึกษาในแต่ละกลุ่มเรียน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป สำหรับอาจารย์ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์สอน และสาขาวิชา สำหรับนักศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questionnaire) ที่กำหนดคำถามแล้วมีคำตอบให้เลือกคำตอบ

ตอนที่ 3 การรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิด

2.2 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทำการพัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 5 คน ดังนี้

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหานั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) เพื่อพิจารณาถึงคุณภาพของข้อคำถาม โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (ปราณี หล้าเบญจ : เอกสารประกอบการอบรม) และให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและแนะนำข้อคิดเห็นเพิ่มเติมด้วย ซึ่งผลการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ของข้อคำถามพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องในแต่ละข้อตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.10

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับอาจารย์และนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยได้ค่าความเชื่อมั่นตอนที่ 2 เท่ากับ 0.976 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.980 แสดงว่าแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลฉบับนี้ มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูงสามารถนำไปใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

3.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้อาจารย์และนักศึกษาตอบทางออนไลน์ ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และพบว่า แบบสอบถามของอาจารย์มีความสมบูรณ์จำนวนทั้งสิ้น 51 ฉบับ และของนักศึกษากำหนดไว้จำนวน 400 ฉบับ โดยแบบสอบถามของนักศึกษาผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ไปตามสาขาวิชาและกลุ่มเรียนได้รับกลับคืนมาจำนวนมากกว่า 400 ฉบับ จึงเลือกสุ่มไว้จำนวน 500 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

4.1.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

4.2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สถิติที่ใช้ได้แก่ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test)

4.2.2 การหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันกับความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน(Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. อาจารย์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก สำหรับนักศึกษามีการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ประสพการณ์สอน และกลุ่มสาขาวิชา พบว่าไม่แตกต่างกัน และความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานพบว่า เพศ สาขาวิชา และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตาราง 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังใน
อนาคต ของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม

การรับรู้	ความคาดหวัง
พันธกิจที่ 1 ด้านการผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติโดยการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน	
1.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร	
1.1.1 จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของหลักสูตร	0.405**
1.1.2 หลักสูตรตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น	0.520**
1.1.3 ความชัดเจนในการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร	0.386**
1.1.4 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน	0.386**
1.1.5 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิิตประจำวันได้	0.408**
1.1.6 พัฒนากิจกรรมนักศึกษาสอดคล้องกับบัณฑิตที่พึงประสงค์	0.615***
1.2 พัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสูตรได้	
1.2.1 ความเหมาะสมของห้องเรียน	0.277*
1.2.2 ความเหมาะสมห้องปฏิบัติการ	0.156
1.2.3 ความเหมาะสมวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์	0.264
1.2.4 ความเหมาะสมของสื่อประกอบการเรียนการสอน	0.420**
1.2.5 ประสิทธิภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ต	0.329*
1.2.6 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อม	0.444**
1.3 พัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร	
1.3.1 จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	0.334*
1.3.2 จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในรายวิชาสหกิจศึกษา โดยสร้างความร่วมมือสถานประกอบการ/สมาคมวิชาชีพ	0.263
1.3.3 พัฒนานักศึกษาให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	0.358*
1.4 สนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีคุณธรรม จริยธรรม	
1.4.1 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน	0.501***
1.4.2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน	0.296*

ตาราง 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต ของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (ต่อ)

การรับรู้	ความคาดหวัง
พันธกิจที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนการสอนกับ การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	
2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	
2.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย	0.299*
2.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ	0.369**
2.1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	0.244
2.2 พัฒนาบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ รางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ เพื่อการวิจัย และการทำผลงานทางวิชาการ	
2.2.1 ร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อ จัดหางบประมาณและสิ่งสนับสนุนด้านการวิจัย	0.442**
2.2.2 จัดงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัยรางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ ให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา	0.484***
2.2.3 จัดงบประมาณสนับสนุนการทำผลงานวิชาการรางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ และพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน	0.374**
2.3 ส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้จากการบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชา	
2.3.1 จัดอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งการรับใช้สังคมและการพาณิชย์	0.458**
2.3.2 จัดให้มีศูนย์ที่ปรึกษา การวิจัย และบริการวิชาการ	0.243
พันธกิจที่ 3 ด้านการบริหารจัดการคณะตามหลักบริหารจัดการที่ดี	
พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับพันธกิจ ของคณะ และมหาวิทยาลัย	
3.1 มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ภายใต้การจัดทำแผน มี การควบคุม ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์	0.489***
3.2 ส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ให้มีศักยภาพ และความก้าวหน้าในอาชีพ	0.337*
3.3 ส่งเสริมการจัดการความรู้ ร่วมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และมีความสุข	0.345*
3.4 สนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนาและปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	0.527***
3.5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผล การปฏิบัติงาน	0.504***
3.6 มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก	0.423**
ภาพรวม	0.492**

***P<0.01 , **P<0.01 , *P<0.05

จากตาราง 1 แสดงว่าการรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคต ของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.492

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า การรับรู้พันธกิจที่ 1 เรื่องพัฒนากิจกรรมนักศึกษาสอดคล้องกับบัณฑิตที่พึงประสงค์ พันธกิจที่ 3 เรื่องการสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนาและปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้อีกต่อการเรียนรู้ และพันธกิจที่ 2 เรื่องจัดงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัยรางวัลสิ่งสนับสนุนอื่นๆ ให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.615, 0.527, 0.484 ตามลำดับ

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การรับรู้	ความคาดหวัง
พันธกิจที่ 1 ด้านการผลิตบัณฑิตนักปฏิบัติโดยการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน	
1.1 พัฒนาระบบการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร	
1.1.1 จัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานของหลักสูตร	0.670**
1.1.2 หลักสูตรตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น	0.692**
1.1.3 ความชัดเจนในการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้หลักสูตร	0.712**
1.1.4 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน	0.701**
1.1.5 เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	0.684**
1.1.6 พัฒนากิจกรรมนักศึกษาสอดคล้องกับบัณฑิตที่พึงประสงค์	0.671**
1.2 พัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสูตรได้	
1.2.1 ความเหมาะสมของห้องเรียน	0.640**
1.2.2 ความเหมาะสมห้องปฏิบัติการ	0.652**
1.2.3 ความเหมาะสมวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์	0.612**
1.2.4 ความเหมาะสมของสื่อประกอบการเรียนการสอน	0.662**
1.2.5 ประสิทธิภาพของสัญญาณอินเทอร์เน็ต	0.489**
1.2.6 ความเหมาะสมของอาคารสถานที่/สภาพแวดล้อม	0.669**

**P<0.01

ตาราง 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม(ต่อ)

การรับรู้	ความคาดหวัง
1.3 พัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร	
1.3.1 จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	0.696**
1.3.2 จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานในรายวิชาสหกิจศึกษา โดยสร้างความร่วมมือสถานประกอบการ/สมาคมวิชาชีพ	0.690**
1.3.3 พัฒนานักศึกษาให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจดิจิทัล	0.688**
1.4 สนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีคุณธรรม จริยธรรม	
1.4.1 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน	0.707**
1.4.2 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับบุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุน	0.704**
พันธกิจที่ 2 ด้านการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการการเรียนการสอนกับ การวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	
2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	
2.1.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัย	0.767**
2.1.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการวิชาการ	0.809**
2.1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	0.760**
2.2 พัฒนาบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ รางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ เพื่อการวิจัย และการทำผลงานทางวิชาการ	
2.2.1 ร่วมมือกับเครือข่ายภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อ จัดหางบประมาณและสิ่งสนับสนุนด้านการวิจัย	0.764**
2.2.2 จัดงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัยรางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ ให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา	0.764**
2.2.3 จัดงบประมาณสนับสนุนการทำผลงานวิชาการรางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ และพัฒนาศักยภาพให้บุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุน	0.769**
2.3 ส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้จากการบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชา	
2.3.1 จัดอบรมพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชา เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทั้งการรับใช้สังคมและการพาณิชย์	0.764**
2.3.2 จัดให้มีศูนย์ที่ปรึกษา การวิจัย และบริการวิชาการ	0.758**

**P<0.01

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังใน
อนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม(ต่อ)

การรับรู้	ความคาดหวัง
พันธกิจที่ 3 ด้านการบริหารจัดการคณะตามหลักบริหารจัดการที่ดี	
พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสอดคล้องกับ พันธกิจของคณะและมหาวิทยาลัย	
3.1 มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ภายใต้ การจัดทำแผน มีการควบคุม ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์	0.768**
3.2 ส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ให้มีศักยภาพ และ ความก้าวหน้าในอาชีพ	0.753**
3.3 ส่งเสริมการจัดการความรู้ ร่วมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และมีความสุข	0.768**
3.4 สนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนาและปรับปรุงสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้	0.782**
3.5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผลการปฏิบัติงาน	0.760**
3.6 มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุก	0.747**
ภาพรวม	0.881**

**P<0.01

จากตาราง 2 แสดงว่าการรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของ
นักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวม
อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.881 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า การรับรู้ พันธกิจที่ 2 เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียน
การสอนกับการบริการวิชาการ พันธกิจที่ 3 เรื่องการสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนา
และปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และพันธกิจที่ 1 เรื่องความชัดเจนในการกำหนดแนว
ปฏิบัติการใช้หลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตาม
พันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่ง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.809, 0.782, 0.712 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก สำหรับนักศึกษาที่มีการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ประสบการณ์สอน และกลุ่มสาขาวิชา พบว่าไม่แตกต่างกัน และความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานพบว่า เพศ สาขาวิชา และระดับการศึกษาไม่แตกต่างกัน

การรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.492 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ สำหรับนักศึกษาการรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.881 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และสาขาวิชา

1.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า การรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในพันธกิจที่ 3 เรื่อง มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ภายใต้การจัดทำแผน มีการควบคุม ติดตาม ให้เป็นไปตามแผน ยุทธศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามของนักศึกษาภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมและในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมและในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์สอนต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น การรับรู้พันธกิจที่ 1 เรื่องการพัฒนาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานหลักสูตรได้ และพันธกิจที่ 3 เรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ภายใต้การจัดทำแผน มีการควบคุม ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ ส่งเสริมการจัดการความรู้ ร่วมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และมีความสุข และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการตัดสินใจ วางแผน และประเมินผลการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมระหว่างกลุ่มที่อยู่สาขาวิชา ต่างกันพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสาขาวิชาการตลาดมีการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการแตกต่างกับ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและบริการ

สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการแตกต่างกับสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

สาขาวิชานิติศาสตร์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการแตกต่างกับสาขาวิชาธุรกิจการค้าสมัยใหม่ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการท่องเที่ยวและบริการ และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชาต่างกันพบว่าส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ยกเว้นในพันธกิจที่ 1 เรื่องพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร พันธกิจที่ 3 เรื่องการส่งเสริมการพัฒนาอาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ให้มีศักยภาพ และความก้าวหน้าในอาชีพ อาจารย์มีการรับรู้สภาพปัจจุบันของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบการรับรู้ของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมและในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชาต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพัชนี เขยจรรยาและคณะ (2534) ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัวหรือตั้งใจ และมักเกิดตามประสบการณ์และการสัมผัสทางสังคม คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวต่างกัน ฉะนั้น เมื่อได้รับสารเดียวกัน ผู้รับสารสองคนอาจให้ความสนใจและ

รับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปการรับรู้ที่แตกต่างกันเกิดจากอิทธิพลตัวกรอง (Filter) บางอย่าง ได้แก่ 1) แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (Motives) เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็นและได้ยินในสิ่งที่เราต้องการได้ยินเพื่อสนองความต้องการของตนเอง 2) ประสบการณ์เดิม (Past Experience) คนเราต่างเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน เช่น คนที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศและพบเพื่อนเจ้าของประเทศที่เอื้อเพื่อช่วยเหลือ จะเกิดทัศนคติที่ดีต่อคนของชาตินั้นมากกว่าคนที่พบกับเพื่อนซึ่งถูกเหยียดหยามชาติของตน 3) กรอบอ้างอิง (Frame of Reference) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ฉะนั้น คนต่างศาสนากันจึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่าง ๆ กันได้ 4) สภาพแวดล้อม คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน การถูกตำหนิในห้องส่วนตัวย่อมทำให้ผู้ถูกตำหนิรู้สึกต่างจากการถูกตำหนิต่อหน้าผู้อื่น 5) สภาวะจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ ตัวอย่างเช่นเรามักจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โตขณะที่เราอารมณ์ไม่ดีหรือหงุดหงิด แต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยขณะที่มีความรัก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การรับรู้ของบุคคลเป็นผลมาจากสภาพร่างกายหรือความสามารถทางกายภาพของบุคคล (Individual Biology or Physical Ability) การเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม (Cultural Raining) และลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคล (Personal Psychology)

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำแนกตามเพศ ประสบการณ์สอน และสาขาวิชา

2.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น พันธกิจที่ 1 เรื่องการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยภาพรวมและในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2 ความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมและในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์สอนต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ยกเว้น พันธกิจที่ 1 เรื่องการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร การพัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated

Learning) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร และการสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพตาม มาตรฐานวิชาชีพ และมีคุณธรรม จริยธรรม พันธกิจที่ 2 เรื่องการพัฒนาบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ รางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ เพื่อการวิจัย และการทำผลงานทางวิชาการ และการส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้จาก การบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชา พบว่าไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการ ดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมระหว่างกลุ่ม ตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชาต่างกันพบว่า ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของอาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจ ของคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชา ต่างกัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น พันธกิจที่ 2 เรื่องการพัฒนาบุคลากรและสนับสนุนงบประมาณ รางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ เพื่อการวิจัย และการทำผลงานทางวิชาการ และการส่งเสริมและสร้างองค์ความรู้จาก การบูรณาการระหว่างศาสตร์สาขาวิชา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการ จัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยภาพรวมระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชาต่างกันพบว่า ไม่ แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคาดหวังของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการ จัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในแต่ละด้านระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่สาขาวิชาต่างกัน พบว่าส่วน ใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นพันธกิจที่ 1 เรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร และ พัฒนาการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Work-integrated Learning) ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ของหลักสูตร พบว่า แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของภัชกริน หนู เจริญ (2555) กล่าวว่า ความคาดหวังเป็นความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่บุคคลกำหนดหรือ คาดหมายได้ว่าจะทำได้ในระดับที่บุคคลปรารถนา เพราะประชาชนมีความคาดหวังที่จะรับบริการที่ดีจาก หน่วยงานของรัฐเป็นอย่างมากหากบริการนั้นได้รับการตอบสนองที่ดี และสอดคล้องกับความคาดหวังที่ตั้งไว้ ประชาชนจะมีความพอใจสูง และก่อให้เกิดความสุขสมหวังที่ได้รับในสิ่งที่พึงปรารถนา ชไมพร วดีศิริศักดิ์ (2552) กล่าวว่า ความคาดหวัง เป็นความคิดเห็น หรือสิ่งที่คาดคิดไว้ว่าจะเกิดขึ้น หรือความหมายว่าจะกระทำ ได้ และปรารถนาจะไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ความคาดหวังเป็นอันดับของจุดมุ่งหมาย เป็นการรับรู้ การ คาดคะเน เป็นความต้องการ หรือเป็นการประเมินคุณค่าของตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งความคาดหวังนั้นเป็นการคิด ล่วงหน้าแล้วใช้ความคาดหวังนั้นมาเป็นแนวทางในการกำหนดพฤติกรรม และพยายามทำให้สำเร็จตามความ คาดหวังนั้น ซึ่งผลของความคาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้น อาจจะไม่ตรงกันเสมอไป และสุพิน สวัสดิผล (2548) กล่าวว่าความคาดหวังเป็น ความรู้สึกที่มีความคาดหวังและมีความเชื่อมั่นต่อระดับผลงานสิ่งใดสิ่ง หนึ่งที่บุคคลกำหนด โดยความคาดหวังของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ หรือการให้คุณค่าต่อสิ่งนั้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของชลอ สืบศักดิ์ (2549) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความ คาดหวังต่อการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนตามแนว ปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัจจุบัน และความคาดหวังในการพัฒนา บุคลากรด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูป

การศึกษา เปรียบเทียบสภาพ ปัจจุบันและความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรด้านหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และ เปรียบเทียบความคาดหวังของผู้บริหารในการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรด้านหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี ปี การศึกษา 2547 จำนวน 206 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที วิเคราะห์ความ แปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่าง รายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffé) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันใน การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียน การสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อยคือ ด้านการพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการ บริหาร ด้านกระบวนการปฏิบัติงานและด้าน การส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงาน ส่วนด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับปานกลาง 2. ความคาดหวังในการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนา บุคลากรโดยกระบวนการบริหารอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการ ฝึกอบรม ด้านการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรมหรือดูงาน และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยกระบวนการ ปฏิบัติงาน 3. ผลการเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร ด้าน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทั้งในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.01 โดยบุคลากรมีความคาดหวังที่จะได้รับการพัฒนามากกว่าสภาพ ปัจจุบัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการ ดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จากผลการวิจัยพบว่าการรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของ อาจารย์ต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงครามโดยภาพ รวมอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.492

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า การรับรู้พันธกิจที่ 1 เรื่องพัฒนากิจกรรมนักศึกษาสอดคล้อง กับบัณฑิตที่พึงประสงค์ พันธกิจที่ 3 เรื่องการสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนาและ ปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้อัตโนมัติการเรียนรู้ และพันธกิจที่ 2 เรื่องจัดงบประมาณสนับสนุนทุนวิจัยรางวัล สิ่งสนับสนุนอื่นๆ ให้อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของ นักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงครามอย่างมี ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.615, 0.527, 0.484 ตามลำดับ

การรับรู้สภาพปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตาม พันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในภาพรวมอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.881 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า การรับรู้ พันธกิจที่ 2 เรื่องการส่งเสริมและสนับสนุนการบูรณาการการเรียนการสอนกับการบริการ วิชาการ พันธกิจที่ 3 เรื่องการสนับสนุนระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในพัฒนา และปรับปรุงสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ให้อัตโนมัติการเรียนรู้ และพันธกิจที่ 1 เรื่องความชัดเจนในการกำหนดแนวปฏิบัติการใช้ หลักสูตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคาดหวังในอนาคตของนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่พบ คือ 0.809, 0.782, 0.712 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิสร แสนเมือง (2555) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคณะครุศาสตร์ อดิสร และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัจจุบันตามความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคณะครุศาสตร์ อดิสร และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่าด้านอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด และนักศึกษามีความคาดหวังให้อาจารย์ผู้สอนมีการปรับปรุงมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยต้องการให้ผู้สอนมีความรู้และความเชี่ยวชาญในสาขาที่สอน และยึดหลัก 10 ประการของความเป็นครูที่ดี เช่น ให้ความรักและความเมตตาต่อศิษย์ ให้ความสำคัญ อุทิศตนและทุ่มเทให้การสอนเป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดิมา รุ่งทัพพวง (2555) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังการให้บริการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ของศูนย์บัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง การให้บริการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของศูนย์บัณฑิตศึกษา ภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จำแนกตามปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ผลการศึกษา พบว่า นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มีระดับความคิดเห็นในสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสื่อและสารสนเทศและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากร ระดับความคิดเห็นในความคาดหวังเกี่ยวกับการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านสื่อและสารสนเทศและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านบุคลากร ส่วนการเปรียบเทียบ สภาพปัจจุบันและความคาดหวังการให้บริการไม่พบความแตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสกวเดือน พิมพ์สาล (2562) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการในยุคดิจิทัลของสำนักงานคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานสำนักคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัย กาฬสินธุ์ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการงานคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา ภาคปกติชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ จำนวน 390 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการงานสำนักคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิง สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มีการใช้บริการโดยเฉลี่ยเดือนละ 1 ครั้ง มีการให้บริการ 4 ด้าน ได้แก่ด้านบุคลากร ด้านการบริการ ด้านอาคารและสถานที่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยภาพรวมนักศึกษาที่มีความพึงพอใจการให้บริการ อยู่ในระดับดี และพบว่าสภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการของสำนักคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมของสภาพปัจจุบัน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับดี) รองลงมาคือ

ด้านการบริการ อยู่ในระดับดี และด้านบุคลากร อยู่ในระดับดี ตามลำดับ และโดยภาพรวมของความคาดหวัง อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านการบริการ อยู่ในระดับดีมาก และด้านอาคารและสถานที่ อยู่ในระดับดีมาก ตามลำดับ 2. ความคิดเห็น และแนวทางในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการงานคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุขภาพ มหาวิทยาลัย ภาพสินธุ์ พบว่า 1) ด้านบุคลากร มีความต้องการให้บุคลากร ที่ให้บริการไปประจำที่อาคารฟ้าแดดสงยาง เพื่อสะดวกต่อการติดต่อและให้บริการของนักศึกษา ในยามเร่งด่วนอาจจะไม่ได้รับความช่วยเหลือทันที และควรมี การปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือเวลาราชการ 2) ด้านสถานที่ มีความต้องการห้องฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้านการ ปฐมพยาบาลเบื้องต้น ห้องเรียนที่มีขนาดเล็กควรมีการติดตั้งแอร์ ห้องอบรมและสัมมนาควรควรมีพื้นที่และ ขนาดใหญ่ และให้มีห้องจัดอบรมสัมมนาที่สามารถบรรจุนักศึกษาได้เป็นจำนวนมาก 3) ด้านพาหนะ มีความ ต้องการที่จะให้คณะ ฯ สนับสนุนการใช้นายพาหนะของรถหน่วยปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อให้ได้รับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพในสถานการณ์จริงต่อไป 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ บริเวณตึกอาคารฟ้าแดดสงยาง ตึก อาคารคอมพิวเตอร์และภาษา ตึกอาคารปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ บางพื้นที่/ชั้น สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ถึงและไม่แรง

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าคณะควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเรื่องใดเป็นการเร่งด่วนที่สุดไม่ว่าจะ เป็นจำนวนนักศึกษา การจัดการเรียนการสอน ระบบอินเทอร์เน็ต ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารเรียน ของคณะวิทยาการจัดการมากที่สุดคือ โต๊ะ ที่นั่งบริเวณอาคาร ควรจัดรูปแบบการลงทะเบียนเรียนในอนาคตให้ สามารถเลือกลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาได้โดยอิสระ(Free Enroll) และการบริหารจัดการของคณะที่ควร ปรับปรุงมากที่สุด คือ วิธีการบริหารจัดการ และวัสดุ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นคณะควรเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป และปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้มีผู้สนใจเข้า ศึกษาต่อคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมากที่สุด คือ หลักสูตรที่ทันสมัย ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของคณะและสาขาวิชาดังนั้นทุกสาขาวิชาควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และเร่งสร้างชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของคณะ และสาขาวิชาให้ได้รับการยอมรับจากคนทั่ว ๆ ไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. คณะควรดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นการเร่งด่วนที่สุด คือ จำนวนนักศึกษา การจัดการเรียน การสอน ระบบอินเทอร์เน็ต ปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารเรียนของคณะวิทยาการจัดการมากที่สุดคือ โต๊ะ ที่นั่งบริเวณอาคาร ควรจัดรูปแบบการลงทะเบียนเรียนในอนาคตให้สามารถเลือกลงทะเบียนเรียนบางรายวิชา ได้โดยอิสระ(Free Enroll)

2. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารจัดการของคณะที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ วิธีการบริหารจัดการ และวัสดุ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นคณะควรเร่งดำเนินการแก้ไขปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้มีผู้สนใจเข้าศึกษาต่อคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมากที่สุด คือ หลักสูตรที่ทันสมัย ชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของคณะและสาขาวิชา ดังนั้นทุกสาขาวิชาควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และเร่งสร้างชื่อเสียง ภาพลักษณ์ของคณะ และสาขาวิชาให้ได้รับการยอมรับจากคนทั่ว ๆ ไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของอาจารย์และนักศึกษาต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเท่านั้น ในครั้งต่อไปควรศึกษาประชากรที่เป็นประชาชนโดยทั่วไป
2. ควรศึกษาตัวแปรอื่นนอกเหนือจากการรับรู้สภาพปัจจุบันและความคาดหวังต่อการดำเนินงานตามพันธกิจของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เช่น ภาพลักษณ์ของคณะ

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร วดีศิริศักดิ์. (2552). ความคาดหวังและความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อ บทบาทตามนโยบายการพัฒนาของเทศบาลตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ฐิติมา รุ่งทัพพวง. (2555). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังการให้บริการนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาของศูนย์บัณฑิตศึกษาภาคพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปราณี หล้าเบญจสะ: เอกสารประกอบการอบรม. สาขาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, สืบค้น 30 มิถุนายน 2564, จาก <http://edu.yru.ac.th/evaluate/attach/1465551003>
- พัชนี เขยจรรยา, เมตตา กฤตวิทย์ และถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2534). แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัชริน หนูเจริญ. (2555). การบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงเทิงกับความคาดหวังของประชาชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สกาเตือน พิมพ์ศาล. (2562). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการในยุคดิจิทัลของสำนักงานคณบดี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสุภาพ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- สุพัน สวัสดิผล. (2548). สภาพและความคาดหวังต่อการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อดิศร แสนเมือง. (2555). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังตามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ พนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 12 กรกฎาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : 5 ตุลาคม 2564

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 8 ตุลาคม 2564

บุญลดา คุณาเวชกิจ¹

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

จุฑามาศ อ้วนแก้ว และกิงกาณณ์ นาคแก้ว

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการทรัพยากรมนุษย์
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในการปฏิบัติงาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และ 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของหลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด การวิจัยเป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นพนักงานของบริษัทจำนวน 186 คน ทำการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยที่ (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) วิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.7 ช่วงอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี ร้อยละ 53.4 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 65.1 การศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 65.6 มีระยะเวลาในการทำงาน 1-5 ปี ร้อยละ 49.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน มีความแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โสด กับ สมรส นอกนั้นไม่แตกต่าง ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของหลักการบริหารงาน โดยการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นแบบพหุพบว่า หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ด้านการนำ (Leading) ด้านการควบคุม (Controlling) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) ด้านการบริหารคุณธรรม (Morality) ด้านการประสานงาน (Mediation)

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ อิทธิพล การปฏิบัติงาน

* ผู้ประสานงานหลัก: k.boonlada@hotmail.co.th

Management Principles Influencing the Performance of Employees of R V Connex Co., Ltd.

Received: July 12, 2021

Revised: October 5, 2021

Accepted: October 8, 2021

Boonlada Kunavetchakij^{1}*

Lecture of Human Resource Management

Faculty of Management Sciences, Phibulsongkram Rajabhat University

Juthamas Uankaew and Kingkam Nakkaew

Student of Human Resource Management

Faculty of Management Sciences, Phibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The objective of this research was to 1) study on personal and operational factors, 2) compare the difference of personal factors, operation factors with the efficiency in operation performance, and 3) study on influence of management principles which affected to the operation of R V Connex Co., Ltd employees. This research was the quantitative research. The sample group was composed of 186 employees by random. The instruments were questionnaires. The statistics to analysis were percentage, average and standard deviation, T-Test, One-way ANOVA and Multiple Regression Analysis. The result showed that 52.7 percent were males, 53.4 percent were age 30 years old or lower, 65.1 percent were single, 65.6 percent had obtained Bachelor's Degree, 49.5 percent had worked during 1-5 years. The comparison based on employee status found that the operation efficiency was different. While compared to each pair, there was the different at the statistical significance at level 0.05 from 1 pair such as single and marriage. The other was not different. The analysis of the management principles influence by Multi Regression Analysis was found that Planning, Organizing, Leading, Controlling, Man, Morality and Mediation were affected to the operation efficiency of the employees at the statistical significance at level 0.05

Keywords: Efficiency, Influence, Operation

* Corresponding Author : k.boonlada@hotmail.co.th

บทนำ

ในปัจจุบัน ทุกชีวิตอยู่ในภาวะความเร่งรีบ งานมากขึ้นภายในกรอบของวันเวลาทำงานที่เท่าเดิม ทุกธุรกิจทุกองค์กรต่างมุ่งหวังให้พนักงานแต่ละคนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อไม่ต้องเพิ่มจำนวนพนักงาน ลดค่าใช้จ่าย และสร้างองค์กรที่เข้มแข็ง ด้วยเหตุนี้หัวหน้าและผู้บริหารจึงต้องอาศัยเทคนิค วิธีการ และความรู้เป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถดำเนินต่อไปได้ การดำเนินงานขององค์กรย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้น เพราะคนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลว ต่อการดำเนินงานขององค์กร กล่าวคือถ้าองค์กรมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมากเท่าใด ยิ่งจะทำให้การดำเนินงานของ องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์มากเท่านั้น และในการปฏิบัติงานด้วยดีหรือไม่ดีนั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งภายนอกและภายใน (อุทัย กนกภูมิพงศ์, 2547 : 22) ซึ่งหากผู้ปฏิบัติงานได้รับการตอบสนองแล้วย่อมหมายถึง การปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลองค์กรใดมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงก็จะมีผลกำไรที่สูงตามไปด้วย ฉะนั้นผลการปฏิบัติงานหรือการสร้างผลงานให้มีประสิทธิภาพสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า หรือบรรลุจุดมุ่งหมายตามเป้าหมายที่วางไว้จะต้องพิจารณาจากคุณภาพของงาน ต้องมีคุณภาพสูงเป็นที่ยอมรับของลูกค้า ปริมาณงานที่เกิดขึ้นต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือคาดหวังไว้ เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานต้องอยู่ในหลักการและมาตรฐาน และค่าใช้จ่ายต้องมีวิธีการบริหารให้มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด สิ่งเหล่านี้จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้านด้วยกันซึ่งหากองค์กรใดให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยเหล่านี้ก็จะทำให้องค์กรนั้นประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (กันตยา เพิ่มผล, 2544) เช่นเดียวกันที่บริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจประเภท การผลิต โดยให้บริการด้าน การผลิต อากาศยานยานอวกาศและเครื่องจักรที่เกี่ยวข้อง มีขีดความสามารถในการออกแบบ ผลิต ปรับปรุง ดัดแปลง ชิ้นส่วนอากาศยาน และอากาศยานไร้คนขับเพื่อให้อากาศยานมีอายุการใช้งานและตอบสนองภารกิจตามที่ลูกค้าต้องการ ตลอดจนธุรกิจด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่นการพัฒนาซอฟต์แวร์ ที่ใช้ในกิจการทางทหารหรือที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ และดาวเทียม เป็นต้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญ และสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับหลักการ บริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด โดยจะนำผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นข้อมูลและแนวทางการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการทำงานให้เกิดผลสำเร็จนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถและการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยในการปฏิบัติงาน กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของหลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด

เอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ POLC

POLC (Allen, 1958) เป็นทฤษฎีการจัดการที่สร้างประสิทธิภาพให้กับองค์กรใส่ใจในกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การนำ และการควบคุม POLC เป็นให้ความสำคัญกับการนำซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ การทำงานให้มีประสิทธิภาพ ข้อดีของ POLC ก็คือการสร้างมาตรฐานในทุกรายละเอียดเน้นปฏิบัติตามมาตรฐานที่วางไว้อย่างเคร่งครัดทำให้องค์กรมีผลการประเมินที่ชัดเจนสามารถวัดประสิทธิภาพของการทำงานได้ดี ได้แก่ 1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดกิจกรรมตลอดจนภารกิจต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติเอาไว้ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อให้เป็นแนวทางตลอดจนทิศทางในการปฏิบัติงานการวางแผนควรต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และขั้นตอนที่จะทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ 2. การจัดการองค์กร (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้างตำแหน่ง กำหนดบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการทำงานของทุกภาคส่วนให้สอดคล้อง ราบรื่น และไม่ทับซ้อนกัน การจัดการองค์กรยังรวมไปถึงการจัดระเบียบในการทำงานที่จะทำให้การทำงานไม่สะดุด จัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน จัดการงานให้เป็นระบบ ระเบียบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากที่สุด 3. การนำ (Leading) หมายถึง เป็นการชักนำบุคลากรให้ปฏิบัติงาน โดยการจูงใจให้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้หลักการจูงใจที่ดีและขณะเดียวกันต้องมีการสั่งการที่เหมาะสมซึ่งหมายถึงการกระตุ้น จูงใจให้ใช้ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ 4. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การดูแลบุคลากรตลอดจนการทำงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ ตลอดจนการติดตามประเมินผลว่าการปฏิบัติงานนั้นเป็นไปตามที่วางไว้หรือไม่ บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ มีความสำเร็จมากน้อยเพียงไร และยังหมายถึงการจัดการกับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดผลกระทบกับการทำงานน้อยที่สุดอีกด้วย

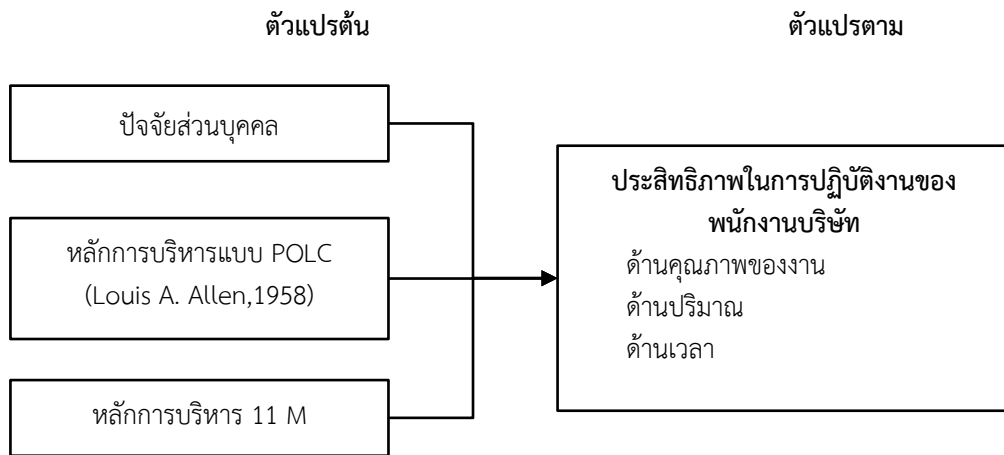
หลักการบริหาร 11 M

วิช วิจิตรนาวี (2557) กล่าวว่า ทฤษฎีการบริหาร คือปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภายในองค์กรโดยใช้ 11 M ดังนี้ 1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรของหน่วยงาน เช่นการวางแผนกำลังคน การแสวงหาบุคลากร การบรรจุแต่งตั้งการบำรุงรักษาและจัดสวัสดิการ การพัฒนาบุคลากร และการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น 2. การบริหารงบประมาณ (Money) หมายถึง การจัดให้มีงบประมาณ การควบคุมการ ตรวจสอบด้านการเงิน การพัฒนาระบบบัญชี การเสนอความต้องการ

การจัดหางบประมาณการใช้จ่ายงบประมาณ ตลอดจนการบันทึกและรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ 3. การบริหารงานทั่วไป (Management) หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกระบวนการปฏิบัติขององค์กร คือ การวางแผนงาน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรบุคคล การประสานงานภายในองค์กร การรายงาน และการประเมินภายในหน่วยงาน 4. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) หมายถึง การประมาณการและเสนอความต้องการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเก็บรักษาการแจกจ่ายและการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการจำหน่ายจากบัญชี 5. การบริหารคุณธรรม (Morality) หมายถึง การนำหลักธรรมในการบริหาร การมีจิตสำนึกดีงามในการปฏิบัติราชการหรือการปฏิบัติงาน การวางตนที่เหมาะสม 6. การให้บริการลูกค้า (Market) หมายถึง ให้ลูกค้ามาเลือกใช้บริการ การจัดการต้อนรับในการให้บริการ การบริการที่ประทับใจ และการบริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ 7. การบริหารข่าวสาร (Message) หมายถึง การกำหนดความต้องการ ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น การรวบรวมข่าวสารการดำเนินการวิธีต่อข่าวสารที่ได้มาด้วยการประเมินค่าและตีความ การกระจายการใช้ข่าวสารให้ทันสมัยและทันเวลาที่ต้องการใช้ 8. วิธีการ ระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค (Method) หมายถึง การเตรียมข้อมูลและการวางแผนงานอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่ทันสมัย 9. การบริหารเวลา (Minute) หมายถึง มีแผนการใช้เวลาอย่างรัดกุมและชัดเจนการกำกับเวลาที่ทันสมัยในการติดตามแผนงานที่ได้วางไว้ 10. การประสานงาน (Mediation) หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับบุคลากรความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่อประชาชน เช่น ประสานด้านนโยบายและวัตถุประสงค์ ประสานเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ประสานการเงินและวัสดุอุปกรณ์ และประสานความขัดแย้งของบุคลากรเป็นต้น 11. การวัดผลการปฏิบัติงาน (Measurement) หมายถึง มีระบบการติดตามงานระหว่างปฏิบัติงาน ตลอดจนการประเมินผลที่เป็นจริงและทันสมัยประกอบตัวชี้วัดที่ชัดเจนให้ผลเที่ยงตรง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้าได้ประยุกต์ใช้แนวคิดจากหลักการบริหารแบบ POLC (Allen, 1958) ได้แก่ P – Planning (การวางแผน), O – Organizing (การจัดการองค์กร), L – Leading (ภาวะการเป็นผู้นำ) C – Controlling (การควบคุม) และหลักการบริหาร 11M (วิช วิรัชนิภาวรรณ, 2557) ได้แก่ 1. การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) 2. การบริหารงบประมาณ (Money) 3. การบริหารงานทั่วไป (Management) 4. การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) 5. การบริหารคุณธรรม (Morality) 6. การให้บริการลูกค้า (Market) 7. การบริหารข่าวสาร (Message) 8. วิธีการ ระเบียบ แบบแผน หรือเทคนิค (Method) 9. การบริหารเวลา (Minute) 10. การประสานงาน (Mediation) 11. การวัดผลการปฏิบัติงาน (Measurement) และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะการปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินการศึกษาดำเนินการในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในด้านคุณภาพของงาน ด้านปริมาณ และด้านเวลา

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยกำหนดสมมติฐานการวิจัยดังนี้
 สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะการปฏิบัติงาน แตกต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน
 สมมติฐานข้อที่ 2 อิทธิพลของหลักการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จะเป็นพนักงานของ บริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด จำนวน 348 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ พนักงานบริษัท อาร์ วี คอนเน็กซ์ จำกัด จำนวน 186 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีของ Yamane (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามปลายปิด (Closed-end Questionnaire) ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล หลักการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ทำการสร้างเครื่องมือโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาโดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) เลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1951) ซึ่งพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่ง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทำการวิเคราะห์สมมติฐานทั้ง 2 ข้อโดยมีการใช้สถิติการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 จะใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว (Independent-Samples T Test) และจะใช้สถิติการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance: One-way ANOVA) การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD

สมมติฐานข้อที่ 2 จะใช้สถิติหาอิทธิพลของหลักการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า

1. พนักงานที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.7 อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มากที่สุดอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 53.4 สถานภาพของพนักงานที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 65.1 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.6 ระยะเวลาในการทำงาน 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.5

ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานแตกต่างกัน

1.1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศ จำแนกตามอายุ จำแนกตามระดับการศึกษา จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	Mean	S.D.	แหล่งความแปรปรวน	SS	DF	MS	F	P
โสด	3.69	0.463	ระหว่างกลุ่ม	1.299	2	0.650	3.121	0.04*
สมรส	3.82	0.451	ภายในกลุ่ม	38.093	183	0.208		
หย่าร้าง	4.10	0.202	รวม	39.392	185			
รวม	3.87	0.372	คู่ที่ต่างคือ โสด กับ สมรส					

* P < 0.05

1.2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่าง ของประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีของ LSD จากตารางที่ 1 พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ โสด กับ สมรส นอกนั้นไม่แตกต่าง

สมมติฐานข้อที่ 2 อิทธิพลของหลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ตาราง 2 อิทธิพลของหลักการบริหารงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน

หลักการบริหารงาน	Unstandardized Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	B	S.E.	Beta		
ค่าคงที่	1.997	177		11.292	0.000*
ด้านการวางแผน	0.053	0.047	0.090	1.102	0.031*
ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร	0.046	0.041	0.096	1.207	0.034*
ด้านการนำ	0.057	0.044	0.106	1.283	0.042*
ด้านการควบคุม	0.055	0.045	0.093	1.204	0.026*
ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์	0.046	0.043	0.090	1.18	0.045*
ด้านบริหารงบประมาณ	0.050	0.047	0.086	1.06	0.131
ด้านการบริหารงานทั่วไป	0.504	0.353	1.581	1.44	1.081
ด้านการบริหารวัสดุอุปกรณ์	0.429	0.265	0.753	1.89	1.100
ด้านการบริหารคุณธรรม	0.09	0.0445	0.1475	1.99	0.013*
ด้านการให้บริการลูกค้า	0.072	0.041	0.125	1.70	0.016*
ด้านการบริหารข่าวสาร	0.096	0.041	0.166	2.22	0.170
ด้านวิธีการ ระเบียบ แบบแผนหรือเทคนิค	0.088	0.044	0.150	2.03	0.170
ด้านการบริหารเวลา	0.071	0.045	0.135	1.65	0.120
ด้านการประสานงาน	0.065	0.040	0.119	1.62	0.031*
ด้านการวัดผลการปฏิบัติงาน	0.524	0.309	0.981	13.65	1.440

$R^2 = 0.568$, $F = 31.345$ * $P < 0.05$

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุพบว่า หลักการบริหารงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการวางแผน (Planning) ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ด้านการนำ (Leading) ด้านการควบคุม (Controlling) ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) ด้านการบริหารคุณธรรม (Morality) ด้านการประสานงาน (Mediation)

อภิปรายผลการศึกษา

1. พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านสถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องจากพนักงานที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบมากกว่าพนักงานที่มีสถานภาพโสด/อื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับ ไสริศ ชัยคุณะวัฒนา (2558) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธนาคารกรุงไทย สำนักงานใหญ่ พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. อิทธิพลของหลักการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านการวางแผน (Planning) อาจเป็นเพราะองค์กรมีการวางแผนการปฏิบัติงานที่ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ มีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายให้สอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับขององค์กร มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรโดยผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาอย่างชัดเจน ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) อาจเป็นเพราะองค์กรมีการทำงานที่ไม่ซับซ้อน จัดโครงสร้างการบริหารเหมาะสม ด้านการนำ (Leading) อาจเป็นเพราะผู้บริหารในองค์กรแสดงการยอมรับหากมีการบริหารงานที่ผิดพลาด สามารถจัดการหรือขจัดผู้ที่ไร้ความสามารถออกไปจากองค์กรได้ ด้านการควบคุม (Controlling) อาจเป็นเพราะองค์กรมีการตรวจสอบการดำเนินการขององค์กรให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารตรวจสอบและประเมินการพัฒนาศมรรถนะของพนักงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขององค์กร ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) อาจเป็นเพราะผู้บริหารเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพบุคลากรมีการฝึกอบรมประจำ มีการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคนให้เหมาะกับภารกิจขององค์กร ด้านการบริหารคุณธรรม (Morality) อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารไม่ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือให้พวกพ้อง พนักงานมีจิตสำนึกที่ดีงามในการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบและเอาใจใส่งานอย่างสม่ำเสมอ ด้านการประสานงาน (Mediation) อาจเป็นเพราะองค์กรมีการประชุมประสานงานหารือกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานหน้าที่ให้ชัดเจน และลดความซ้ำซ้อน ทราบเป็นอย่างดีว่างานที่ทำมีความสัมพันธ์กับแผนอื่นๆ อย่างไร ดังนั้นหลักการบริหารเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับ พิรญา ชื่นวงศ์ (2560) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษา ธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย พบว่าปัจจัยในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อพฤติกรรมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการให้บริการ และด้านการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ด้านการวางแผน (Planning) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมากำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรโดยผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดทิศทางในการพัฒนาบริษัทอย่างชัดเจน ดังนั้นองค์กรจำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นในการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากรโดยการร่วมกันการวิเคราะห์และรับฟังความคิดเห็นและปัญหาต่างของบุคลากรในองค์กรเพื่อลดปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

2. ด้านการจัดโครงสร้างองค์กร (Organizing) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ องค์กรมีการทำงานที่ซับซ้อน การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป็นกลยุทธ์ของบริษัท ปริมาณงานที่เหมาะสมกับจำนวนบุคลากรในแต่ละแผนก ดังนั้นเพื่อให้การปฏิบัติงานของพนักงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรควรมีการกำหนดงานที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจในกระบวนการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมและมีการตรวจสอบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน รวมทั้งร่วมกันพิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างให้เหมาะสมกับสถานการณ์

3. ด้านการนำ (Leading) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารในองค์กรสามารถจัดการหรือจัดผู้ที่มีความสามารถออกไปจากองค์กรได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของประสิทธิภาพของพนักงาน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญและระบบการประเมินผลที่สะท้อนถึงประสิทธิภาพในการทำงาน และปรับปรุงการทำงานของพนักงาน

4. ด้านการควบคุม (Controlling) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินกลยุทธ์ขององค์กร ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์องค์กรควรสร้างเครื่องมือเพื่อตรวจสอบและติดตามกระบวนการการทำงานเพื่อนำมาปรับกลยุทธ์ขององค์กร พิจารณาถึงข้อผิดพลาดและติดตามแก้ไข

5. ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Man) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ องค์กรเปลี่ยนหรือยืมตัวบุคลากรจากหน่วยงานอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งที่จำเป็น ดังนั้นองค์กรควรพิจารณาให้พนักงานในแผนกได้รับการฝึกอบรมและการพัฒนาที่เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะและประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในงานที่รับผิดชอบอันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

6. ด้านการบริหารคุณธรรม (Morality) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือให้พวกพ้อง ดังนั้นองค์กรจะต้องใช้นโยบายด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีของพนักงาน

7. ด้านการประสานงาน (Mediation) ผลการศึกษาพบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ในแผนกยังมีขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนทำให้งานล่าช้าเกิดขึ้น ดังนั้นองค์กรควรพิจารณาถึงกระบวนการทำงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการทำงานร่วมกับพนักงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ผู้วิจัยควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการในการทำงาน ระบบการทำงานในองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ชัดเจนและข้อคิดเห็นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กรต่อไป
- 2) ผู้วิจัยควรมีการศึกษาเกี่ยวกับหลักการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อที่จะได้แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการทำงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กันตยา เพิ่มผล. (2544). *การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- พิรญา ชื่นวงศ์. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน: กรณีศึกษา ธุรกิจการขนส่งในจังหวัดเชียงราย. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*. 4(2), 92-100.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2557). *การบริหารจัดการตามแนวคิดตะวันออก*. กรุงเทพฯ: โฟร์เพช.
- โสธรตี โชคคุณะวัฒนา. (2558). *คุณภาพชีวิตในการทำงานที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานธนาคารกรุงไทย สำนักงานใหญ่* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อุทัย กนกภูมิพงศ์. (2547). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในการรับบริการ แบบศูนย์บริการจุดเดียว* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- Allen L. A. (1958). *Management and Organization*. New York : McGraw-Hill
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 16(3) : 297-334.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row.